

A historical black and white photograph of a street in Geldrop, Netherlands. The street is lined with multi-story buildings, some with gabled roofs and others with more ornate facades. In the background, a tall, slender church spire rises above the rooftops. The street is populated with people, some walking and others on bicycles. The overall scene depicts a typical Dutch town square or street from the late 19th or early 20th century.

Karakteristieke panden centrum Geldrop

Gemeente Geldrop-Mierlo
Afdeling Ruimte
Februari 2023

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Werkwijze	5
Ontwikkeling van het centrum van Geldrop	6
Overzicht bouwperiode	11
Overzicht monumentale en karakteristieke panden	12
Heuvel	15
Hofstraat	36
Langstraat	40
Korte Kerkstraat	49
Bezorgershof	53
Gevelverbetering	52
Nieuwendijk	56
Stationsstraat en Heggestraat	59
Bogardeind	61
Molenstraat	63
Tot slot	66
Bijlagen	67
Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden	68
Bijlage 2: Bronnen	88

Inleiding

Doel van dit beeldboek

In een veranderende wereld, waar consumenten anders hun vrije tijd besteden en anders zijn gaan winkelen, veranderen winkelgebieden in een rap tempo. Met de centrumvisie, die door de raad is vastgesteld in 2019, spreken wij ons uit ons centrum levendig te houden, compact, gastvrij en vitaal. Hier hoort een kwalitatief hoogwaardig centrum bij. De herinrichting van de openbare ruimte draagt hier aan bij, maar hoe krijgen we grip op leegstand en verouderde panden, die de leefbaarheid van ons centrum onder druk zetten? Daarnaast, hoe zorgen we dat nieuwe ontwikkelingen passen bij de schaal van het centrum van Geldrop?

Eén van de opgaven die we in de centrumvisie hebben geformuleerd is het behouden van karakteristieke en beeldbepalende panden in het centrum. En daar hebben we er best een aantal van! Ze geven het centrum identiteit, je leest er de geschiedenis van ons dorp aan af. Mensen hebben verhalen en herinneringen bij deze panden. Ze dragen bij aan de ziel van het centrum.

Het in stand houden van deze geschiedenis, ofwel de karakteristieken van waardevolle panden levert een belangrijke bijdrage aan de ruimtelijke kwaliteit van het centrum van Geldrop. Deze panden dragen bij aan een aantrekkelijke omgeving om te wonen, werken en te recreëren. Ze dragen op een belangrijke manier bij aan het dorpsbeeld door een combinatie van de architectonische kwaliteit en de vaak prominente locatie in de stedenbouwkundige structuur. Karakteristieke panden willen we dan ook beschermen.

Karakteristiek, waardevol of beeldbepalend hoeft niet zozeer (alleen) een cultuurhistorische grondslag te hebben, de stedenbouwkundige en/of architectonische kwaliteit en situatie kunnen net zo goed maken dat een pand als waardevol wordt beschouwd: waardevolle panden dragen bij aan de kwaliteit en de sfeer van het centrum.

Op dit moment hebben sommige panden een monumentenstatus en zijn daardoor wettelijk beschermd. Andere panden, die wel karakteristiek zijn, maar niet monumentaal, zijn niet beschermd. Door vast te leggen wat wij karakteristiek en waardevol vinden, kunnen wij proberen de identiteit van het centrum van Geldrop in stand te houden en daarmee de (be)leefbaarheid vergroten.

Met dit document worden de panden in het centrum beschreven, die op basis van hun karakteristieke (en dus te behouden) waarden beschermd moeten worden. Vervolgstap is planologische bescherming in bestemmingsplan of beheersverordening. De aanwezige waarden zullen bij planologische beslissingen in de beschouwing moeten worden betrokken.

Leeswijzer

In dit beeldboek worden de karakteristieke, waardevolle panden in het centrum van Geldrop, die geen monument zijn, beschreven; in het kernwinkelgebied en de directe omgeving. In het volgende hoofdstuk wordt eerst de werkwijze van het aanwijzen van karakteristieke panden behandeld. Het hoofdstuk daarop geeft beknopt inzicht in de geschiedenis van het centrum, waarna in kaartbeelden en overzichten de bebouwingsstructuur en de karakteristieke en monumentale panden worden aangegeven. De hoofdstukken erna geven een beschrijving van de panden per straat: Heuvel, Hofstraat, Langstraat, Korte Kerkstraat, Bezorgershof, en delen van de aanloopstraten Nieuwendijk, Stationsstraat, Heggestraat, Bogardeind en Molenstraat. Per straat wordt ook een beknopte, niet uitputtende, (bebouwings) geschiedenis weergegeven. Dit beeldboek wordt afgesloten met een terugblik en een vooruitblik.

In bijlage 1 is per pand een uitgebreidere cultuurhistorische beschrijving gegeven. De ODZOB heeft hiervoor een beknopte studie uitgevoerd. In bijlage 2 is een opsomming van de gebruikte bronnen gegeven. Veel dank aan al die mensen die de mooie oude foto's koesteren en de verhalen verder vertellen. Waar bij de historische foto's in dit boek geen jaartal is vermeld, is het jaartal onbekend.

Hoe beschrijf je de kwaliteit van panden?

Het karakter van een dorp of stad is het product van een, al dan niet geleidelijke, historische ontwikkeling, die in veel gevallen tot op de dag van vandaag is af te lezen, zowel aan het ruimtelijk patroon als aan de bebouwing zelf. In Geldrop centrum zien we het carré als duidelijk, historisch, patroon, met de kerk en het plein aan de Heuvel (nu Horecaplein genoemd). Hier hebben nieuwe ontwikkelingen plaatsgevonden, waar oude bebouwing geheel of gedeeltelijk voor heeft moeten wijken. Op sommige plekken vinden we nog wel (delen van) de oorspronkelijke bebouwing. Deze elementen uit het verleden zijn essentieel voor het inzichtelijk houden van de historische ontwikkeling van het dorp, de verscheidenheid en herkenbaarheid van het heden, en daarmee voor de leefbaarheid in het algemeen.

De karakteristieke panden in het centrum van Geldrop worden in dit document beknopt beschreven. Van elk pand zijn één of meer foto's, en waar beschikbaar een bouwtekening, ter illustratie toegevoegd. Om een beoordeling te maken van de kwaliteit van de panden is naar verschillende aspecten gekeken:

- De *architectonische waarde*. De architectonische waarde zegt iets over de bijzonderheid van de architectuur van het pand; de stijl is bijvoorbeeld typisch voor de bouwperiode of voor een gebied; het pand is een goed voorbeeld van een bepaalde stijl of bouwtrant en heeft bijvoorbeeld esthetische waarde op grond van de vorm en detaillering van exterieur (en/of interieur); het pand is gaaf qua stijl, materiaalgebruik en detaillering. Ook de aanwezigheid van historisch bouw materiaal en aanwezigheid van eventuele kunstuitingen kunnen bijdrage aan de waarde van een pand.
- De mate van *gaafheid en herkenbaarheid* zegt iets over de authenticiteit van het pand, zoals authentieke elementen of materialen of een herkenbare hoofdvorm. Het gebouw is onveranderd bewaard gebleven qua stijl, materiaalgebruik en detaillering.
- Daarnaast kan een *pand cultuurhistorische waarde* hebben. De cultuurhistorische waarde wordt bepaald door de geschiedenis van het pand en/of zijn omgeving. Daarbij kan het van belang zijn of de vroegere functie nog afleesbaar is aan het gebouw en/of de ligging. Wat is de betekenis in het dorpsbeeld? Zo kan een pand representatief zijn voor een bepaalde fase in de ontwikkeling van het dorp. Aan het pand kunnen historische herinneringen verbonden zijn, in de ruimste zin van het woord. Ook kan het pand een aspect van de culturele, sociale of economische geschiedenis vertegenwoordigen.

- De *stedenbouwkundige waarde* zegt iets over de plek die het pand inneemt binnen de stedelijke (dorps)structuur, de ligging of situering. Een pand kan op architectuur of gaafheid minder scoren, maar door de ligging in een straatwand, op een zichtlijn of op een hoek wel heel beeldbepalend zijn.
- De *situationele- en ensemblewaarde*. Een pand kan onderdeel zijn van een groter historisch geheel of complex en daardoor ook onderdeel uitmaken van een gebied met een grote continuïteit, waardoor het historisch patroon van verkaveling en wegen goed geconserveerd is gebleven.
- De *zeldzaamheid* van een pand. Een pand kan ook een bijzondere (bouw) techniek of type vertegenwoordigen en daardoor waardevol zijn.

Bij het beoordelen of een pand karakteristiek of waardevol is kan, afhankelijk van de situatie en aard van het pand, het ene aspect meer bepalend zijn dan het andere. De samenhang met de omgeving speelt vaak een grote rol in de beoordeling. Een pand dat misschien in detail aangetast is, maar onderdeel uitmaakt van een ensemble kan dan toch 'hoog' scoren. Ook de zeldzaamheidswaarde van een pand speelt een rol bij de afwegingen.

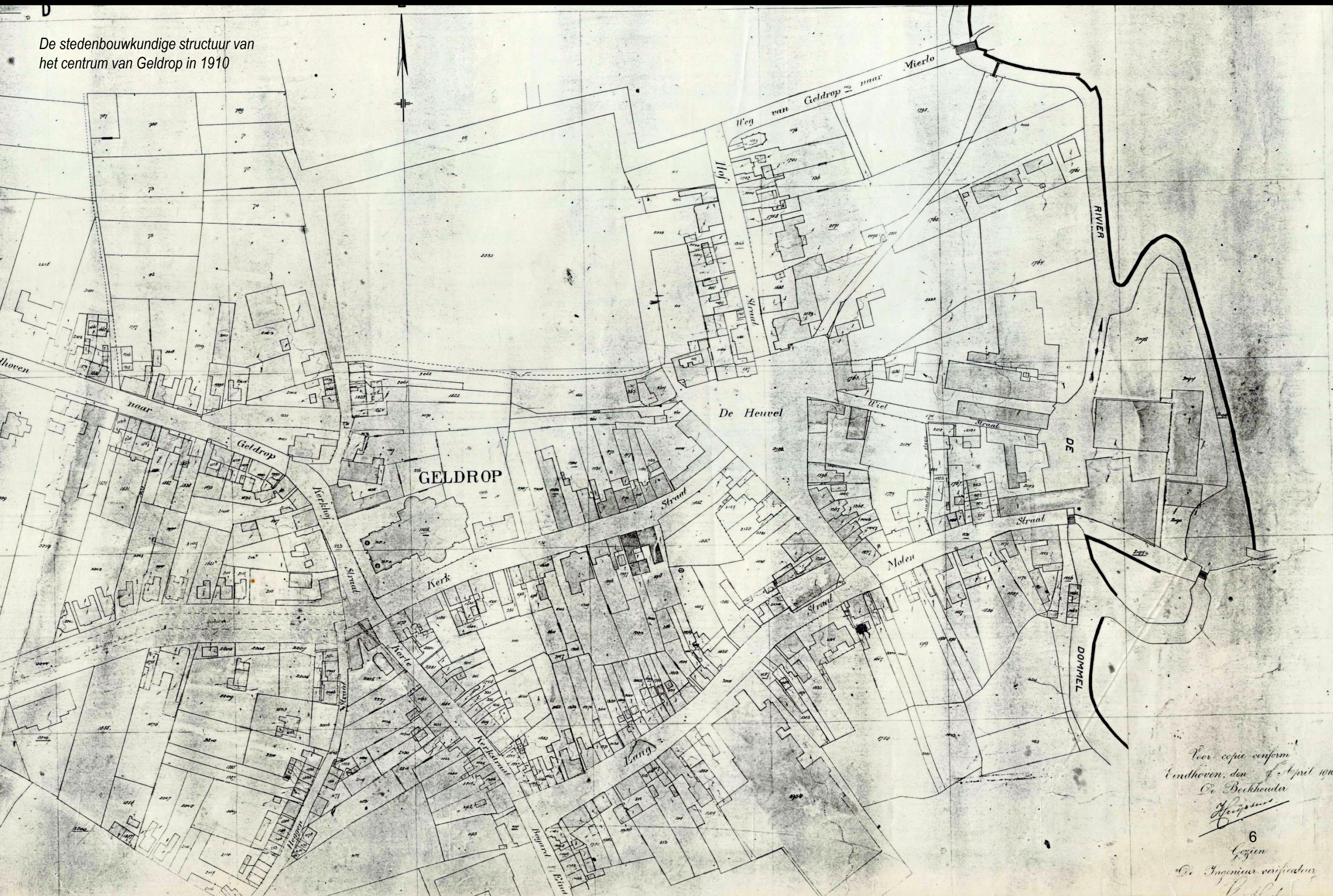
Het verschil tussen een beeldbepalend of karakteristiek pand en een monumentaal pand is gelegen in de cultuurhistorische waarde van het object. Bij een beeldbepalend pand is naast de situering op de kavel en in de directe omgeving ook de hoofdbouw massa en de architectonische verschijningsvorm van belang. Bij een monument zijn naast bovenstaande criteria ook de indeling van alle gevels (ook die niet zichtbaar zijn vanaf het publiek toegankelijke gebied), de detaillering, de structuur van het gebouw, soms het interieur en de betekenis van het pand in de lokale nederzettingsgeschiedenis of het belang van het ontwerp binnen het oeuvre van een vermaarde architect, van belang. De bescherming van een monumentaal pand gaat dus verder.

De gemeente hoopt met de aanwijzing van karakteristieke panden een positieve bijdrage te leveren aan het behoud en de opwaardering van het beeld van ons centrum. Eventuele wijzingen aan deze panden moeten dan ook van betekenis zijn voor het beeld en de uitstraling (de sfeer) van onze dorpskern. Dit moet steeds het uitgangspunt zijn, naast de in het Beeldkwaliteitplan (2016) geformuleerde uitgangspunten. Dit geldt ook bij onvermijdelijke sloop en nieuwbouw.

Ontwikkeling van het centrum van Geldrop

De stedenbouwkundige structuur van het centrum van Geldrop in 1910

Voer copie conform
Eindhoven, den 7 April 1910
De Beekhouder
H. J. van der
6
Gegen
De Ingenieur verificateur
P. J. van der

Ontwikkeling van het centrum van Geldrop

Geschiedenis van het centrum

De positie van Geldrop als nederzetting vindt haar grondslag vermoedelijk rond de 13e eeuw wanneer de Heer van Geldrop een versterkte woning bouwt, niet ver van de Grootte en Kleine Heuvel en aan de Kleine Dommel. Door wegen aan te leggen van de Grootte Heuvel naar de Kleine Heuvel (de Langstaat), van de Grootte Heuvel naar de watermolen (de Wielstraat) en van beide gehuchten naar de kerk (Kerkstraat en Korte Kerkstraat) ontstond er een centrum, dat qua plattegrond zelfs iets van een stad heeft en de basis vormt van het huidige Geldrop. Dit stratenpatroon staat nu nog bekend als het Carré.

Na tijden van oorlogen en plunderingen, was rond 1670 Geldrop weer hersteld en was de ouderdom van het dorp en de rijkdom van haar bewoners af te lezen. Wie Geldrop vanuit de omliggende heidevelden naderde kon het dorp herkennen aan de statige kerktoren en de woontoren bij het kasteel.

Bij een in 1795 gehouden volkstelling woonden er 1099 personen in het dorp en in Zesgehuchten 751. Er waren 183 huizen en de Geldroppenaren leefden voornamelijk van de textielnijverheid. Daarnaast natuurlijk van de landbouw met steeds meer aardappelen en diverse soorten kleinschalige veeteelt. Een andere economische tak waren de herbergen en brouwerijen. De textielnijverheid is eeuwenlang de hoofdbron van inkomsten geweest voor Geldrop. Aanvankelijk was deze in handen van kooplieden die het werk uitbesteedden aan thuiswerkers. Tot 1800 was er in Geldrop nog geen sprake van fabrieken, maar onder invloed van enkele kooplieden werd de textielnijverheid gemoderniseerd.

Belangrijke gebouwen in het centrum waren in de 19e eeuw de woonhuizen van de kooplieden op de Grote en Kleine Heuvel en nabij de kerk. Daar lagen ook enkele grote herbergen en de dubbele watermolen aan de Dommel.

De Kleine Dommel was bepalend voor het karakter van het dorp. Het riviertje isoleerde de gehuchten Groot- en Klein Braakhuizen van het centrum. Dicht bij het dorp werden de oevers van de rivier gebruikt voor het wassen en bleken van lakens. Het eind van de 19e eeuw werd gekenmerkt door de industrialisatie en mechanisatie van de textielsector. Geldrop veranderde in korte tijd in een fabrieksplaats, met schoorstenen, fabrieken en arbeidershuizen als beeldbepalende panden.

In 1851 waren zo'n 1000 personen werkzaam in de Geldropse textielnijverheid. In 1876 waren er zes grote fabrieken, maar door de crisis in de textielindustrie werd vanaf 1880 het werk schaarser en pas in de twintigste eeuw zou er weer een opleving komen. Na een economisch slechte periode werd Geldrop rond de eeuwwisseling een snel groeiende gemeente met een opbloeiende textielindustrie. De school in het dorp werd snel te klein en er kwam een tweede school aan de pas aangelegde Stationsstraat. Deze weg was de verbinding tussen het centrum en het station, dat gelegen was aan de in 1913 geopende spoorlijn Eindhoven-Weert.

Van het Geldrop van vóór 1850 is, op de hoofdstructuur en weg- en waterwegen na, qua architectuur niet veel meer terug te vinden, behalve op de eerste plaats natuurlijk het kasteel. Daarnaast is de positie van de kerk en de molen in het dorp bepalend. Vrijwel alle hedendaagse monumentale gebouwen zijn dus van na 1850. Tot omstreeks 1910 bleef de nieuwbouw beperkt tot de kom van het dorp. Oude gebouwen werden afgebroken en vervangen door nieuwe. Er verrezen nieuwe grote woningen aan de Heuvel of in de aangrenzende straten voor fabrikanten en wat buiten het centrum de arbeiderswoningen. Vrijwel de gehele Korte Kerkstraat werd tussen 1900 en 1915 herbouwd en ook de Langstraat werd ingrijpend veranderd. Vrijwel alle middeleeuwse bebouwing werd daarbij gesloopt. In de crisisjaren van de dertiger jaren had de industrie het moeilijk en een aantal ondernemingen verdween. Anderen werden opgericht en bestaan nog steeds.

Ontwikkeling van het centrum van Geldrop

1866

1902

1929

1953

1963

1973

1984

2003

Op bovenstaande kaartjes is de groei en verandering van het dorp goed te zien. Geldrop ontwikkelde zich van agrarische tot geïndustrialiseerde nederzetting in de 19e en 20e eeuw. Het carré in het centrum is echter steeds als heldere vorm zichtbaar. Er omheen is uitgebreid en getransformeerd. Fabrieken zijn gebouwd en hebben eind 20ste en begin 21ste eeuw veelal plaats gemaakt voor woningbouw. Een aantal ingrijpende stedenbouwkundige ontwikkelingen hebben de oorspronkelijke nederzettingsstructuur op sommige plekken ook aardig aangetast en verstoord. Dit is onder andere goed te zien bij het grootschalige ziekenhuiscomplex aan het Bogardeind en rondom de Heuvel. Ook zien we duidelijke veranderingen in de wegenstructuur rondom het centrum, zoals het verbinden van de Mierloseweg met de Eindhoveneweg en de aanleg van de Johan Peijnenburgweg. In het centrum zelf is de wegenstructuur vrijwel hetzelfde gebleven. Wel heeft bebouwing moeten wijken voor de toename van het autoverkeer. Qua ontsluiting zijn er ook veranderingen geweest. Vanaf het eind van de 20ste eeuw is het carré niet meer geheel voor het gemotoriseerd vervoer beschikbaar geweest.

Ontwikkeling van het centrum van Geldrop

Na de Tweede Wereldoorlog is de oude kern grotendeels vernieuwd waarbij alleen de straten nog bestaan. Van het oude karakter is weinig bewaard gebleven. De belangrijkste groei vond plaats in de jaren zestig en begin jaren zeventig. De economische crisis na 1973 ging ook aan Geldrop niet voorbij en bracht zelfs een daling van de bevolking teweeg. Veel grootschalige sloop- en bouwplannen kwamen daardoor tot stilstand. De meeste textiel fabrieken verdwenen in deze periode, maar gelukkig kwamen door nieuwe technische ontwikkelingen nieuwe bedrijven van de grond.

Het centrum en straatbeeld van Geldrop was tot omstreeks 1960 niet ingrijpend veranderd. De grote fabrieksgebouwen van Jansen de Wit in de Langstraat, A. van den Heuvel en Zoon aan de Heuvel en de Molenstraat en H. Eijcken en Zonen in de Wielstraat, bepaalden de sfeer. De winkels waren gevestigd in vrij kleine panden en van grootwinkelbedrijven was nog geen sprake.

In 1966 werd een deel van de Kerkstraat en de Heuvel gesloopt als onderdeel van centrumvernieuwing onder de naam 'Plan van Lanschot'. Het daarmee verkregen plein opende bij veel Geldroppenaren de ogen en zo ontstond voor het eerst verzet tegen het City-plan. Verschillende eigenaren, middenstanders en overige inwoners richtten een Vereniging Centumbelangen op en wisten de gemeente te bewegen nieuwe plannen te maken. Resultierend in het Heuvelplan dat in 1968 werd goedgekeurd. Pas in 1970 kon worden begonnen met de eerste fase van bouwen en in 1971 begon men aan de bouw van een winkelgebied aan de Heuvel. Nog voor gereedkomen werd echter geconcludeerd dat, door minder snelle groei van Geldrop, verdere uitvoering van het Heuvelplan niet noodzakelijk was. Daardoor zijn de voormalige gemeentepanden aan de Heuvel en de panden aan de westzijde van de Hofstraat gespaard voor de slopershamer.

In 1974 werden de plannen volledig herzien en werd een voorkeur gegeven aan de sanering van de Korte Kerkstraat. In 1966 was de westwand van deze straat gesloopt en vervangen door een groot zakencomplex met negen winkels en een hotel. De smalle Korte Kerkstraat verdween en de gevellijn schoof ongeveer zes meter op. In 1979 kwam de oostwand aan de beurt en werd volledig gesloopt. Er kwam een nieuwe winkelpromenade voor terug die in mei '81 werd geopend. Daarmee was het centrum van Geldrop vernieuwd. In de ruimte, omsloten door de Korte Kerkstraat, Langstraat en Heuvel, werd een Bezorgershof en parkeerterrein ingericht.

Ontwikkeling van het centrum van Geldrop

Het St. Annaziekenhuis werd gebouwd in 1931. Na de oorlog bleef het groeien en in 1967 werd besloten tot volledige nieuwbouw. Een deel van centrum moest worden gesaneerd, het oude klooster en de kapel gesloopt. 54 huizen aan het Bogardeind en de Heggestraat werden afgebroken en in 1972 werd het nieuwe ziekenhuis officieel geopend.

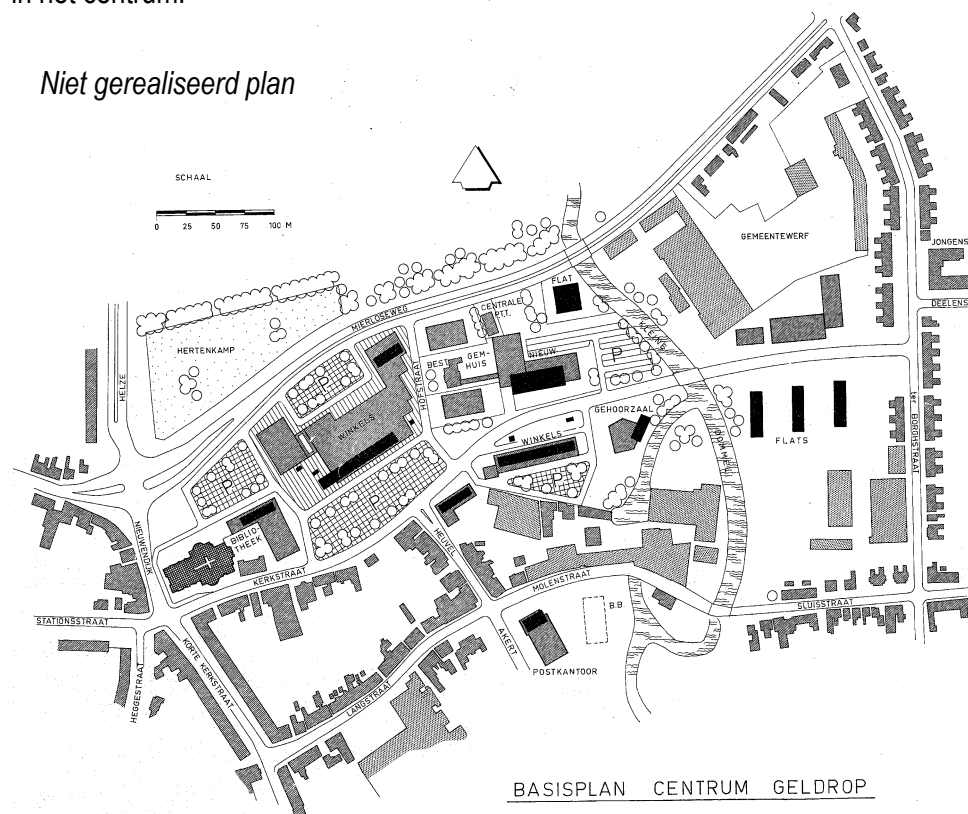
In 1974 heeft de gemeente heeft het kasteelterrein verworven en in 1996 in een stichting ondergebracht.

De fabrieksgebouwen die zijn blijven staan na de grootschalige sloop in de jaren '70, getuigen ook nu nog van de grote bloei in de 19e eeuw. Deze fabrieksgebouwen zijn tegenwoordig rijksmonumenten en hier zijn verschillende functies aan toegekend. Zoals het creativiteitscentrum De Wiele en het Weverijmuseum.

Ondanks alle ingrepen van de laatste 50 jaar heeft Geldrop nog steeds 23 rijksmonumenten en tientallen beeldbepalende panden. Er is dus nog altijd een verbinding met de rijke geschiedenis van voor de Tweede Wereldoorlog. Denk daarbij in het centrum aan het Kasteel met haar prachtige tuinencomplex, de Sint Brigidakerk, het voormalig St. Vincentiusgebouw en de fabrieksgebouwen van de voormalige wollenstoffenfabriek A. v.d. Heuvel en Zn. aan de Molenstraat en de Heuvel.

De structuur van het carré is nog steeds de drager van het centrum. Door het carré onderscheidt Geldrop zich van de overige dorpen in de omgeving, die meestal zijn ontstaan als lintbebouwing met soms een driehoekig plein. Dit carré en de monumentale en karakteristieke gebouwen hieraan zijn het koesteren waard en moeten daarom nadrukkelijk betrokken worden bij de ontwikkelingen in het centrum.

Niet gerealiseerd plan

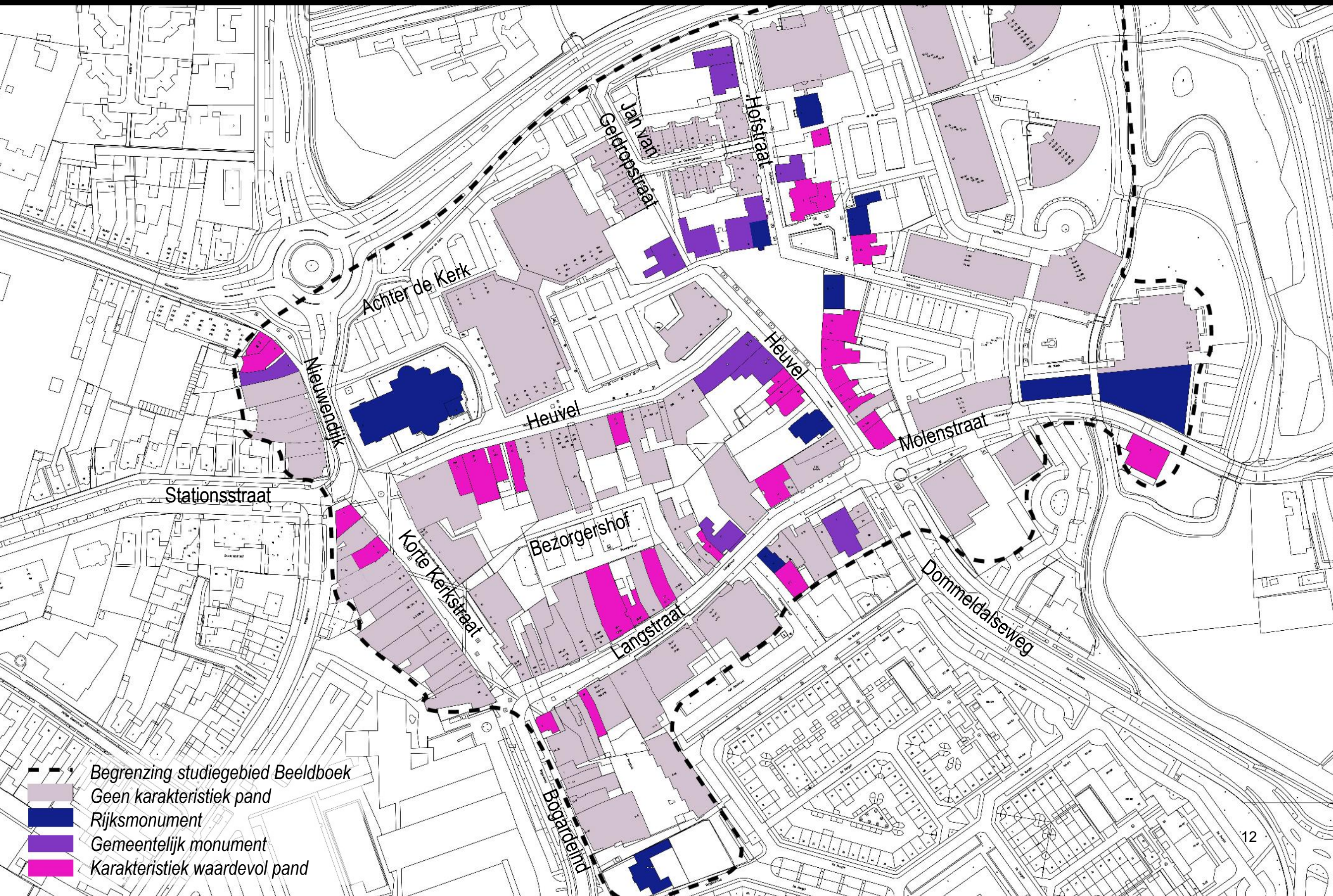

Overzicht bouwperiode

Overzicht monumentale en karakteristieke panden

Overzicht monumentale en karakteristieke panden

Rijksmonumenten

1. Categorie Bijzondere gebouwen:

- Heuvel 1 (thans 1b ged) – Raadhuis

2. Categorie Religieuze gebouwen, kloosters, scholen:

- Langstraat 27 - Vincentiusgebouw
- Nieuwendijk 2 - H.H. Brigidakerk

3. Categorie Bedrijfsgebouwen:

- Heuvel 7 – Wollenstoffenfabriek
- Molenstraat 19 en 21 – Wollenstoffenfabriek

4. Categorie Woonhuizen – subcategorie Herenhuizen:

- Heuvel 5/De Meent 1 - Huis met dienstwoning
- Heuvel 19 - Huis van de bierbrouwer
- Hofstraat 4 - Huis van textielabrikant

Gemeentelijke monumenten

1. Categorie Bijzondere gebouwen:

- Heuvel 1 (thans 1a) - Voormalige tramremise
- Heuvel 1 (thans 1b ged)/Hofstraat 1 – Voormalig postkantoor

2. Categorie Woonhuizen – subcategorie Burgerhuizen:

- Hofstraat 2 – Woonhuis
- Hofstraat 19 - Woonhuis
- Heuvel 90 - Woonhuis ('t Vossenhol)

3. Categorie Woonhuizen - subcategorie Herenhuizen:

- Heuvel 1 – Villa
- Langstraat 1 – Villa
- Langstraat 10 - Woonhuis (nu Jade)
- Heuvel 22 - Woonhuis (winkel)
- Hofstraat 17 – Woonhuis
- Nieuwendijk 15 - Herenhuis/winkel-woonhuis

4. Categorie Woonhuizen – subcategorie Overige huizen:

- Heuvel 23 - Woonhuis/Koffiehuis

Overzicht monumentale en karakteristieke panden

Karakteristiek waardevol pand

Heuvel

- Heuvel 2 - woonhuis
- Heuvel 3 – woonhuis en bedrijfsruimte
- Heuvel 6 en 6a – woonhuis en kantoor
- Heuvel 8 – winkel met appartementen
- Heuvel 10 en 10a – winkel
- Heuvel 12 - winkel
- Heuvel 13-14 – winkel
- Heuvel 16 –winkel en woonhuis
- Heuvel 19a – winkel en woningen
- Heuvel 20-21 – woningen
- Heuvel 30-31 – winkel
- Heuvel 45-46 - winkel en wonen
- Heuvel 47 – kantoor en wonen
- Heuvel 50 – winkel en wonen
- Heuvel 50a – winkel en wonen

Hofstraat

- Hofstraat 4a – koetshuis

Langstraat

- Langstraat 4 – winkel
- Langstraat 12 – winkel en woonhuis
- Langstraat 22-24 – winkel met bovenwoning
- Achter Langstraat 27: Vincentiusstraat 3-7 – winkel/bedrijfsruimte
- Langstraat 28-30 – winkels
- Langstraat 32-34 – winkel en woningen
- Langstraat 99 – horeca

Korte Kerkstraat

- Korte Kerkstraat 6 en 6a – winkel

Nieuwendijk

- Nieuwendijk 17 – horeca en wonen
- Nieuwendijk 19 – horeca en wonen

Stationsstraat

- Stationsstraat 1 – horeca

Bogardeind

- Bogardeind 1 – kantoor

Molenstraat

- Molenstraat 1 – kantoor/winkel
- Molenstraat 8 – jongerencentrum

Heuvel

1895

Ca. 1930-1935

1935

Ca. 1950-1960

Heuvel

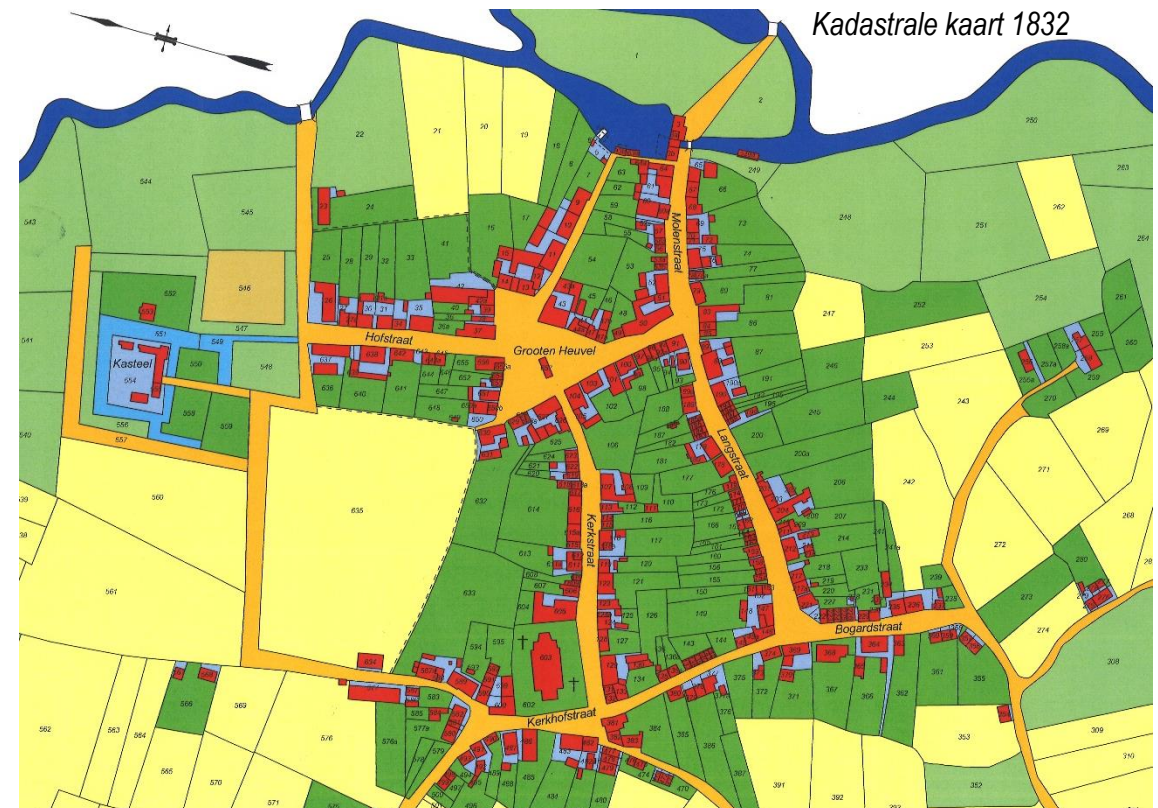
Heuvel

GESCHIEDENIS

De eerste inwoners van 'Gheldorpe' kozen de Heuvel, een droge zandrug, als woonplek. De vroegste vermelding van het dorp dateert uit 13^e eeuw. Het was er gezellig met veel herbergen en de schutterij. Ook was er een levendige lakenhandel in herberg De Swaen, met lakens van de thuiswevers uit de omgeving. Begin 19^e eeuw werken in Geldrop de meeste wevers als thuiswever. Langzaam gaat dit over in fabrieksindustrie. De eerste textiel fabrieken ontstonden in en rond wat nu het centrum van Geldrop is. De textielnijverheid is dus bepalend geweest voor de groei van het dorp.

De Grootte Heuvel is op oude kaarten een herkenbaar driehoekig plein. De straten van het centrum dat we nu kennen zijn waarschijnlijk ontstaan in de 14e eeuw. Het stratenpatroon vormt een carré. Het huidige plein op de Heuvel heette vroeger Grootte Heuvel, De Kleine Heuvel lag op de kruising Langstraat-Bogardeind-Korte Kerkstraat.

Het plein werd gebruikt als marktplein, maar aan het begin van de 20ste eeuw reed hier ook de paardentram. Het huis op Heuvel 1a naast het raadhuis is in die tijd verbouwd tot een remise. Op de Grootte Heuvel maakte de tram uit Eindhoven een draai. In 1906 gaat men over op stoom en wordt de verbinding met Helmond gelegd. Er kwam op de Heuvel een wachtlokaal voor reizigers. Tot mei 1935 heeft de stoomtram gereden. Later heeft de tramremise dienst gedaan als brandweerkazerne, na gemeentekantoor is het nu een hotel-restaurant. Het plein werd een steeds drukker verkeersknooppunt, het doorgaande verkeer van Eindhoven naar Helmond liep via de Heuvel. Door toename van het verkeer wilde men al in 1935 de weg omleggen, maar pas in 1964 komt er een betere verbinding.

Rondom het plein staan vrij grote, statige panden, het betreffen veelal woonhuizen van fabrikanten (textiel en bierbrouwers) en andere notabelen en zijn aan het eind van de 19^e eeuw gebouwd. Het raadhuis naast de tramremise is in 1870 gebouwd, ter vervanging van het raadhuis uit 1770 dat midden op het plein stond. Verder waren hier herbergen te vinden. Zo stond op nr. 7 herberg De Wildeman, waar Joost Vogelpoel een deel had ingericht als spinnerij en weefhuis. Later vestigde A. van den Heuvel zich hier. Op nr. 8 stond voorheen het kantoor van de wollenstoffenfabriek. Op de plek van de huidige bibliotheek stond begin vorige eeuw Hotel Knaapen. Herberg De Swaen stond op de plek van wat nu Heerenhuys 23 is. Rondom het plein zijn veel gebouwen van rond 1900 nog zichtbaar. Richting de Langstraat en Molenstraat is de bebouwing kleinschaliger. Deze bebouwing is aan het begin van de 20ste eeuw neergezet. Op het plein stond ook een kiosk, waar het Geldrops Muziekcorps regelmatig speelde.

Uiteindelijk is de zo bepalende textielnijverheid helemaal verdwenen in het centrum. De laatste fabriek in het centrum van Geldrop sloot in 1985. Het plein aan de Heuvel bleef. Van verhard naar een groen plein, naar weer een verhard plein in 2009, het huidige 'horecaplein'. De gebouwen van vroeger herinneren ons aan het textielverleden. Dit deel van het centrum van Geldrop is dan ook van grote karakteristieke waarde.

Heuvel

Jaren '70

Heuvel

Vanaf het plein gezien heten de straten richting het westen en zuiden ook Heuvel. De straat in westelijke richting heette vroeger echter Kerkstraat, de straat naar de kerk. Van de vroegere bebouwing is hier maar weinig overgebleven. Veel bebouwing stamt uit de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw, de tijd van sloop en grootschalige vernieuwingen. Rond 1900 vonden we in deze straat de pastorie, de lagere school, de woning van de hoofdmeester, het woonhuis van Vincent van den Heuvel, winkels, een smederij, café, etc. Hier is niets meer van terug te zien. De oudste panden in deze straat zijn Heuvel 31, 47, 50 en 50a. Hoewel deze panden in de jaren '50 en '60 modernisering hebben ondergaan, veelal in de plint, zijn ze nog steeds beeldbepalend in het straatbeeld.

De overige bebouwing van de zuidzijde van de Kerkstraat is in de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw neergezet, vaak bestaande uit 3 bouwlagen in een zakelijke, sobere architectuurstijl. De oorspronkelijke korrelgrootte van de straat is niet alleen met deze bebouwing enorm veranderd, maar ook met het in 1974 gebouwde grootschalige complex aan de noordzijde van de straat. Dit complex maakte onderdeel uit van het grote 'plan Van Lanschot' en verrees als modern winkelcentrum met appartementen aan de achterzijde van de kerk. Het oorspronkelijke plan was veel groter in oppervlak en omvatte eveneens een flat van 9 verdiepingen. Waar de Kerkstraat oorspronkelijk uit lintbebouwing bestond, ontstond nu een gat in de straatwand en werd het 'marktplein' gevormd. In de jaren '70 vormden het marktplein en de Grootte Heuvel zelfs één plein, totdat begin jaren '90 het bibliotheekgebouw is neergezet. Aan beide pleinen is dit pand vrij dominant, maar functioneert wel als wand naar beide open ruimtes.

Aan het einde, of het begin, van de Kerkstraat staat de H.H. Maria Brigida, een rijksmonument. Deze grote kerk is gebouwd tussen 1889-1891, na het instorten van de oude kerk. Carl Weber uit Roermond is de architect. Aan de andere zijde van de Kerkstraat, ertegenover, werd in 1971 de Rabobank gebouwd. De bank vindt zijn oorsprong ook in deze omgeving. Dit zakelijke pand was eveneens vrij dominant, maar is in 2019 volledig gestript en van een nieuwe jas voorzien. Het heeft daardoor een vriendelijk aanzien gekregen. Voor de entree van het centrum een welkome verbetering.

De Heuvel richting de Langstraat en Molenstraat heeft grotendeels het historische karakter behouden. De wat grovere korrel van de statige panden aan het plein gaan over in een wat kleinere korrel van winkelpanden in de straat. De straat heeft een kleinschalig en vriendelijk aanzicht en is in zijn geheel van historische waarde.

Heuvel

Heuvel 2

KARAKTERISTIEK PAND

Van grote beeldbepalende waarde voor de identiteit van Geldrop centrum is Heuvel 2. Het vormt samen met Heuvel 3 één van de historische wanden van het 'Bevrijdingspleintje'. Het heeft een geheel eigen karakteristiek, gebouwd in Chaletstijl, waardoor het een markant accent is aan het plein. Dit pand was de voormalige woning van notaris Antonie Mertens, hij was vanaf 1899 de vijfde notaris in Geldrop. De villa is gebouwd in 1910 en bestaat uit 2 lagen met een leien kap. Dit hoekpand heeft met zijn topgevels een 2-zijdige oriëntatie naar de Hofstraat en de Heuvel. De entree ligt aan het plein. In de Hofstraat heeft de woning een éénlaagse serre en een tweelaagse erker. Samen met de roedeverdeling van de ramen, de luiken, de bijzondere entree en vele detailleringen is het pand beeldbepalend. Dit geldt ook voor de grote Kastanjeboom in de tuin en de stenen muur met gietijzeren sierhekwerk. De ligging en functie als hoekpand in het stedenbouwkundig weefsel in historische straat- en pleinwand, de cultuurhistorie, de architectuurstijl, de detailleringen, de esthetische waarde, de herkenbaarheid en de gaafheid maken dat dit pand karakteristiek is.

HUIDIGE FUNCTIE

Woonhuis.

Heuvel

Heuvel 3

KARAKTERISTIEK PAND

Heuvel 3 is een classicistisch herenhuis uit de tweede helft van de 19de eeuw. Het is van beeldbepalende waarde voor de identiteit van Geldrop centrum. Dit herenhuis vormt samen met Heuvel 2 één van de wanden van het 'Bevrijdingspleintje'. Het pand bestaat uit twee bouwlagen met een met leien gedekte kap. Het kent een bijna symmetrische gevelindeling met entree aan het plein. Het is een statig woonhuis, passend bij de andere panden rondom dit pleintje en het 'horecaplein'. In dit pand heeft Middenstandsbelangen een tijdje gehuisvest gezeten. De ligging in het stedenbouwkundig weefsel, in een historisch ensemble aan het plein, de cultuurhistorie (gebouwd in een periode dat de textielindustrie floreerde), de architectuurstijl, de herkenbaarheid en de gaafheid maken dat dit pand karakteristiek is.

HUIDIGE FUNCTIE

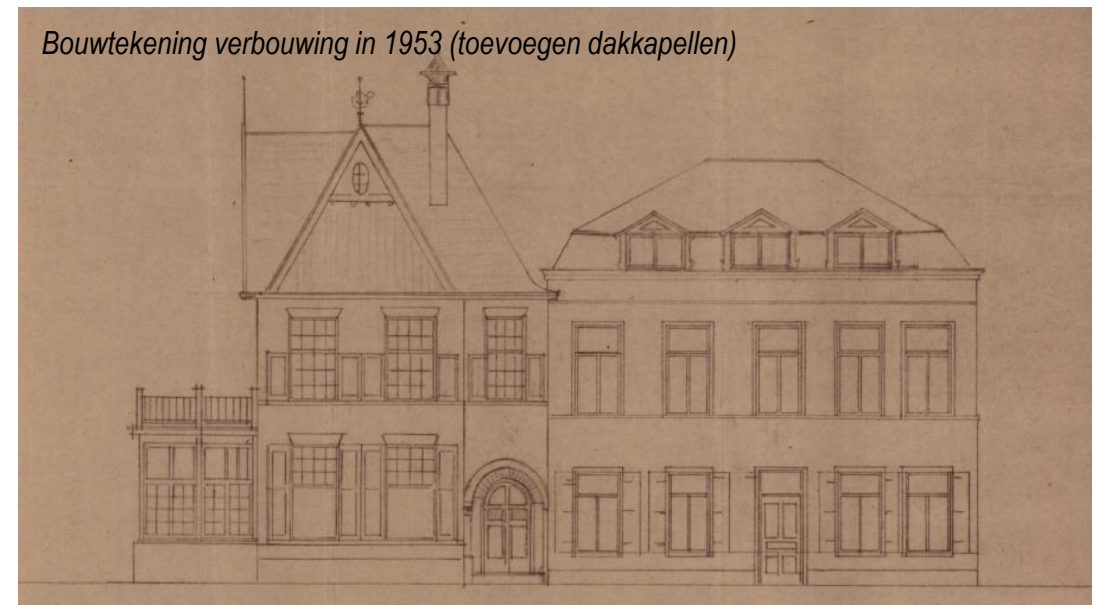
Woonhuis met bedrijfsruimte in de garage.

1975

Bouwtekening verbouwing in 1953 (toevoegen dakkapellen)

Heuvel

Heuvel 6 en 6a

KARAKTERISTIEK PAND

Heuvel 6 is van grote beeldbepalende waarde voor de identiteit van Geldrop centrum. Het pand vormt samen met Heuvel 5 één van de historische wanden van het 'Bevrijdingspleintje'. Door de bruine kleur baksteen valt het pand meteen op aan het plein. Het pand bestaat uit 2 lagen met hoge schildkap, voorzien van een uitstekende bakgoot op klossen en op de hoeken een gemetselde schoorsteen. Het pand is tweezijdig georiënteerd, op de Heuvel en op de Wielstraat. Het heeft aan het plein een symmetrische gevel met een middenpartij met steekkap en trapgevel. Op de zolderverdieping heeft de topgevel een vensteropening met daarboven een oculus. De gevel is verder symmetrisch met 2 voordeuren. Op de hoek bevindt zich een sierhekwerk. Door de luiken en roedeverdeling van de ramen heeft het gebouw een 'rijke' uitstraling. In de Wielstraat heeft het pand eveneens een topgevel. Hier is de gevel asymmetrisch, waarbij de naar voren liggende uitbouw een trapgevel heeft. Dit neogotische pand is vermoedelijk gebouwd in 1890 en in 1936 gesplitst in twee woonhuizen, 6 en 6a. De ligging en functie als hoekpand in het historische stedenbouwkundig weefsel, de typische architectuurstijl, de cultuurhistorie (gebouwd in een periode dat de textielnijverheid floreerde) en de gaafheid maken dat dit pand karakteristiek is.

HUIDIGE FUNCTIE

Kantoorverzamelgebouw.

Heuvel

Heuvel 8

KARAKTERISTIEK PAND

Heuvel 8 is in 2000 gebouwd op de plek waar voorheen het kantoor van de Wollenstoffenfabriek stond. Het betreft een relatief jonge invulling van de straatwand aan de Heuvel, die zich qua maat, schaal en vormgeving met plint en dakoverstek als bekroning voegt naar de omgeving en is daarom van karakteristieke waarde. Het vormt een overgang in hoogte tussen Heuvel 7 en 10 en is tevens, met de omringende panden, een wand naar het 'horecaplein'. Het pand bestaat uit drie lagen met plat dak. Het heeft een symmetrische voorgevel en is opgetrokken in gele betonsteen met een grove textuur. Beneden en op de 1^e verdieping heeft het een brede gevelopening, omkaderd door stalen profielen. Op de bovenste verdieping is de gevelopening even breed, maar lager en deels in de daklijst gelegen..

HUIDIGE FUNCTIE

Apotheek met bovenwoningen.

Tekening verbouwing kantoor Wollenstoffenfabriek die hier voorheen stond, 1927

Heuvel

Heuvel

Heuvel 10a en 10

KARAKTERISTIEK PAND

Qua kleinschaligheid en uitstraling past het pand uit 1910 aan het horecaplein. In de loop der jaren zijn er veel veranderingen in de pui aangebracht. Ook is het mansardedak op enig moment vervangen door een zadeldak. Het pand bestaat nu uit 2 lagen met zadeldak, en een aanbouw van één laag met kap, die iets gedraaid ligt ten opzichte van de hoofdmassa. De nokrichtingen zijn evenwijdig aan de straat. De wit geschilderde gevel is opgetrokken in metselwerk in kruisverband en voorzien van een knipvoeg en gevelankers en is aan de bovenzijde afgesloten door een bakgoot op klossen. De gevelpuien lopen tot aan de grond. Het pand is van karakteristieke waarde vanwege het kleinschalige karakter, waarbij het pand onderdeel is van het grotendeels historische ensemble van het Heuvelplein. Het accentueert tevens de overgang naar de kleinschaligere straat in zuidelijke richting. De knik in de rooilijn benadrukt de historische parcellering.

HUIDIGE FUNCTIE

Kapsalon en café met bovenwoningen (?).

Heuvel

Heuvel 12

KARAKTERISTIEK PAND

Qua menselijke maat, schaal en massa past dit gebouw, oorspronkelijk uit begin 20ste eeuw, volledig in zijn omgeving. Het bestaat uit één laag met zadeldak met aan buitenzijden een gemetselde schoorsteen. De aanbouw is iets lager en staat gedraaid ten opzichte van de hoofdmassa en Heuvel 10a. De nokrichtingen zijn evenwijdig aan de straat. De raam- en deurvensters hebben een roedeverdeling en zijn aangebracht onder getoogde bogen met geboorte- en sluitstenen.

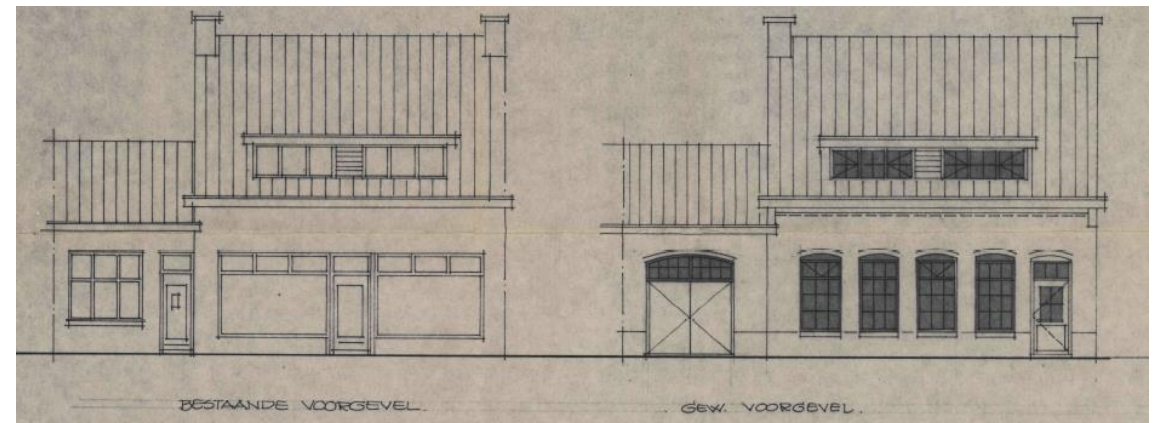
Het pand heeft diverse verbouwingen, gevelwijzigingen en functiewijzigingen door de jaren heen doorstaan, van woonhuis, naar café, winkel, bibliotheek, enzovoort. Vanwege de kleinschaligheid is dit pand van karakteristieke waarde. Tevens maakt het onderdeel uit van het historische ensemble van het Heuvelplein en van de historische, kleinschalige straatwand. De knik in de rooilijn benadrukt de historische parcellering.

HUIDIGE FUNCTIE

Klokkenwinkel/maker en woning (?).

Tekening verbouwing bibliotheek naar woonhuis, 1979

Heuvel

Zicht op Heuvel vanuit Langstraat/Molenstraat, 1933

Heuvel 13 en 14

KARAKTERISTIEK PAND

Dit dubbel woonwinkelhuis op Heuvel 13-14 is gebouwd in 1910. Dit soort panden leveren een grote bijdrage in de sfeer van een straat. Het pand bestaat uit één laag met zadeldak. De noklijn loopt evenwijdig aan de straat. Links op het dak staan 2 kleine, lage dakkapellen uit omstreeks de jaren '30 plat afgedekt met overstekken en excentrisch geplaatste roedes. Het pand heeft een asymmetrische gevelindeling met twee entrees en 2 grote winkelpuien. De linker winkelruit heeft een sierlijke omlijsting. De overige ramen en deuren hebben afgeronde hoeken. Bijzonder zijn ook de kroonlijst, het fries, de plint, de sierankers, de knipvoeg in het metselwerk, etc. De hoofdvorm van het pand, de gevels, het dak en de detaillering zijn goed bewaard gebleven. Dat de kleur gewijzigd is doet geen afbreuk aan de sfeer die dit pand oproept. De architectuur past bij het karakter van het dorp. Het pand maakt deel uit van de historische, kleinschalige gevelwand van dat deel van de Heuvel, als aanloop naar het plein. Het pand is door de architectuurstijl en gaafheid (een gaaf voorbeeld van een 19^e, begin 20ste eeuwse winkelpui met woonhuis), de cultuurhistorie en de stedenbouwkundige positie in de overwegend historische straatwand dan ook van karakteristieke waarde en daarmee belangrijk voor de identiteit van Geldrop.

HUIDIGE FUNCTIE

Winkels.

Heuvel

Heuvel 16

KARAKTERISTIEK PAND

Dit woonwinkelpand is in 1910 gebouwd. Het bestaat uit één laag met langskap. Op de kap zijn later 2 kleine dakkapellen aangebracht. Zeer bijzonder is de omlijsting van de winkelruit. De detaillering is gaaf bewaard gebleven. Samen met de aanwezige karakteristieken van de kroonlijst, fries, plint, bakgoot, deuropening en rechter venster, het stucwerk, enzovoort is het pand waardevol. Het pand heeft tevens een kleinschalige maat en schaal. Het zorgt voor afwisseling in het straatbeeld en de gevelwand. Door de cultuurhistorische waarde, de architectonische waarde van hoofdvorm, gevel, dak en detaillering en de gaafheid van de geornamenteerde winkelpui is dit pand beeldbepalend en karakteristiek in de kleinschalige, historische gevelwand van dit deel van de Heuvel.

HUIDIGE FUNCTIE

(Bloemen)winkel.

Heuvel

Heuvel 19a

KARAKTERISTIEK PAND

Deze half vrijstaande villa uit het Interbellum is gebouwd in 1941. Het is op een traditionele manier gebouwd. Ondanks de sobere tijd destijds is het een woning van allure. Het is de voormalige burgemeesterswoning van burgemeesters Van Erp en Van Lanschot. Tussen beide burgemeesters in, is de sociale dienst hier gehuisvest geweest.

Het bestaat uit 2 lagen met een met rode lei gedekte schildkap. De kap is samengesteld en knikt naar de onderzijde naar buiten en heeft een ruime overstek op uitstekende geprofileerde klossen. De nok staat dwars op de Heuvel. Op de nok staat een gemetselde schoorsteen met ijzeren windvaan. De rechter voorzijde is over 2 lagen naar voren uitgebouwd met een aangekapt schilddak en een wat lagere nok, dwars op de straat. Links hiervan bevindt zich aan de straatzijde, onder een lessenaarsdak, de hoofdentree. Een laag stoepje en een optrede leiden hierheen. Hier bevindt zich ook een sierlantaarn. De uitbouw rechts heeft aan de voorzijde een erker met roedeverdeling, glas-in-lood en een plat dak. De hoeken zijn afgeschuind en aan weerszijden bevinden zich gemetselde bloembakken. Op de eerste verdieping bevindt zich een balkon met gemetselde borstwering en een zware houten constructie. Hier ligt de gevel iets terug. De linker zijgevel van het pand kent enkele gevelopeningen, waarvan het grote venster met roedeverdeling, glas-in-lood en gebogen bovenkant bijzonder is.

Kortom, deze beschreven karakteristieken maken dat het pand een opvallende villa aan het 'horecaplein' is. Als onderdeel van de historische gevelwand is dit een herkenbaar en beeldbepalend object in het centrum van Geldrop. Door de architectuurstijl, cultuurhistorie, stedenbouwkundige positie aan het plein en gaafheid en herkenbaarheid is het pand van karakteristieke waarde voor het centrum.

HUIDIGE FUNCTIE

Wonen (voorheen ook winkel).

Heuvel

Heuvel 20-21

KARAKTERISTIEK PAND

Deze Expressionistische tweekapper is gebouwd in 1929. Het bestaat uit twee lagen met een schildkap. De nok is evenwijdig aan de straat. De kap heeft een overstek met geprofileerde goot. Bijzonder zijn de detailleringen in het metselwerk/metselwerk versieringen, het metselwerkverband en de omranding van de ramen op de eerste verdieping, de glas-in-loodramen boven de entree en de erkers. De erkers hebben een half leien schilddak met overstek en afgeschuinde zijden. De verdiepte entrees aan de straatzijde hebben een gezamenlijk luifel. De ramen erboven hebben een geprofileerde bloembak op geprofileerde klossen. De rechter voordeur is nog oorspronkelijk. De tweekapper is bijna symmetrisch, rechts bevindt zich een poort. Het pand is architectonisch nog erg gaaf en bijzonder. Het pand maakt deel uit van de historische wand aan de Heuvel en het plein en heeft daarmee en door zijn maat en schaal een duidelijke plek in de stedenbouwkundige structuur. Door de typerende architectuurstijl, de cultuurhistorie, de stedenbouwkundige positie aan het plein en gaafheid en herkenbaarheid is het pand van karakteristieke waarde voor het centrum.

HUIDIGE FUNCTIE

Wonen.

Bouwtekening van twee middenstandswoningen uit 1927

Heuvel

Ca. 1930

Dezelfde plek nu

Dezelfde plek nu

Heuvel

Heuvel 30-31

KARAKTERISTIEK PAND

Dit woonwinkelpand is in de Wederopbouwperiode gebouwd. Onderstaande bouwtekening komt uit een dossier uit 1965 voor de verbouwing van het pand voor dr. Theunissen en omvat praktijkruimten en een laboratorium. Het bestaat uit twee lagen met een schilddak, met de nok evenwijdig aan de straat. Aan weerszijden heeft het twee gemetselde schoorstenen op de nok. Aan de linkerzijde bevindt zich een terugliggend 2-laags deel met entree naar de bovenwoning. De winkelpui is gemoderniseerd. Op de verdieping zijn 3 grote (kunststof) ramen met roedeverdeling aanwezig. Bijzonder is de geprofileerde bakgoot op klossen met een vlak fries als kroonlijst. Recentelijk is helaas een grote kunststof dakkapel op het dak geplaatst.

Het pand is tussen de grootschalige nieuwbouw van de jaren '60 een opvallende verschijning. De maat en schaal zijn goed. Dit pand, gelegen aan het 'marktplein', is van architectonische en cultuurhistorische waarde voor het centrum en daarom als karakteristiek aan te duiden.

HUIDIGE FUNCTIE

Winkel en 'overige' gebruiksfuncties.

Heuvel

Heuvel 45-46

KARAKTERISTIEK PAND

Dit pand is gebouwd/verbouwd in 1960 in opdracht van kapsalon Maison Diny. De gevel is sindsdien grotendeels hetzelfde gebleven. De winkelpui is enkele jaren geleden gemoderniseerd. Het bestaat uit 3 bouwlagen met een overstekend plat dak. De gevel is opgetrokken in gele baksteen, voorzien van 3 betonnen banden, die de boven- en onderzijde van de gevelopeningen begrenzen. Op de rechter zijgevel, vanuit de straat zichtbaar, is een schildering aangebracht. Waar we in het centrum vooral minder goede voorbeelden van naoorlogse bouw zien, is dit een pand dat wel een kwalitatief goed beeld geeft. Bijzonder is de erker op de 1^e verdieping. De historische breedtemaat geeft het pand een menselijke maat. Door het heldere architectuur-concept en de gaafheid van de gevel kunnen we dit pand karakteristiek noemen. Daarbij is het van cultuurhistorische waarde als een goed voorbeeld van nieuwbouw in de jaren '60.

HUIDIGE FUNCTIE

Winkel (kapsalon) met bovenwoning.

Heuvel

Heuvel 47

KARAKTERISTIEK PAND

Dit pand is oorspronkelijk gebouwd in 1900, maar vermoedelijk zijn er delen van het pand nog ouder (zij bijlage 1). Ooit was hier een kaashandel in gevestigd. Diverse malen is het pand aangepast. In de gevel zaten op de verdieping 2 ramen, in 1979 zijn dat er 3 geworden. Toen is ook de winkelpui gewijzigd. De 3 luifeltjes zijn ook uit deze tijd. De dakkapel heeft hier altijd gezeten.

Het pand bestaat uit twee lagen met puntdak met piron en heeft een geprofileerde bakgoot op klossen. Op het dak staat een kleine dakkapel met plat dak en ramen met roedeverdeling. De entree is nu links en kent, net als de etalageramen boven- en zijlichten. Achter had pand zijn verschillende aanbouwen gerealiseerd.

Ondanks de nieuwe voorgevel is dit pand van karakteristieke waarde voor het centrum. Qua opzet, maat en schaal past dit pand nu goed in het straatbeeld. Het vormt een goede overgang naar de buurpanden. Dit soort panden dragen positief bij aan de sfeer en het karakter van een dorp. Het pand is door zijn herkenbaarheid (hoofdvorm) en als onderdeel in de gevelwand met een reeks beeldbepalende panden als karakteristiek te bestempelen.

HUIDIGE FUNCTIE

Kantoor en woonfunctie, nu winkel.

Heuvel

Heuvel 50

KARAKTERISTIEK PAND

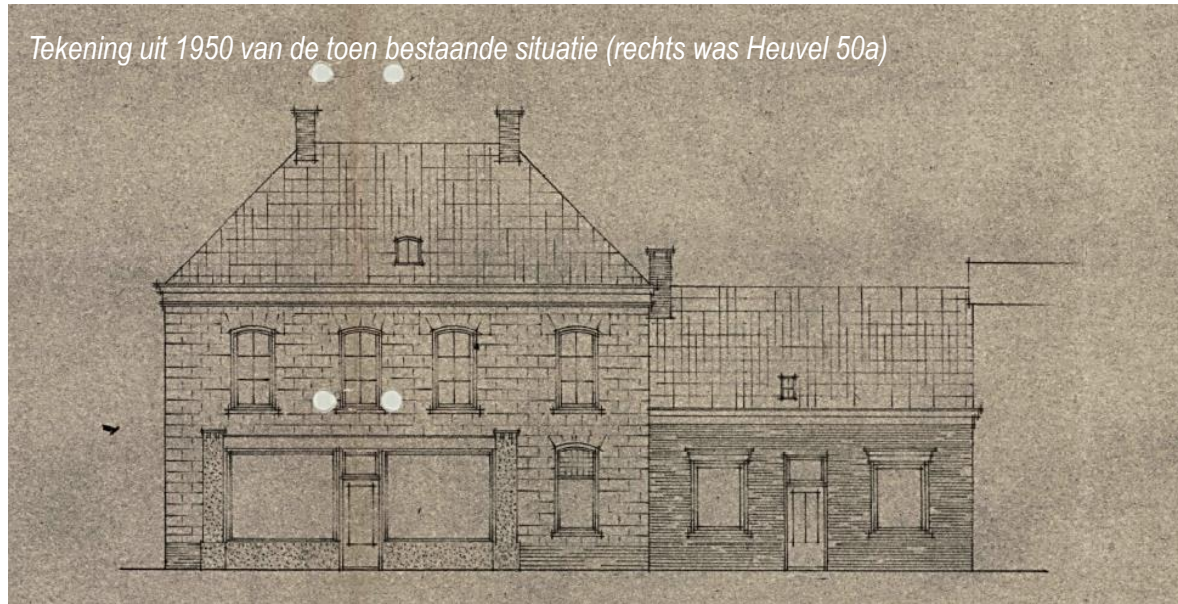
Lang geleden was hier bakkerij Peijnenburg gevestigd. Modezaak Scheepers heeft hier lange tijd gezeten. Het pand is te zien in deze hoofdvorm en massa op de eerste kadastrale kaart en een foto uit 1915 en is in de kern ouder dan 1832. Het hoort dus bij de oudste nog bestaande bebouwing van het dorp Geldrop.

Het woonwinkelpand dat nu op Heuvel 50 staat is in 1950 verbouwd in opdracht van de heren Scheepers (zie tekening op de volgende bladzijde). Het werd toen één winkel met naastgelegen Heuvel 50a, dat er nieuw tegenaan gebouwd werd. Het pand op nummer 50 hield na verbouwing dezelfde vorm en massa, maar kreeg een andere gevelindeling. Sinds 1950 zijn de gevelopeningen in feite niet meer gewijzigd. De gevels werden in traditionalistische stijl opgetrokken. De roedeverdeling van de ramen op de verdieping is vrijwel verdwenen. De omlijsting van de ramen op de verdieping is nog wel aanwezig. Ondanks de wijzigingen is dit pand van 2 bouwlagen met schildkap van karakteristieke waarde voor het centrum. De menselijke maat is aanwezig, door maat en schaal passend in het straatbeeld. Dit soort panden dragen positief bij aan de sfeer en het karakter van een dorp. Het pand is door zijn herkenbaarheid (hoofdvorm) en als onderdeel in de gevelwand met een reeks beeldbepalende panden als karakteristiek te bestempelen.

HUIDIGE FUNCTIE

Winkel met bovenwoning.

Tekening uit 1950 van de toen bestaande situatie (rechts was Heuvel 50a)

Heuvel

Heuvel 50a

KARAKTERISTIEK PAND

Heuvel 50a is in 1950 gebouwd nadat een klein pand van één laag met kap is gesloopt (zie tekening op de vorige bladzijde). Nummer 50a werd toen één winkel met nummer 50. De gevels werden in traditionalistische stijl opgetrokken. Sinds de jaren '50 is er niet veel meer aan het pand gewijzigd, de architectuur is nog erg gaaf. Alleen de winkelpui is veranderd. De terugliggende entree van de bovenwoningen is nog aanwezig. Dit woonwinkelpand bestaat uit twee bouwlagen met schildkap met plat, evenwijdig aan de straat. Het heeft drie kleine, bijzondere dakkapellen. De omlijsting van de twee grote ramen en één klein raam met roedeverdeling zijn kenmerkend. Het pand is van grote karakteristieke waarde voor het centrum. De menselijke maat is aanwezig, door schaal en maat passend in het straatbeeld. Dit soort panden dragen positief bij aan de sfeer en het karakter van een dorp. Het pand is door zijn herkenbaarheid (hoofdvorm, stijl), gaafheid, detailleringen en als onderdeel in de gevelwand met een reeks beeldbepalende panden als karakteristiek te bestempelen.

HUIDIGE FUNCTIE

Winkel met bovenwoning.

Bouwtekening uit 1950

Hofstraat

1920

Geldrop. Hofstraat

Hofstraat

Hofstraat

GESCHIEDENIS

Deze straat liep oorspronkelijk van de Heuvel naar het 'Hof van de Heer', het hof dat het tweede kasteel van Geldrop was, om precies te zijn de donjon. Het eerste kasteel ligt onder De Burght. Aan de straat tussen de Grootte Heuvel en het kasteel zien we in de 19de eeuw lintbebouwing verschijnen. Er staan nu nog steeds enkele historische panden. Nummer 2 is in 1869 gebouwd voor de rentmeester van de textielabrikant Van Eijcken. Van Eijcken liet een jaar eerder voor zichzelf Hofstraat 4 bouwen. Tussen beide panden staat een koetshuis. Toen het bestaande raadhuis te klein werd heeft de gemeente het later gekocht en nog steeds is het onderdeel van het gemeentehuis. Hofstraat 19 is een koetsierswoning van het kasteel en gebouwd in 1874. Nummer 17 is in 1911 gebouwd in opdracht van Baron van Tuyll van Serooskerken als woonhuis. In de Eerste Wereldoorlog zijn hier enkele Belgische vluchtelingen ondergebracht. In 1934 is dokter Van Kimmenade hier gaan wonen. Op de hoek met de Heuvel vinden we het oude postkantoor (1870). In de straat is verder de boerenleenbank gevestigd geweest en aan de noordzijde stond een kerkje, gebouwd in 1874 door de Hervormde Gemeente. Beide zijn verdwenen. Het kerkje is in 1964 ten behoeve van de doorbraak Nieuwendijk-Helze-Mierloseweg gesloopt. Het verkeer moest op een snellere manier door Geldrop in plaats van door het centrum. Verschillende panden op de Helze, Nieuwendijk en Mierloseweg zijn gesloopt. Deze sloop en de doorbraak hebben het aanzien van dit gedeelte van Geldrop totaal veranderd. Ook verdween de hoofdingang van het kasteel, deze werd verplaatst van de Hofstraat naar de Mierloseweg.

Het aanzien van de Hofstraat is tegenwoordig geheel anders. Enkele historische panden vinden we hier nog, maar een gedeelte is ook gesloopt. In 1981 is het gemeentehuis gebouwd, naar ontwerp van architect De Bever. Verschillende volumes vormen samen het pand en maken een pleintje aan de Hofstraat, waar nummer 4 iets terug ligt van de straat. In 1992 is vervolgens het appartementencomplex aan Hofstraat 7-15 gebouwd. Het strekt zicht uit van de Hofstraat tot in de Jan van Geldropstraat. De straat kent hierdoor verschillende korrelgroottes, maar doet ondanks de latere ingrepen nog vriendelijk aan.

Hofstraat

Hofstraat 4a

KARAKTERISTIEK PAND

Hofstraat 4 is een villa uit 1868 en is in Eclectische stijl gebouwd voor textielfabrikant J.M. Eijcken. Rechts ernaast is een koetshuis gebouwd, nummer 4a. Het koetshuis heeft geruime tijd dienst gedaan als politiepost en is nu al jaren in gebruik als fietsenstalling voor het gemeentepersoneel. In 1999 is het gerestaureerd. Het pand bestaat uit één laag met mansarde puntdak met overkragende goot. Bovenop het dak staat een smeedijzeren windvaan. De gevels met blokkenpatroon zijn wit gepleisterd. De noord- en westgevels hebben siersmeedankers. Aan de oostgevel bevindt zich een grote gevelopening met dubbele openslaande deuren. Aan de noordzijde zit de dienstdoende entree.

De villa is een rijksmonument. Het koetshuis hoort bij de villa en is van karakteristieke waarde, vanwege de cultuurhistorie, architectonische waarde, gaafheid, herkenbaarheid en als onderdeel van het historische complex.

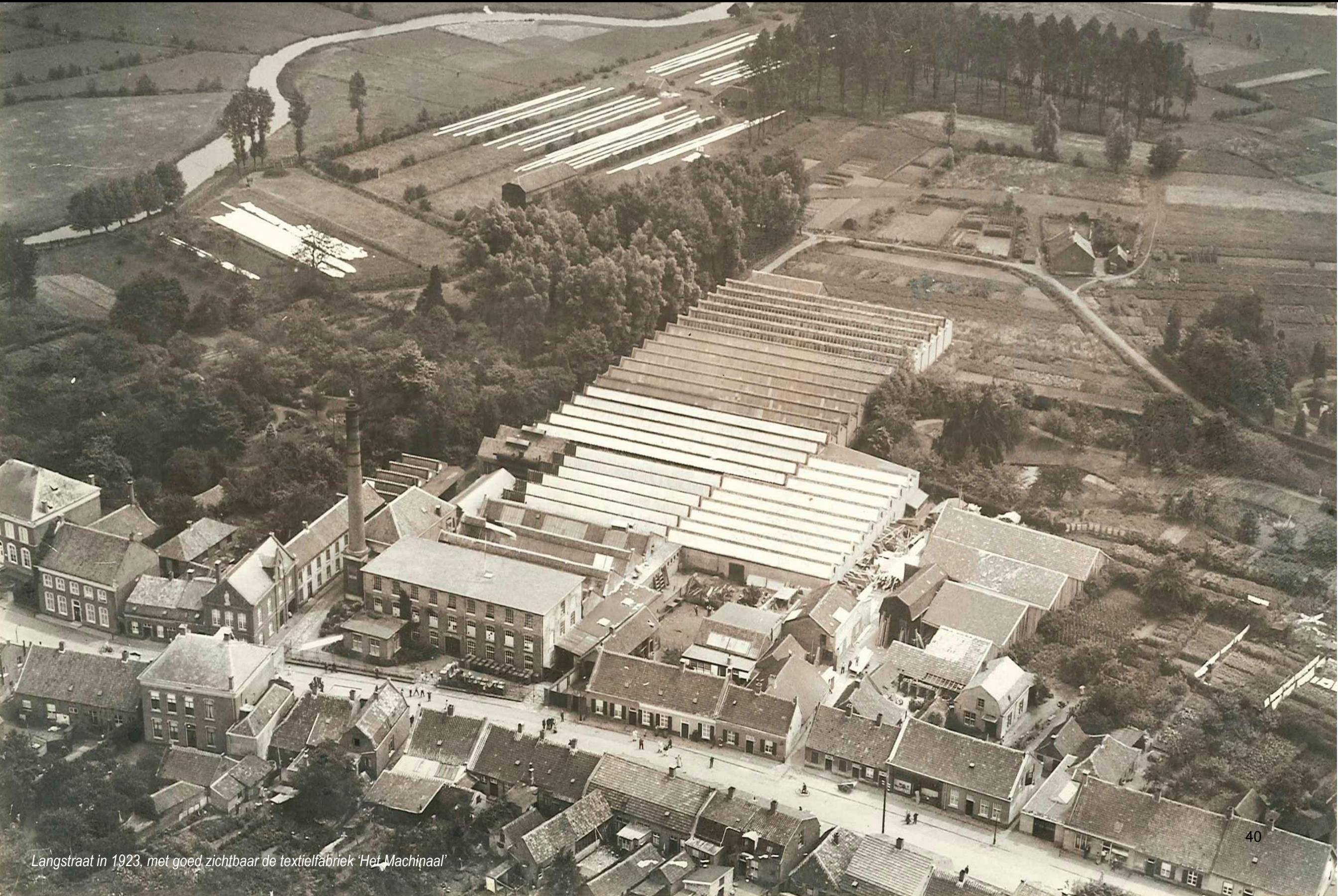
HUIDIGE FUNCTIE

Fietenstalling gemeentehuis.

Langstraat

Langstraat in 1923, met goed zichtbaar de textielfabriek 'Het Machinaal'

Langstraat

1915, vanaf Bogardeind richting Kleine Dommel, met tramspoor

Langstraat

GESCHIEDENIS

De Langstraat stond in de 19e eeuw bekend als het “Snevelstroatje” (Jeneverstraatje) vanwege de vele cafés die er gevestigd waren. Er stonden al eeuwenlang kleine armzalige huisjes, waarin veel thuiswevers woonden, en ook menige herberg. Deze thuiswevers gingen vanaf 1850 steeds meer in textiel fabrieken werken. In 1863 kwam in de Langstraat de eerste grote textiel fabriek van Vissers & Eijcken: de Stoommachinaal Linnenweverij, in de volksmond ‘Het Machinaal’, een grote werkgever. Dat is zo gebleven totdat het in 1940 werd overgenomen door de Kousenfabriek van Jansen de Wit uit Schijndel. In 1985 ging Jansen De Wit failliet. Anno nu is er geen fabriek meer in de Langstraat te vinden en is het vooral een winkelstraat.

De oorspronkelijke bebouwing van toen is zo goed als verdwenen. De monumentale gebouwen zijn nu het meest aansprekend in de straat. Op de plek van de textiel fabriek van Vissers en Eijcken is het grootschalige complex met onder meer de Hema gebouwd. De straat erachter herinnert aan de vroegere functie, het Machinaal. Op de hoek met de Heuvel stond een bioscoop en daarna het gebouw van het Wit-Gele Kruis, hiervan bestaat nog een gedeelte.

De korrelgrootte van de straat is wisselend, wel vormt de bebouwing vrijwel aan beide zijden van de straat een sterke, duidelijke wand. De kwaliteit van de bebouwing is wisselend. Ook hier hebben onder andere in de jaren ‘60 en ‘70 van de vorige eeuw vernieuwingen/modernisering plaats gevonden en voert de zakelijkheid/soberheid van toen de boventoon. De uitstraling van de panden varieert. Dat versterkt de roep om de panden die wel kwaliteit hebben te beschermen.

Langstraat

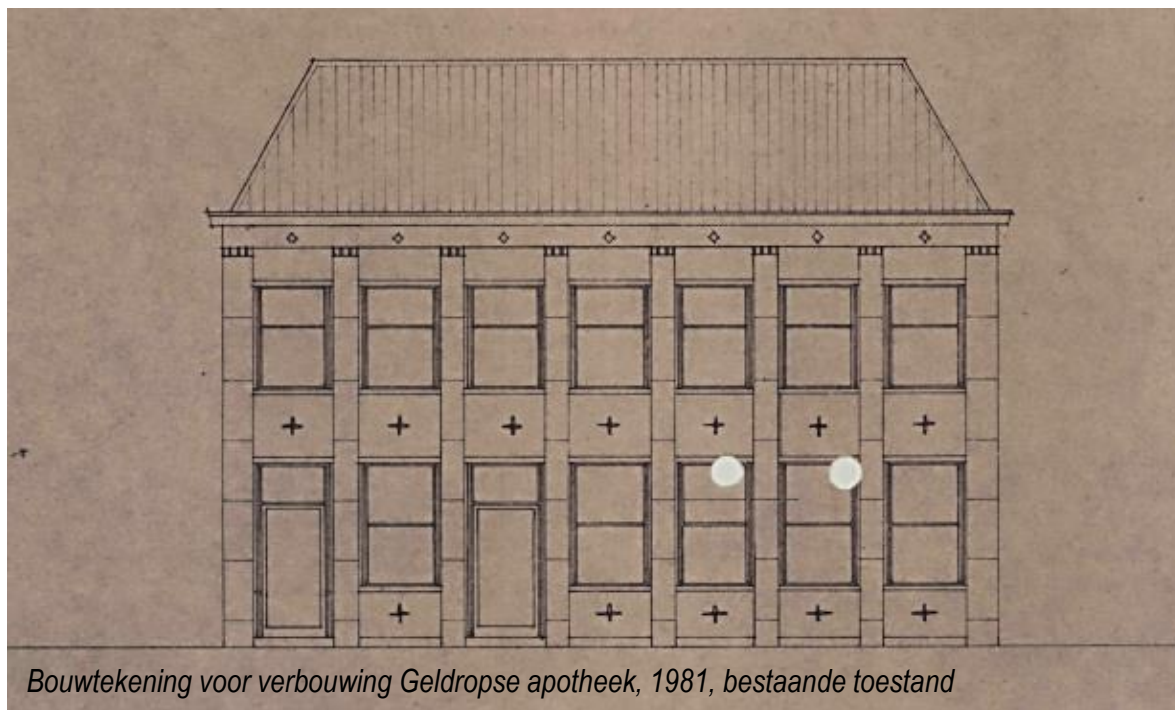
Langstraat 4

KARAKTERISTIEK PAND

Dit pand van twee bouwlagen met schildkap is in 1956 gebouwd. Het pand uit de Wederopbouwperiode heeft door zijn klassieke indeling een statig uiterlijk. Echt een pand voor een apotheek. Het is opgetrokken in zandsteen. Door de pilasters en tussenliggende ramen zijn begane grond en verdieping met elkaar verbonden en krijgt het pand verticaliteit. In 1981 is het pand gemoderniseerd, door het toevoegen van een dakkapel/lichtstraat, een frans balkon in het midden van het pand en door het bevestigen van een moderne luifel. Van waarde door het bouw materiaal en de architectuur.

HUIDIGE FUNCTIE

Apotheek en bovenwoning.

Bouwtekening voor verbouwing Geldropse apotheek, 1981, bestaande toestand

Langstraat

Langstraat 12

KARAKTERISTIEK PAND

Dit karakteristieke pandje is in 1932 gebouwd als woonwinkelpand. Jarenlang heeft hier 't Winkeltje, een furnituurenwinkel en VVV-kantoor, van de zeer toegewijde Ad en Ank van Veldhoven gezeten. Een begrip in Geldrop en omgeving.

Het pand is opgetrokken in een fraaie expressionistische/Amsterdamse School stijl. Het bestaat uit twee bouwlagen met een naar binnen knikkend zadeldak met bakgoten. De topgevel is naar de straat gericht en geeft daardoor afwisseling in het straatbeeld. In het midden op de verdiepingen is bijzonder een 2-laagse driehoekige erker met puntdakje en verjonging aan de onderzijde zichtbaar, met aan weerszijden ladderramen. De winkelpui ziet eruit alsof er jaren niets aan gedaan is en is dus nog erg gaaf. Dit soort panden dragen bij aan de geschiedenis van het dorp en zijn in architectonisch (bouwstijl, gaafheid, detaillering, herkenbaarheid), stedenbouwkundig (onderdeel van het historische carré) en cultuurhistorisch (winkelpand uit de jaren '30) opzicht van zeer karakteristieke waarde.

HUIDIGE FUNCTIE

Winkel met bovenwoning.

Ad en Ank van Veldhoven
in 2000 (ED.nl)

2015

Langstraat

Langstraat 22-24

KARAKTERISTIEK PAND

Dit modernistische pand is in 1956 gebouwd en bestaat uit 2 bouwlagen met plat dak. De gevel is voorzien van een kader van donkere geglazuurde bakstenen penanten en een vlakke lijst (helaas nu van trespas) ertussen als afsluiting aan de bovenzijde. Bijzonder in de architectuur is de stalen erker met roedeverdeling en de loggia ernaast op de eerste verdieping. Vanwege de architectuur van karakteristieke waarde. Het pand zorgt met zijn bouwmassa daarnaast voor een afwisselend straat- en gevelbeeld en dient behouden te blijven.

HUIDIGE FUNCTIE

Twee winkels en één bovenwoning.

Langstraat

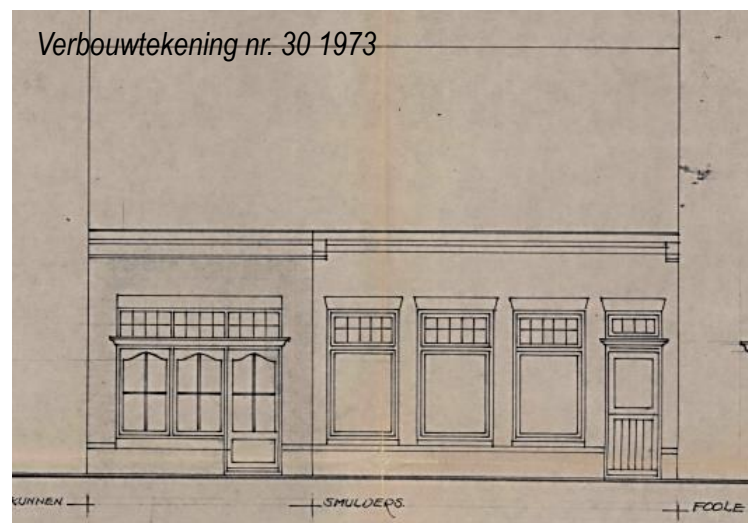
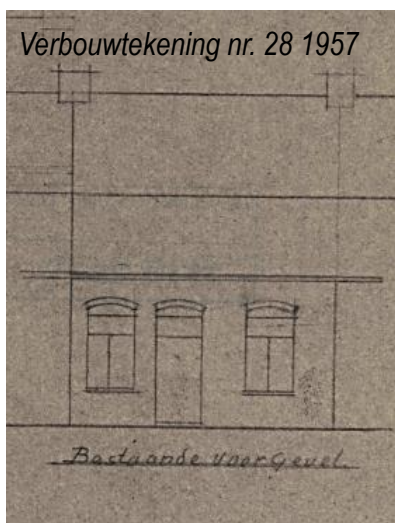
Langstraat 28-30

KARAKTERISTIEK PAND

Het bouwjaar van dit dubbele woonwinkelpand is onbekend. Door de jaren heen zijn er diverse verbouwingen en gevelwijzigingen geweest. De belangrijkste dateren uit begin jaren '70 van de vorige eeuw. De gevelindeling is nadien nagenoeg niet meer gewijzigd, bij nummer 30 (links) is de raampartij gemoderniseerd. Het pand bestaat uit één bouwlaag en mansardekap met bakgoot. Het heeft door zijn schaal en maat, de luifels boven de entrees met daarboven bovenlichten, de bovenlichten boven de ramen, de baksteendetailering bij onder meer de dakrand, de staafankers en de twee lage dakkapellen een kleinschalige uitstraling. De noklijn loopt evenwijdig aan de straat, zodat het pannendak goed zichtbaar is. Dit soort panden leveren een grote bijdrage in de sfeer van een straat en is door architectuur, gaafheid, herkenbaarheid, cultuurhistorie en stedenbouwkundige ligging in de straatwand van het historische carré dan ook van karakteristieke waarde. De bouwmassa zorgt voor een afwisselend straat- en gevelbeeld en dient behouden te blijven.

HUIDIGE FUNCTIE

Twee winkels.

Langstraat

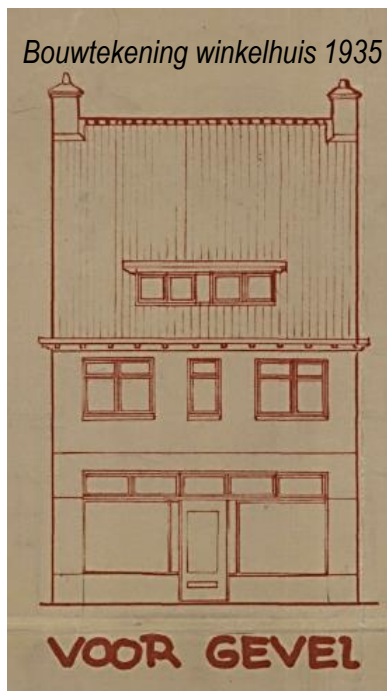
Langstraat 34-34

KARAKTERISTIEK PAND

Dit pand is aanvankelijk in 1936 als winkel met bovenwoning gebouwd. Het bestond toen maar uit de helft van wat het nu is. In de jaren '50 (Wederopbouw, traditionalistische stijl) is het pand verdubbeld en is het oorspronkelijke dak zelfs iets opgetild. Het bestaat nu uit twee bouwlagen met zadeldak. De kap ligt evenwijdig met de straat en heeft 3 schoorstenen. De verdieping is opgetrokken in gele handvorm bakstenen. Aan beide zijkanten wordt het begrensd door rode bijzondere penanten. De ramen met roede-verdeling, de gevelsteen (van zandsteen) op de verdieping (patroonheilige van elektriciens) en de kap met kleine dakpellen geven het pand sfeer en heeft het een positieve invloed op het straatbeeld. Het pand heeft door de architectuurstijl en gaafheid en herkenbaarheid (van bovenverdieping) karakteristieke waarde voor het centrum.

HUIDIGE FUNCTIE

Winkel en 2 bovenwoningen.

Langstraat

Langstraat 99

KARAKTERISTIEK PAND

In 1920 is dit pandje gebouwd en in 1972 is het verbouwd van winkel tot café. Het café heette in de jaren '90 't Weverke. Veel fabrieksarbeiders bezochten na ontvangst van hun loonzakje één van de vele cafés die de Langstraat toen rijk was. Deze cafés waren veelal in eigendom van de textielabrikanten. Zo vloeide een deel van het betaalde loon weer terug.

Het pand bestaat uit twee lagen met schilddak, waarvan de nok dwars op de straat staat. Het metselwerk is wit geschilderd en kent boven de ramen op de verdieping verbijzonderingen. De voorgevel op de begane grond heeft verder vele verbouwingen ondergaan.

Het is een klein pandje en vanwege de cultuurhistorie en de historische uitstraling, tussen de jaren '90-bouw in, van karakteristieke waarde voor het centrum. Het vormt een onderbreking in de vrij massale straatwand aan deze zijde, het is een voorbeeld van een kleinschalig woonhuis/bedrijfspankje dat in deze straatwand tussen de grootschalige, nieuwere bebouwing stand heeft gehouden.

HUIDIGE FUNCTIE

Café.

Langstraat

Achter Langstraat 27: Vincentiusstraat 3-7

KARAKTERISTIEK PAND

Achter het uit 1899 daterende St. Vincentiusgebouw aan Langstraat 27, een rijksmonument, staat op nummer 3-7 van de Vincentiusstraat een wit gebouw. Deze latere aanbouw tegen de achtergevel van Langstraat 27 valt buiten de bescherming van het rijksmonument, maar is wel karakteristiek. De panden vormen samen een zeldzaam gaaf en fraai voorbeeld van de eens zeer talrijke St. Vincentiushuizen, die sedert 1846 door de R.K. St. Vincentiusvereniging werden gesticht. In 1850 werd de vereniging in Geldrop opgericht en houdt zich bezig met de armenzorg. Het witte gebouw, vermoedelijk van rond de eeuwwisseling, is rond 1940 door Jansen De Wit kousenfabriek uit Schijndel aangekocht en verbouwd en gerestaureerd. Het bestaat uit twee bouwlagen met zadeldak, de kaprichting is evenwijdig aan de Vincentiusstraat. Het heeft een symmetrische voorgevel, met 3 deuropeningen en ramen met getoogde bogen. Opvallend zijn de staafankers in de gevel.

Langstraat 27 en Vincentiusstraat 3-7 zijn belangrijk voor de geschiedenis van het dorp en dienen daarom beschermd te worden. Architectonisch is het witte pand nog redelijk gaaf en heeft het nog steeds een herkenbare hoofdvorm en gevelindeling. Het is een relict uit de industriële textielbedrijvigheid.

HUIDIGE FUNCTIE

Kantoor.

Tekening bij de verbouwing/restauratie kantoorgebouw 1941

Korte Kerkstraat

1978 Korte Kerkstraat gezien vanaf het Bogardeind

Korte Kerkstraat

Korte Kerkstraat

GESCHIEDENIS

De Korte Kerkstraat is de straat tussen de Kleine Heuvel (rondom kruising Langstraat-Bogard-eind) en de kerk. In de 14e eeuw werd in Geldrop een dorpskerk gebouwd, op de plaats van de huidige Sint-Brigidakerk. Eind 19e eeuw wilde men de kerk afbreken, met behoud van de toren. Deze werd na een storm in 1887 echter zo zwaar beschadigd, dat ze eveneens werd gesloopt.

De fabrikanten uit Geldrop hadden genoeg geld om hun eigen huizen te bouwen. Echter, voor de textielarbeiders waren er te weinig woningen. In 1905 deed de Meierjsche Courant een beroep op de 'meer gegoeden' in Geldrop om arbeiderswoningen te bouwen. Tussen 1900 en 1915 werd bijna de hele Korte Kerkstraat herbouwd. De 16e eeuwse herberg 'De Kroon' werd gesloopt. Dit was het oudste huis van Geldrop en stond op de hoek van de Heggestraat met de Korte Kerkstraat, waar nu restaurant De Zwaan zit.

Textielfabrikant Vincent van den Heuvel richtte op 14 juni 1896 samen met onder meer burgemeester Ter Borgh een spaar- en voorschotbank op. Later werd dit de eerste Boerenleenbank en was gevestigd in een school in de Korte Kerkstraat. Na een fusie met de Raiffeissenbank werd het de Rabobank die vanaf 1974 in een pand op de hoek van de Korte Kerkstraat kwam te zitten.

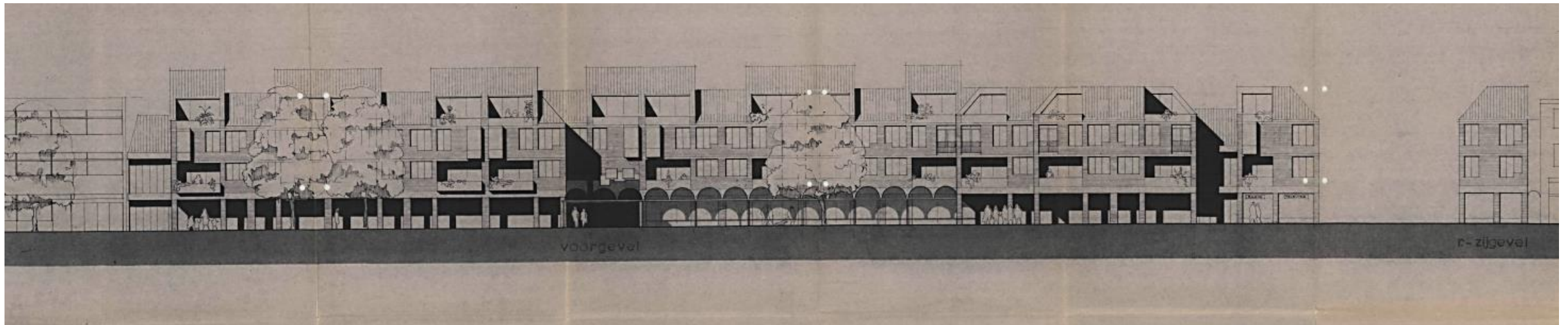
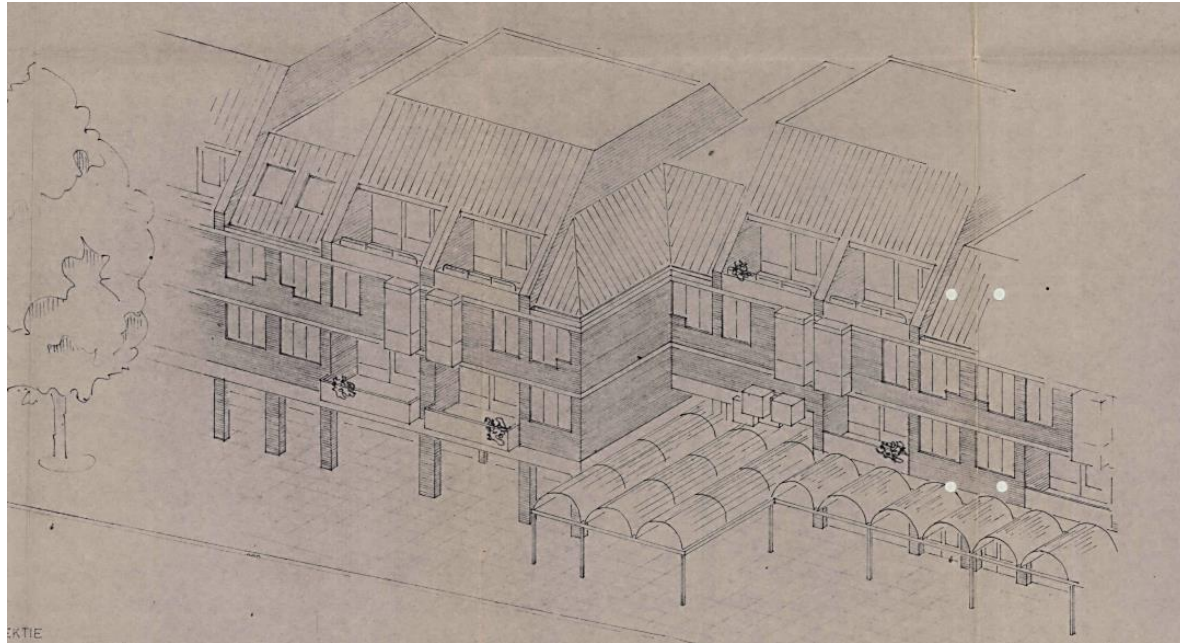

In 1966 werd de westwand van de Korte Kerkstraat gesloopt en vervanger door een groot zakencomplex met negen winkels en een hotel. Dit plan was onderdeel van het grotere vernieuwingsplan 'Van Lanschot'. De smalle Korte Kerkstraat verdween en de gevellijn schoof ongeveer zes meter op. Er werd ruimte gegeven aan het verkeer. In 1979 kwam de oostwand aan de beurt en werd volledig gesloopt. Er kwam een nieuwe winkelpromenade voor terug die in mei '81 werd geopend. Daarmee was het centrum van Geldrop vernieuwd. In de ruimte, omsloten door de Korte Kerkstraat, Langstraat en Heuvel, werd een Bezorgershof en parkeerterrein ingericht

Het aanzien van de straat nu is ten opzichte van het aanzien rond 1900 totaal anders. De functie voerde in de jaren '60 de boventoon en daarop is de straat grotendeels aangepast met sobere, zakelijke architectuur. Grootschalige complexen, waar de menselijke maat ver te zoeken is.

Korte Kerkstraat

Bouwplan uit 1978

Korte Kerkstraat

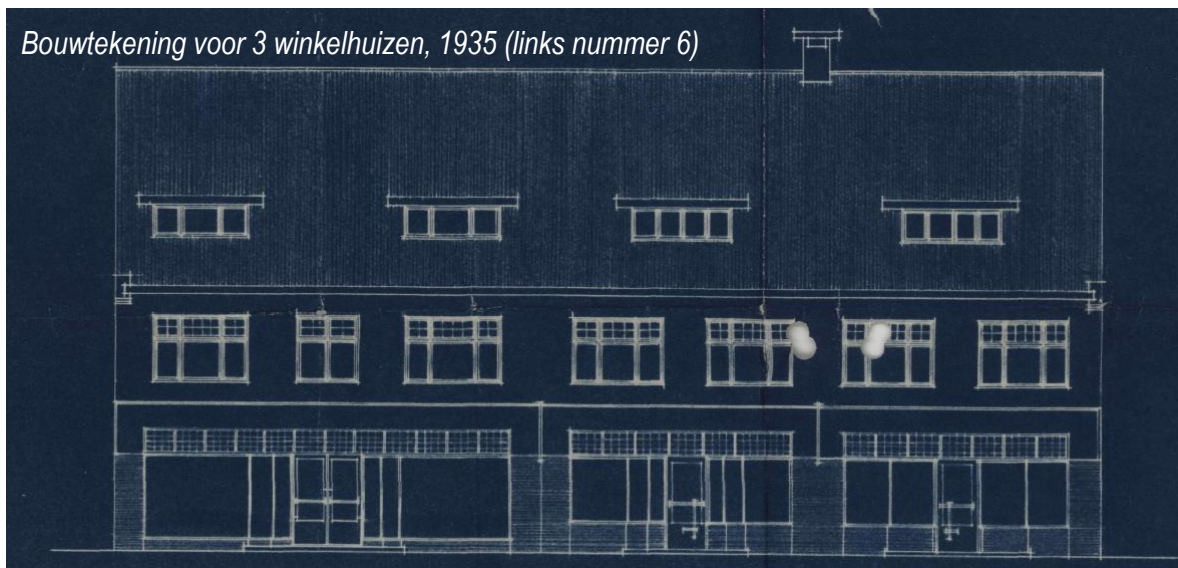
Korte Kerkstraat 6 en 6a

KARAKTERISTIEK PAND

Dit pand is gebouwd in 1936. Oorspronkelijk was het onderdeel van een complex met 3 winkelhuizen. In de Wederopbouwperiode is het rechter deel verbouwd, waarbij de kap is vervangen door een derde laag onder een plat dak. Ook kreeg het een nieuwe gevel. Nu bestaat alleen het linker deel nog en is de winkel in tweeën gesplitst. De winkelpui heeft in de loop der jaren diverse wijzigingen gekend. Nog niet lang geleden is een dominante luifel verwijderd en is de pui in nette staat gebracht. Het pand bestaat uit 2 lagen met zadelpak en is passend qua maat en schaal. De nok loopt evenwijdig aan de straat. Op het rode pannendak staat rechts een schoorsteen en zijn symmetrisch 2 kleinschalige, lage dakkapellen met plat dak en overstekken geplaatst. De vensteropeningen op de 1^e verdieping kennen een onderverdeling in 4 of 6 vakken. Op de plint na ziet het pand er nog architectonisch gaaf uit. Het pand heeft een herkenbare hoofdvorm en doet prettig aan in de straatwand. Het is daarom van karakteristieke waarde voor het centrum van Geldrop. De bouwmassa zorgt voor een afwisseling en verfijning in het straatbeeld, dat dient behouden te blijven.

HUIDIGE FUNCTIE

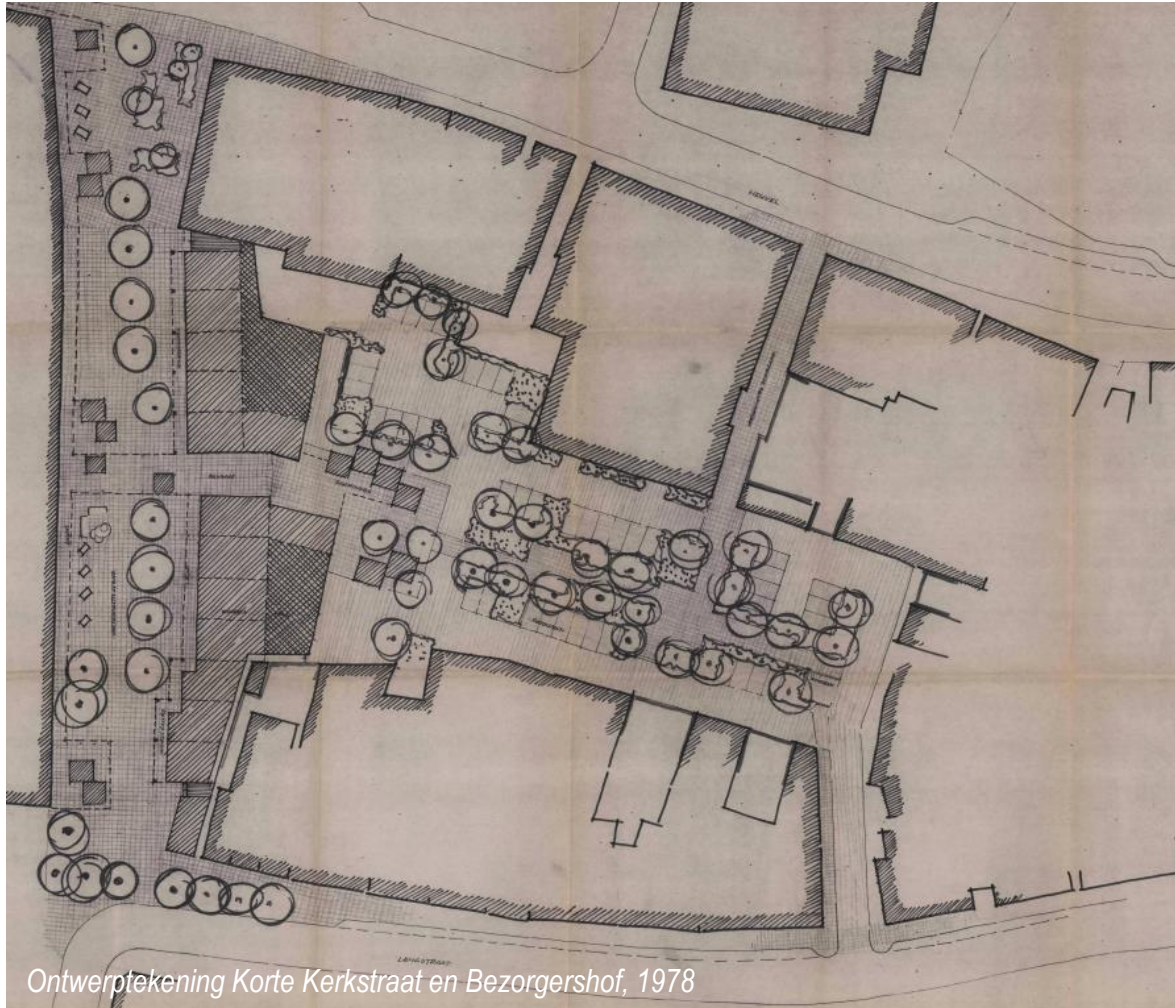
Winkel met 3 bovenwoningen (ontsluiting via Heggestraat).

1979, links nummer 6

Bezorgershof

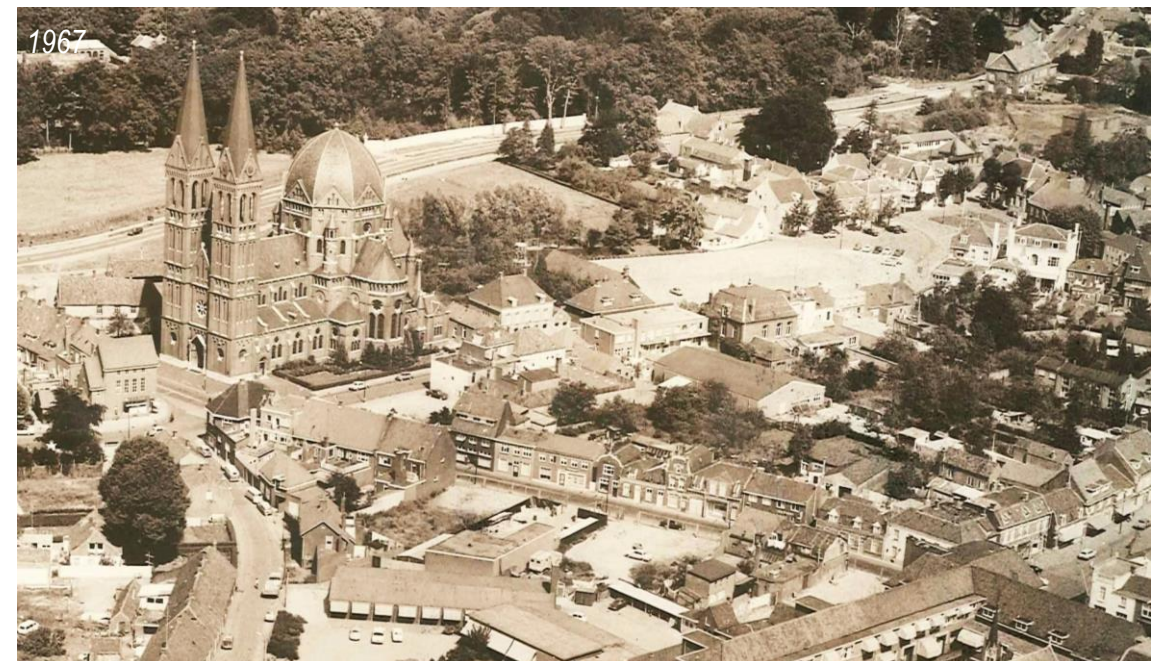
Ontwerptekening Korte Kerkstraat en Bezorgershof, 1978

Bezorgershof

GESCHIEDENIS

In het midden van de Bezorgershof lag vroeger de oude brandpoel. Hier ging het water naar toe. Omwonenden dumpten ook hun afval hierin. Daarom is het waarschijnlijk een interessante archeologische vindplaats.

In de jaren '60 zijn met het plan 'Van Lanschot' in het centrum flinke vernieuwingen doorgevoerd. In 1979 is de oostwand van de Korte Kerkstraat gesloopt. Er kwam een nieuwe winkelpromenade. In de ruimte, omsloten door de Korte Kerkstraat, Langstraat en Heuvel, werd een Bezorgershof en parkeerterrein ingericht. Het laden en lossen van de winkels werd hier georganiseerd. Naar de Korte Kerkstraat, Heuvel en Langstraat zijn er doorgangen. Waarvan de eerste twee overbouwd zijn. Via de Langstraat is de Bezorgershof met de auto te bereiken. In het stedenbouwkundig weefsel hebben de doorgangen een functie in een 'verkort' winkelrondje. De kwaliteit van de door- en ingangen kan echter beter, wat zal bijdragen in de oriëntatie in het centrum. Aan het parkeerterrein liggen voornamelijk achterkanten. Alleen Bezorgershof 2 is echt aan het 'plein' gelegen. De rooilijn van het 'plein' is echter niet altijd even helder. Het is er zeer diffuus en daardoor ook onaantrekkelijk. In de Bezorgershof zijn geen karakteristieke panden aanwezig.

Bezorgershof

Zicht op achterkanten Korte Kerkstraat en Heuvel

Zicht op achterkanten Langstraat

Onderdoorgang naar Heuvel

Zicht op achterkanten Heuvel en Bezorgershof 2

Onderdoorgang naar Korte Kerkstraat

Doorgang naar Langstraat

Gevelverbetering

ENKELE VOORBEELDEN VAN GEVELVERBETERINGEN

In 2016 is de gemeente gestart met de Stimuleringsregeling Gevelverbetering. Verschillende panden zijn met behulp van deze subsidie opgeknapt.

Nieuwendijk

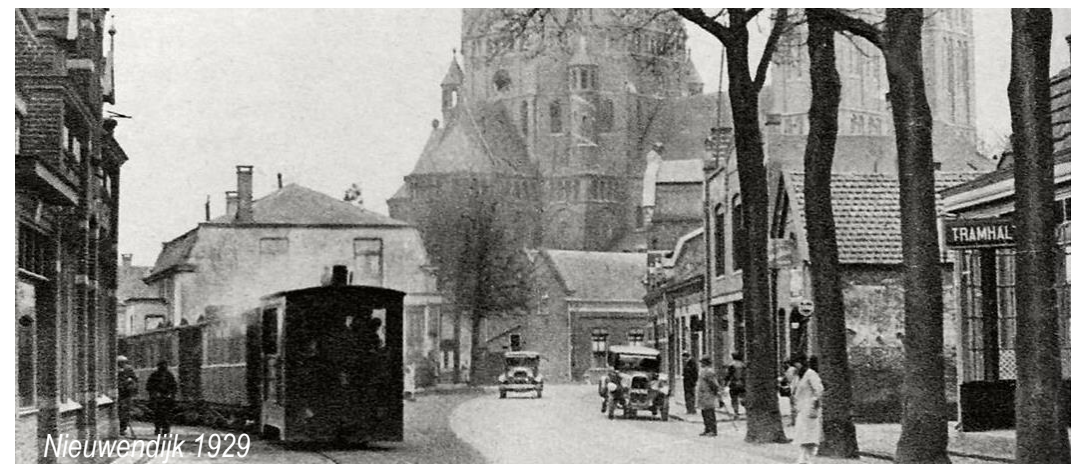

Nieuwendijk

GESCHIEDENIS

Oorspronkelijk was de Nieuwendijk de nieuwe verbinding naar Eindhoven, die liep via Zesgehuchten en Rielsedijk naar Stratum en via Hulst naar Tongelre. Op de kaart uit 1910 (zie blz. 6) zien we dat deze straat toen nog Kerkhofstraat heette. Het was in die tijd een centraal en levendig punt. De rijksgrindweg Eindhoven-Weert-Roermond, aangelegd in 1855, liep hier langs. Deze weg ging over de Eindhovenseweg – Nieuwendijk – Korte Kerkstraat – Bogardeind en loopt langs de Brigidakerk. De provinciale weg naar Helmond, via de Kerkstraat – Heuvel – Hofstraat – Mierloseweg begon hier eveneens en de paardentram, aangelegd in 1888, kwam hier langs. Hierdoor is in deze omgeving de bebouwing en bedrijvigheid sterk toegenomen.

Dominant is hier de majestueuze H.H. Brigidakerk, gebouwd tussen 1889-1891 naar ontwerp van Carl Weber, een rijksmonument. Schuin tegenover de kerk (nu Stationsstraat 1) stond Herberg De Kroon, waar vooral fabriekeurs en notabelen uit het dorp samen kwamen. Later, in 1936, vestigde de Albert Heijn zich hier (nu restaurant De Zwaan). Op het andere uiteinde van de Stationsstraat, tegenover de kerk, stond een voor Geldrop eveneens markant pand. Oorspronkelijk gebouwd in 1937, als drie winkelhuizen. In de jaren '30 kwam er in dit hoekpand een andere grootgrutter, namelijk P. de Gruyter en Zoon N.V. Tot 1970 heeft het hier gezeten. Daarna is het altijd een damesmodezaak geweest. In de rest van de Nieuwendijk hebben onder meer een smederij, kapsalon, cafés, woningen, een remise voor rytuigenverhuur gezeten. Aan de zijde van de kerk stonden eveneens diverse pandjes, waaronder hotel-café-restaurant Onder de Linden (zie onderstaande foto's), gesloopt ten behoeve van de verbinding Mierloseweg-Nieuwendijk/Eindhovenseweg. Authentiek zijn nu nog de panden op Nieuwendijk 15, 17 en 19. Deze hebben nog de kwaliteit, waarbij het verleden nog af te lezen is.

Nieuwendijk

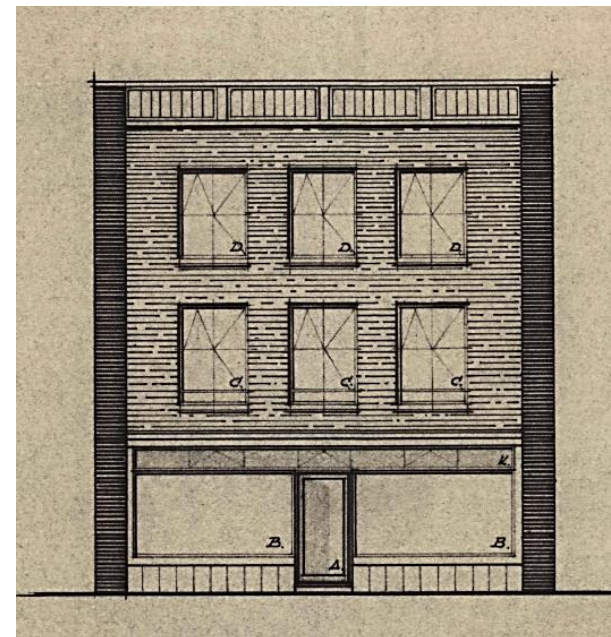
Nieuwendijk 17

KARAKTERISTIEK PAND

Dit pand is gebouwd in 1958, als dames- (links) en heren- (rechts) kapsalon met bovenwoning. Later is het een café geworden en nu nog heeft het een horecafunctie. Het pand bestaat uit drie bouwlagen met plat dak. Het pand heeft een symmetrische voorgevel met rondom een donker kader van gemetselde penanten, een rechte bovenlijst met blokmotief als bekroning en een donker geschilderde plint. De entree ligt verdiept. De geleding van de gevel is helder: van onder naar boven worden de gevelopeningen steeds kleiner. De architectuuropzet is in tact gebleven, de omlijsting is door het huidige schilderwerk nadrukkelijk aanwezig. Het is een opvallend pand gelegen aan de rotonde, bij de entree van het centrum van Geldrop. Samen met de linker en rechter buurman vormt het hier een ensemble met karakter, met een goede maat en schaal. Dit pand is in cultuurhistorisch, stedenbouwkundig en architectonisch opzicht dan ook van karakteristieke waarde voor het centrum.

HUIDIGE FUNCTIE

Restaurant met bovenwoning.

Bouwtekening kapsalon en woonhuis, 1957

Nieuwendijk

Nieuwendijk 19

KARAKTERISTIEK PAND

In 1870 is dit pand in neorenaissance stijl gebouwd. Het bestond toen uit 2 woningen, waarvan nu alleen nog het linker deel bestaat. Destijds was het een remise voor rijtuigverhuur, ook is het een drogisterij geweest. Tegenwoordig is afhaalrestaurant Side hier gevestigd.

Het pand bestaat uit twee lagen met mansardekap en staat met de nok haaks op de straat gericht. Het is opgetrokken in wit geschilderd metselwerk en voorzien van een donkere plint. Bijzonder is de versiering met tegels met bloemmotief in Art Nouveau stijl uit 1890 boven de deur en waarschijnlijk boven het raam rechts op de begane grond. Ook de sierankers, sluitstenen en gevelindeling met getoogde ramen zijn bijzonder. Helaas zijn de speklagen door het schilderen niet meer zichtbaar en zijn de ornamenten van de topgevel, zoals de consoles van de schouderstukken en de drie pinakels met windvaan verdwenen.

Ondanks dat is het een markant pand aan de entree van het centrum en is het door de architectuurstijl, herkenbaarheid en gaafheid van de hoofdvorm, cultuurhistorie en stedenbouwkundige positie van karakteristieke waarde.

HUIDIGE FUNCTIE

Horeca met 2 bovenwoningen.

Nieuwendijk richting Eindhoven, 1908

Stationsstraat en Heggestraat

Stationsstraat en Heggestraat

GESCHIEDENIS

De naam Heggestraat is afgeleid van de vele heggen die de percelen in de straat vroeger van elkaar scheidde. Voordat de Stationsstraat werd aangelegd, liep deze straat vanaf de kerk richting het zuidwesten, richting Zes Gehuchten. Veel van de oorspronkelijke bebouwing is verdwenen. De wevershuisjes (rijksmonument) verderop in de straat herinneren ons nog aan de tijd voor 1900.

De Stationsstraat is in 1912 aangelegd met de komst van het spoor tussen Eindhoven en Weert in 1913. Men wilde een kortere verbindingsweg tussen het station en de kom van het dorp. Hiervoor werden gronden verworven en panden schuin tegenover de kerk afgebroken. Door de verbeterde infrastructuur ontstond er extra aantrekkingskracht voor bedrijven ook zich hier te vestigen, zo ook textielbedrijven. In de nieuwe straat komen verschillende gebouwen, een hotel, twee scholen, een klooster, een Heilig Hartbeeld, een dokterswoning, fabrikantenwoningen, een koffiehuis. Veel van deze gebouwen staan nog steeds in de straat. De Stationsstraat, omzoomd met grote bomen, is nog steeds een statige straat, met bebouwing in verschillende korrelgrootte, met over het algemeen een vriendelijke uitstraling.

Ondanks de aanwezige karakteristieke panden in de Heggestraat en de Stationsstraat, zijn deze straten in dit beeldboek verder buiten beschouwing gelaten, op Stationsstraat 1 na, dat nadrukkelijk onderdeel van het kernwinkelgebied is.

Heggestraat, omstreeks jaren '50-'60

Stationsstraat, vermoedelijk omstreeks 1930

Stationsstraat, richting station, 1916

Stationsstraat en Heggestraat

Stationsstraat 1

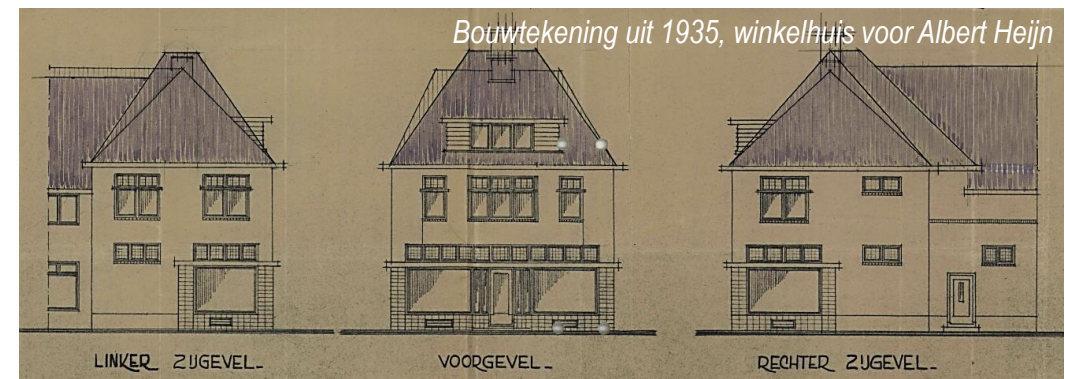
KARAKTERISTIEK PAND

Het pand ligt op een markant punt, namelijk daar waar de Korte Kerkstraat, Stationsstraat, Heggestraat en Heuvel samen komen, schuin tegenover de kerk. Rond 1900 stond hier Herberg De Kroon. Na sloop is hier in 1936 in opdracht van N.V. Albert Heijn te Zaandam het huidige pand als winkelhuis gebouwd. Het pand bestaat uit 2 lagen met een samengestelde schildkap. Rechts loopt de nok evenwijdig aan de Stationsstraat, links aan de Korte Kerkstraat. Aan de zuidzijde is de nok wat verlaagd. Aan de voorzijde bevindt zich een kleinschalige dakkapel met plat dak en overstek. De gevels op de verdieping kennen een bijzondere verdeling en indeling van de ramen. De middelste gevelopening op de verdieping in de voorgevel heeft een uitbuikend venster, de buitenste ramen zijn wat schuin geplaatst. De ramen hebben glas-in-lood bovenlichten.

De architectuur van de bovengevel is goed bewaard gebleven. In de plint zijn er in de loop der jaren diverse wijzigingen geweest. In 1974 is de winkel verbouwd tot café. Nu nog steeds heeft het een horecafunctie en staat het bekend als restaurant De Zwaan. Het pand is passend qua maat en schaal en is door de stedenbouwkundige positionering op de hoek, de architectonische (bouwstijl) en de cultuurhistorische waarde als karakteristiek aan te duiden. Van grote waarde voor (de geschiedenis van) het centrum. Ondanks dat dit pand als adres Stationsstraat 1 heeft, heeft het stedenbouwkundig meer van doen met de Korte Kerkstraat. Dit komt doordat de voorkant van het pand aan de oostzijde is komen te liggen, in plaats van aan de noordzijde. Met de herinrichtingsplannen voor de Nieuwendijk en Heggestraat ontstaat in de nabije toekomst meer ruimte en zou de gevel aan de noordzijde weer meer 'uitnodigend' kunnen worden, zoals het oorspronkelijk was.

HUIDIGE FUNCTIE

Horeca.

Bogardeind

Bogardeind

GESCHIEDENIS

Deze straat is vernoemd naar Hoeve Ten Bogaarde, deze lag ten zuiden van de Kleine Heuvel (nu kruispunt Langstraat-Korte Kerkstraat-Bogardeind). Op dit deel van het Bogardeind is al lange tijd het ziekenhuis dominant. In 1856 richtte de pastorie op de Kleine Heuvel het liefdegesticht van de Congregatie van de Zusters van liefde uit Schijndel op. Het gesticht (klooster/gasthuis) kwam te liggen aan het Bogardeind. Ook kwamen er een kleuterschool en een meisjesschool. Vanwege de slechte hygiënische en medische omstandigheden waarin boeren en textiel-arbeiders in die tijd leefden en de wens om de slechte sociale, woon- en werkomstandigheden in Geldrop te verbeteren, werd in 1927 het Sint Annagesticht zelfstandig en in 1931 het St. Anna ziekenhuis opgericht. Het ziekenhuis groeide in snel tempo. In 1971 wordt het uiteindelijk vervangen door het huidige ziekenhuis, waarvoor veel bebouwing moest wijken. Nog steeds is het ziekenhuis dominant aan het Bogardeind. Het grote gebouw, niet direct gelegen aan de straat, bepaalt de uitstraling in de hele omgeving.

Veel panden aan het Bogardeind hebben plaats gemaakt voor nieuwbouw. De woning die nu bekend staat als Villa van Agt, staat nog wel prominent in de straat. Dit pand was van de textiel-fabrikant A. van de Heuvel, gebouwd eind 19e eeuw. In 1918 werden de witte villa en de fabrieks-gebouwen op Bogardeind 33 en omgeving overgenomen door de firma Gebroeders Van Agt, uit Eindhoven. Het bedrijf werd in 1923 getroffen door de crisis, maar maakte een doorstart. De linnenweverij van de gebroeders Van Agt heeft tot 1969 bestaan. Later is hier houthandel Delen gevestigd, waar nu plan OverBurcht is verrezen. Het aanzien van de weg naar Heeze is dus geheel anders dan rond 1900. Het is echter nog steeds een drukke toegangsweg naar het centrum met veel verschillende functies, waarbij aan de oostzijde grootschalige appartementencomplexen het beeld bepalen.

Bogardeind

Bogardeind 1

KARAKTERISTIEK PAND

Het bouwjaar van Bogardeind 1 is 1908 (zie geveltop). Verschillende soorten winkels en functies hebben hier gezeten. Dien de Som zat hier geruime tijd met pennen en speelgoed. Als laatste heeft hier een uitzendbureau gezeten. Het pand bestaat uit twee lagen met plat dak. Het rechter deel aan het Bogardeind is iets lager en heeft een overstek. Verder terug heeft dit lage deel een kapje. Door de afgeschuinde hoek met entree is het een echt hoekpand te noemen. Het oriënteert zich op de Langstraat en het Bogardeind. Het pand is in wit geschilderde baksteen opgetrokken. Het heeft een pleisterde grijze plint en een in siermetselwerk uitgewerkte kroonlijst met fries. Op iedere hoek staat een vierkante pinakel op een console. De meeste ramen in de gevel hebben aan de bovenzijde een getoogde boog. Het pand is markant op deze hoek en is door de architectuurstijl, gaafheid en herkenbaarheid, cultuurhistorie en stedenbouwkundige positie van karakteristieke waarde voor het centrum van Geldrop.

HUIDIGE FUNCTIE

Kantoor.

Bogardeind in de jaren '70

Molenstraat

Molenstraat

GESCHIEDENIS

De Molenstraat liep naar de watermolen. Er stond vroeger een dubbelmolen, voor graan en olie, met een dubbelrad. Bij de molen zat een café (het Pannenhuis) van familie Van den Heuvel. Samen met de kerk en het kasteel was de watermolen het oudste gebouw van Geldrop, neergezet door de kasteelheer. Van den Heuvel heeft de watermolen aangekocht om de machinefabriek aan te drijven. Er was echter te weinig kracht. In 1863 wordt de watermolen afgebroken en vervangen door een Sagebien waterrad, waarmee de machines van de textiel fabriek op waterkracht konden draaien. In 1920 gaat de fabriek over op stoom en elektriciteit. De loop van de Dommel is hier nog precies hetzelfde zoals het ooit was.

De 2 fabrieksgebouwen van A. van den Heuvel & Zoon stammen uit 1863 en 1910 (rijksmonumenten). Met enkele tegenslagen is de textiel fabriek in de loop der jaren steeds verder gegroeid. Door goedkopere garens uit onder andere Italië en later de lagelonenlanden ontstaat er een crisis in de wollenstoffensector. In 1964 sluit de spinnerij. In 1978 fuseert het bedrijf, in 1983 gaat het bedrijf failliet. Direct daarna wordt het initiatief genomen om een Weverijmuseum op te richten en is sinds 2000 op Molenstraat 21 gevestigd. Op nummer 19 zit De Wiele Creatief. De schoorsteen op De Bleek herinnert ons, tezamen met Molenstraat 19 en 21 nog aan het textielverleden. Andere historische panden zijn Molenstraat 1 en 8. Molenstraat 5-17 is een grootschalig appartementencomplex uit 2000, onderdeel van plan Hofdael, wat de gehele westzijde van de Kleine Dommel in aanzien heeft veranderd. Het postkantoor, op de hoek met de Dommeldalseweg, dateert uit 1972. Rond 1900 zag deze omgeving er dus totaal anders uit. De Dommeldalseweg was er nog niet en de Langstraat liep over in de Molenstraat.

Molenstraat

Molenstraat 1

KARAKTERISTIEK PAND

Oorspronkelijk stond hier Herberg De Rode Leeuw, in 1677 gekocht door Adriaan van den Heuvel, voorvader van de, voor de Geldropse geschiedenis belangrijke, textielabrikantenfamilie Van den Heuvel. Het huidige pand op de hoek Heuvel-Molenstraat, gebouwd in 1920, is goed bewaard gebleven. De originele gevelopbouw en details zijn nog goed herkenbaar. Het is een markant pand op de hoek, kenmerkend en beeldbepalend door zijn omvang (en kleur), ritmiek en uniformiteit. Door de afgeschuinde hoek wordt de beeldbepalende ligging versterkt. Het bestaat uit twee bouwlagen met mansarde puntdak, gedekt met leien. Het heeft drie schoorstenen. De knik van de mansardekap heeft een geprofileerde rand. Het pand is in wit geschilderde baksteen opgetrokken. De plint is grijs geschilderd en de kroonlijst is in metselwerk uitgewerkt. De ramen op de verdieping en de entree hebben een getoogde bovenkant. Alle ramen hebben aan de bovenkant een fraaie sluitsteen. De entree is te bereiken via twee traptreden. Oorspronkelijk liep de afgeschuinde hoek door in een dakkapel. Vanwege de architectuurstijl, stedenbouwkundige positionering, cultuurhistorie, gaafheid en herkenbaarheid is het pand dan ook van karakteristieke waarde.

HUIDIGE FUNCTIE

Winkel.

Molenstraat

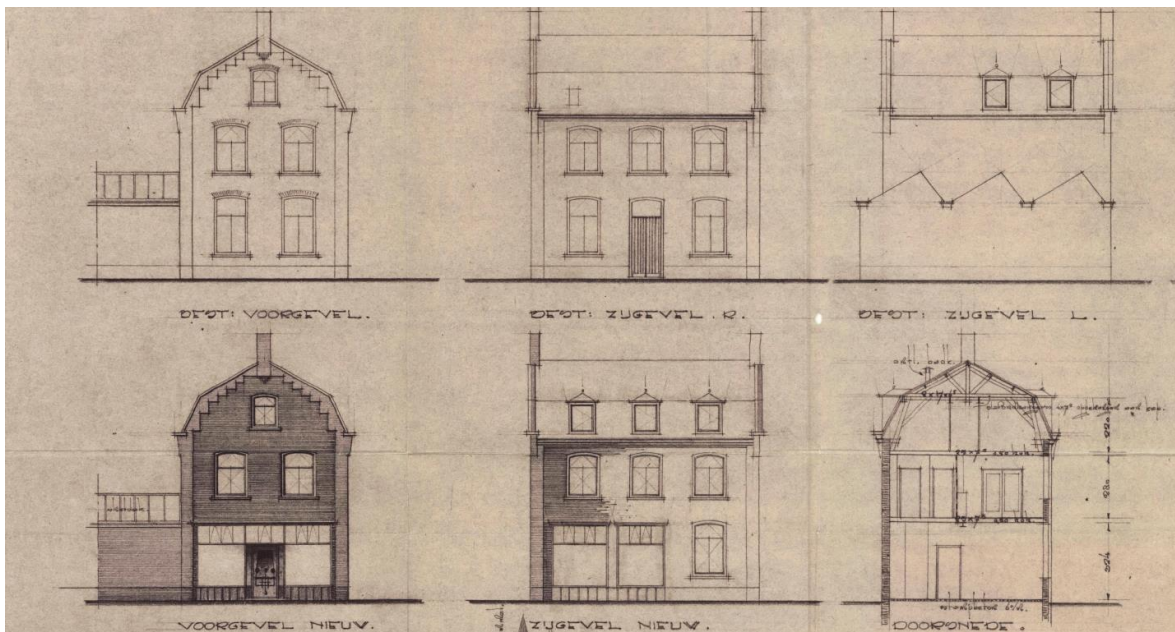
Molenstraat 8

KARAKTERISTIEK PAND

Voormalige fabriekspand uit 1900. Het is een aantal keer verbouwd geweest. Tegenwoordig is het jongerenwerk hier gevestigd, daarvoor is het lange tijd een winkel en magazijn van Paijmans geweest.

Het pand bestaat uit twee delen, een kantoorgebouw en een fabriekshal. Het kantoorgebouw bestaat uit 2 lagen met mansardekap, dwars op de Molenstraat. De fabriekshal bestaat uit één laag met sheddaken evenwijdig aan de straat. De entree van het fabriekspand ligt in de zijgevel. Het pand heeft identieke ramen op de begane grond en verdieping met getoogde bogen en T-vensters. In de topgevel is een kleinere gevelopening aangebracht. Bovenop staat een schoorsteen. Het metselwerk is bijzonder. Op het dak staan 3 kleine met zink beklede dakkapellen met een zadeldakje. Deze staan ook aan de andere zijde op het dak. De voorgevel en zijgevel zijn symmetrisch.

Ten behoeve van de huidige functie is er grondig verbouwd. Het oorspronkelijke deel met de sheddaken is in 2004 gesloopt en in dezelfde stijl met 3 sheddaken vervangen. Het hoofdgebouw is blijven staan en gerenoveerd. De voorgevel is weer in oude staat hersteld. Sindsdien heeft het de huidige functie.

Bouwtekening verbouwing woonhuis naar winkel Paijmans, 1955

Het pand is van karakteristieke waarde voor het centrum. Het is gelegen tegenover De Wiele/het Weverijmuseum en vormt daarmee samen een historisch ensemble in één van de entreestraten naar het centrum. Architectonisch heeft het herkenbare hoofdvormen en is het gaaf wat betreft gevelindeling en detailleringen.

HUIDIGE FUNCTIE

Maatschappelijk.

Terugblik en vooruitblik

In het beeldkwaliteitplan voor het centrum van Geldrop (vastgesteld in 2016) is het volgende doel geformuleerd: een aangenaam centrum, met meer sfeer, uitstraling en levendigheid, waardoor bezoekers graag in het centrum verblijven, er langer willen blijven en waardoor bezoekers naar het centrum worden getrokken. Hetzelfde geldt voor bewoners en ondernemers van het centrum. De (be)leefbaarheid van ons centrum willen we zo optimaal en aantrekkelijk mogelijk maken.

Met dit boekwerk hebben we willen aangeven welke panden karakteristiek en beeldbepalend zijn. Deze panden hebben nu (anno 2023) in het vigerende bestemmingsplan nog geen bescherming. Toch vinden we dat ze het behouden waard zijn. De monumentale en karakteristieke, beeldbepalende panden tezamen leveren namelijk een grote bijdrage aan de sfeer van ons centrum. Deze panden kennen een enorme rijkdom, de gevels zijn vaak verfijnd, de geschiedenis is kleurrijk. Ze leveren een bijdrage aan de identiteit, het karakter en de herkenbaarheid van het centrum. Niet alle panden verkeren in een even goede staat. De betekenis in het straatbeeld van deze gebouwen is echter wel van waarde en wij gaan als gemeente graag met eigenaren op zoek hoe die waarde behouden kan blijven.

De bebouwing in het centrum van Geldrop kent vele gezichten. We zien een diversiteit aan gebouwen uit veel tijdspannen met net zoveel verschillende architectuurstijlen. Er zijn echter ook panden die de sfeer in het centrum niet bevorderen. Er is een groot kwaliteitsverschil tussen de karakteristieke, monumentale, historische bebouwing en een groot deel van de naoorlogse bebouwing, waarbij de functionaliteit het uitgangspunt was en niet het behagen. Veel naoorlogse bebouwing kent dan ook een zeer matige en sobere kwaliteit. Alle vernieuwingen van de afgelopen decennia hebben geresulteerd in een mix van bouwstijlen, waarbij de kwaliteit en samenhang binnen het totale centrum grotendeels verloren is gegaan. Bij dit onderzoek naar beeldbepalende, karakteristieke panden, waarbij alle panden in het centrum in ogenschouw zijn genomen, werd nog een keer duidelijk hoeveel rijkdom verdwenen is met vooral de grootschalige vernieuwingen in de jaren '60 en '70. Niet alleen Geldrop is door deze vernieuwingsdrang getroffen, in heel het land zien we, als gevolg van economische en technische ontwikkelingen, deze voorbeelden. Gelukkig is er een kentering.

Wat we leren van de (bouw)geschiedenis van Geldrop en met name van de sobere, nuchtere, zakelijke, weinig inspirerende en veelal complexgewijze naoorlogse bouw, is dat er nu aandacht moet zijn voor de menselijke maat en dat nevenschikking belangrijk is; het reageren op de buurman, de omgeving en historie. Ook mag er aandacht zijn voor detail, verfijning en/of verrijking, die ervoor zorgen dat een pand behaagt, zeggingskracht heeft. Het zuiver en eerlijk toepassen van een architectuurconcept zorgt ervoor dat mensen kunnen zien dat een pand met liefde is ontworpen en gebouwd, zoals je ook kunt zien bij de monumentale en karakteristieke panden die Geldrop rijk is. Voorkom 'eenheidsworst' en probeer een nieuwe ontwikkeling Geldrops te laten worden. Door de vrijheid aan de initiatiefnemer te laten om voor een bepaald architectuurconcept te kiezen, ontstaat er diversiteit en levendigheid in het straatbeeld. Belangrijk hierbij is om vast te houden aan en soms het herintroduceren van de pandsgewijze verkaveling. Hiermee wordt voorkomen dat, ongeacht de keuze van architectuurconcept, de grote maat en schaal in de gevel en in het straatbeeld ontstaat.

Door middel van onder meer gevelsubsidies en recente sloop en nieuwbouw van panden is er de laatste jaren een flinke kwaliteitsslag ingezet in de bebouwing, waarbij er geen sprake meer is van sobere en eenvoudige bouwwijzen. De naoorlogse bouwperiode heeft in Geldrop in veel gevallen maar weinig kwaliteit gebracht, het beeldkwaliteitplan geeft mogelijkheden om de kwaliteit weer terug te brengen. De gemeente wil initiatiefnemers open tegemoet treden. Samen met hen willen we werken aan een fijn centrum, waar gerenoveerde of nieuwe gebouwen opnieuw bijdragen aan een divers en levendig straatbeeld en waar oud en nieuw in harmonie een centrum creëren waar het voor iedereen goed toeven is.

Bijlagen

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Heuvel 2

Voormalige notariswoning uit 1910 in chaletstijl met een tweezijdige oriëntatie op de Hofstraat en de Heuvel en de voorgevel aan de Heuvel.

Het wit gepleisterde pand bestaat uit twee bouwlagen onder een steil, leien gedekt schilddak met plat met de nok evenwijdig aan de Hofstraat en is op de hoek aan de zijde van de Heuvel voorzien van een wat smallere, 2-laags uitbouw onder een steekkap met topgevel met de nok dwars op de Heuvel en op de hoek met de Heuvel aan de Hofstraat een steekkap met topgevel met de nok dwars op de Hofstraat en op de begane grond een serre. Aan de noordzijde is de gevel van de Hofstraat over twee bouwlagen uitgebouwd met een erker met afgeschuinde zijden onder een platdak met een klein overstek op klossen en geprofileerde lijst. Het schilddak is voorzien van een zinken mastgoot op ranke, stalen klossen en aan de zijde van de Hofstraat twee dakkapellen met een boogdak voorzien van een 9-ruits raam en tegen de zuid- en noordzijde van het plat van een schoorsteen. De serre is voorzien van een plint en overstek op klossen met erboven balkonhek met geprofileerde pilasters en per twee gegroe-

peerde pilasters en heeft aan de zijde van de Hofstraat een 3-assige pui en aan beide zijkanten een 2-assige pui. De 2-assige puien hebben onder twee 8-ruits bovenlichten voorzien van glas-in-lood, twee 16-ruits onderlichten met een brede middenstijl. De 3-assige pui heeft onder drie bovenlichten drie onderlichten met een identieke invulling als de 2-assige pui.

De voorgevel ligt aan de linkerzijde circa 1 m naar voren en is voorzien van twee vensterassen en een grijs geschilderde plint en een waterlijst aan de onderzijde van de begane grond vensters. Het rechter naar achter liggende deel heeft één vensteras en op de begane grond onder een gebogen afdak de entree. Op de begane grond is in de linker vensteras een venster aangebracht met een vooruit springende onderdorpel en luiken en onder een veelruits bovenlicht een enkelruits onderlicht. De luiken zijn naast het bovenlicht uitgevoerd als blinden en naast de onderlicht als luiken met een vlak paneel met een bloemmotief in het midden geschilderd. Het venster in de tweede vensteras is hieraan identiek. In de rechter vensteras is onder een half rond zinken afdak met pinakel een deuropening met halfronde bovenzijde aangebracht voorzien van een opgeklampte deur met een klein raampje voorzien van diefijzers. Boven het afdak is een ovale vensteropening aangebracht voorzien van een diep gelegen 6-ruits raam.

Op de verdieping is in de linker vensteras boven een grijze lekdorpel een verdiept gelegen venster aangebracht met een kalf en luiken naast de onderlichten voorzien van een paneel met in het midden een bloemmotief geschilderd. Het bovenlicht is voorzien van een dubbel 4-ruits raam en een onderlicht van twee stolpende 6-ruits ramen. Het venster rechts hiervan is identiek aan het linker venster. In de rechter vensteras is boven een grijze lekdorpel een kozijn met kalf opgenomen voorzien van een 8-ruits bovenlicht en een 12-ruits onderlicht. Boven de twee linker vensterassen is de topgevel aanwezig, die is uitgevoerd met een dakoverstek op klossen voorzien van witte vlakke windveren en voorzien van een windvaan op de top. De onderste helft van de topgevel is afgedekt met leien in drie horizontale, verschillend uitgevoerde stroken. Aan de onderzijde is een strook leien aangebracht, die aan de onderzijde is afgeschuind, de middelste strook is gedekt in Maasdekking en de bovenste in Rijndekking. De bovenste helft van de topgevel is voorzien van verticale houten delen met een punt aan de onderzijde en in het midden voorzien van een ovaal 6-ruits venster.

De 6-assige gevel aan de Hofstraat heeft in de erker op de begane in de linker schuine zijde een vensteropening voorzien van een kalf en luik en onder een 6-ruits bovenlicht een enkelruits onderlicht. Het luik is naast het bovenlicht uitgevoerd als blinden en naast de onderlicht als luiken met een vlak paneel met een bloemmotief in het midden geschilderd. Aan de voorzijde van de erker is een vensteropening aangebracht voorzien van een kalf en luiken, die naast het 12-ruits bovenlicht zijn

uitgevoerd als blinden en naast het enkelruits onderlicht als luiken met een vlak paneel met een bloemmotief in het midden geschilderd. Het venster in de rechter schuine zijde is spiegel symmetrisch met het linker erker-venster. Rechts van de erker zijn twee vensteropeningen aangebracht, die identiek zijn aan de vensteropening aan de voorzijde van de erker. Het rechter deel wordt afgedekt door de serre. Op de eerste verdieping is in de schuine zijde van de erker een vensteropening aangebracht met onder een 4-ruits bovenlicht een 6-ruits onderlicht voorzien van een luik met een bloemmotief in het midden van het luik. Aan de voorzijde is een vensteropening aangebracht met onder een dubbel 4-ruits raam twee stolpende 6-ruits ramen voorzien van luiken identiek aan het luik in de linker schuine zijde. Het rechter venster in de erker is spiegel symmetrisch aan het linker venster. De twee vensteropeningen rechts hiervan zijn identiek aan de vensteropening aan de voorzijde van de erker. Boven de serre is in het midden een deuropening aangebracht met in het midden een verhoogd kalf en onder een 8-ruits bovenlicht dubbele openslaande deuren voorzien van 4-ruits ladderramen. De vorm van het verhoogde kalf is doorgezet in zowel het bovenlicht als de openslaande deuren. De deuropening wordt aan weerszijden geflankeerd door een vensteropening met onder een 4-ruitsbovenlicht een 6-ruits onderlicht voorzien van luiken met een paneel met bloemmotief.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

De topgevel is voorzien van een overstek met witte vlakke windveren op klossen en een windvaan op de top, afgedekt met leien in vijf horizontale stroken uitgevoerd in verschillende patronen. De onderste strook heeft een leien met een afgeschuinde onderzijde, hierboven is een hoge strook in Maasdekking aangebracht, dan nog een strook met een afgeschuinde onderzijde, een strook met een halfronde onderzijde, een strook in Maasdekking en de punt in Rijnlandse dekking. In het midden in de hogere strook in Maasdekking is een schuifvenster aangebracht met onder een 8-ruits bovenlicht een 8-ruits onderlicht, dat is voor zien van luiken met een paneel met geschilderd bloemmotief in het midden.

De tuin is van de Hofstraat afgescheiden door een hekwerk van zes gemetselde bakstenen penanten met ertussen boven een wat terugliggende bakstenen plint een gietijzeren sierhekwerk. De penanten staan op onregelmatige afstand van elkaar en worden bekroond door een steens muizentandlijst en afgedekt door een puntvormige hardsteen. In de smalle, linker travee is een als sierhekwerk uitgevoerde poort aangebracht met in de penant rechts hiervan een zandstenen ornament met de staf van Hermes erin uitgehouden. Aan de zijde van de heuvel is hierachter een beukenhaag geplant aan de noordzijde van het perceel bepaald een grote kastanjeboom het beeld.

Heuvel 3

Uit de tweede helft van de 19e eeuw daterend classicistisch herenhuis.

Op rechthoekige grondslag, wit gepleisterd herenhuis van twee bouwlagen, onder een met leien gedekt mansardedak aan de voorzijde voorzien van drie dakkapellen uit 1953 onder een zadeldak met de nok dwars op de Heuvel en leien gedekte wangen en onder een wit afgeplaat fronton voorzien van zinken lijst een 2-ruits houten venster met een verticale middenstijl. Door het linker dakvlak steekt een gemetselde schoorsteen. De symmetrisch ingedeelde 5-assige voorgevel heeft een kroonlijst met een vlak fries en een geprofileerde bakgoot op klossen, een grijze plint, in het midden op de begane grond de entree met aan weerszijden op twee een cordonlijst geplaatste vensteropeningen voorzien van een in het pleisterwerk aangebrachte strek met geaccentueerde geboorten en sluitstenen en houten T-vensters. De entree is onder in het pleisterwerk aangebrachte strek met geaccentueerde geboorten en sluitstenen voorzien van een bovenlicht en een houten paneeldeur met aan de onderzijde

twee vierkante panelen naast elkaar een liggend breed paneel erboven en twee, naast elkaar gelegen, staande identieke roosters aan de bovenzijde. Op de eerste verdieping zijn vijf op een cordonlijst geplaatste vensteropeningen aangebracht voorzien van tussen een in het pleisterwerk aangebrachte strek met geaccentueerde geboorte- en sluitstenen en een onder de cordonlijst aangebrachte, gepleisterd ornament ter breedte van een venster, houten T-vensters.

Aan de rechterzijde zijn twee 1-laags, witgepleisterde aanbouwen onder een plat dak aangebracht op een grijze plint en voorzien van een grote gevelopening met openslaande deuren. De linker aanbouw ligt in hetzelfde vlak als de voorgevel en wordt afgesloten door een rij zwarte pannen. De rechter ligt een stuk naar achteren, heeft rechts een afgeschuinde hoek en wordt afgesloten door een wat uitstekende, geprofileerde lijst op klossen.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Heuvel 6 en 6a

Neogotisch, tweezijdig georiënteerd dubbel woonhuis van rond 1900 op L-vormige grondslag opgetrokken in bruine baksteen in Vlaams verband onder een hoog opgetrokken schilddak met plat, voorzien van een uitstekende bakgoot op klossen en op iedere hoek van een gemetselde schoorsteen. In het midden van de voorgevel is een steekkap met de nok dwars op de Heuvel voorzien van een trapgevel met uitkragende afdekplaten gebouwd en boven de rechter zijgevel een uitbouw over twee verdiepingen onder zadeldak met de nok dwars op de Wielstraat voorzien van een trapgevel met uitkragende platen. Het schilddak is aan de voorzijde en rechterzijgevel gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen en aan de achterzijde met de oorspronkelijke gesmoorde kruispannen.

De symmetrische voorgevel heeft zeven gevelassen met op de begane grond in de linker gevelas tussen een strek met zandstenen geboorte- en sluitstenen en een

hardstenen lekdorpel een houten kloostervenster met onder een enkelruits bovenlicht een enkelruits onderlicht, dat voorzien is van opgeklampte luiken. De tweede gevelas is een vensteropening, die identiek is aan de linker vensteras. De derde gevelas betreft de entree met tussen een strek met zandstenen geboorte- en sluitstenen en een hardstenen dorpel, een houten kozijn voorzien van hardstenen neuten, waarin onder een enkelruits bovenlicht een houten deur is aangebracht met onder een aan de bovenzijde opwelvend paneel een klein hooggeplaatst venstertje voorzien van tralies. De middelste vensteras is identiek aan de linker gevelas. De vijfde gevelas is identiek aan de entree in de derde gevelas. De twee rechter vensters zijn identiek aan de twee linker vensters.

Op de eerste verdieping zijn in alle gevelassen identieke vensters aangebracht met tussen een strek met zandstenen geboorte- en sluitstenen en een hardstenen dorpel, een houten kruiskozijn met onder twee 4-ruits bovenlichten, twee enkelruits onderlichten voorzien van opgeklampte luiken.

Op de zolderverdieping is in de topgevel in de middenas een vensteropening aangebracht, die identiek is aan de vensters op de eerste verdieping en in de top een oculus met een gemetselde rollaag rondom. Aan weerszijden van de trapgevel is een groot, rechthoekig, ongedeelde dakvenster aangebracht.

De asymmetrische rechter zijgevel bestaat voor de linker helft uit de zijgevel van het hoofdvolume onder een overstekende bakgoot op klossen en is voorzien van twee, smalle, staande vensteropeningen. Op de begane grond is links een venster aangebracht met tussen een strek met zandstenen geboorte- en sluitstenen en een hardstenen lekdorpel een houten kloostervenster met onder een enkelruits bovenlicht een enkelruits onderlicht, dat voorzien is van

een opgeklampte luik. Op de eerste verdieping is rechts een venster aangebracht met tussen een strek met zandstenen geboorte- en sluitstenen en een hardstenen lekdorpel een houten kloostervenster met onder een 4-ruits bovenlicht een enkelruits onderlicht, dat voorzien is van een opgeklampte luik.

De rechter helft van de zijgevel betreft het deel van de naar voren liggende uitbouw met trapgevel. Dit deel van de zijgevel is symmetrisch uitgevoerd met 2 vensterassen. De kloostervensters op de begane grond zijn identiek aan de begane grondvensters van de voorgevel. De kruisvensters op de eerste verdieping zijn identiek aan de vensters op de eerste verdieping van de voorgevel. In de topgevel is een venster aangebracht met tussen een strek met zandstenen geboorte- en sluitstenen en een hardstenen lekdorpel een houten kruisvenster met onder twee enkelruits bovenlichten twee enkelruits onderlichten, die voorzien zijn van opgeklampte luiken.

In de linker gevel van de uitbouw is ter hoogte van de onderlichten van de rechter zijgevel een venster aangebracht met tussen een strek met zandstenen geboorte- en sluitstenen en een hardstenen lekdorpel een houten venster met een enkelruits raam, dat voorzien is van een opgeklampte luik.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Heuvel 8

Dit is een pand uit 2000 met op de begane grond winkelruimte en erboven appartementen. Het is op rechthoekige grondslag drie bouwlagen hoog opgetrokken onder een plat dak. De symmetrische voorgevel is tussen een hardstenen plint en een betonnen daklijst met in het midden een breed, betonnen overstek opgetrokken in een gele betonsteen met een grove textuur en geel voegwerk. In het midden is een brede gevelopening ter hoogte van de onderste twee bouwlagen aangebracht. Op de bovenste verdieping is een even brede gevelopening aangebracht, die deels in de betonnen daklijst steekt. In de onderste gevelopening is een grijze, stalen constructie aangebracht van vier traveeën breed en twee hoog boven de begane grond voorzien van een glazen dakoverstek op een staalconstructie. Hierachter is verdiept een brede symmetrische pui met de entree aangebracht van vier traveeën breed, die door twee kalven in drie boven elkaar gelegen delen is gedeeld. In de linker travee is tussen een enkelruits bovenlicht en

een enkelruits onderlicht ter hoogte van de plint een grote ongedeelde ruit geplaatst. De tweede travee is verdeeld in drie naast elkaar gelegen delen met in het midden onder een enkelruits bovenlicht de entree, die aan weerszijden wordt geflankeerd door drie ruiten met dezelfde hoogte als in de linker travee. De entree is voorzien van een deur met een enkelruits raam. De derde travee is identiek aan de tweede travee en de vierde travee is identiek aan de linker travee. Op de eerste verdieping zijn de vier traveeën identiek ingevuld met achter een wit stalen rooster als balkonhek in iedere travee verdiept dubbele openslaande deuren met enkelruits ramen. Op de tweede verdieping is de brede vensteropening in negen gelijke, naast elkaar gelegen delen verdeeld met in ieder deel een ongedeelde ruit, waarvan de middelste met folie is afgeplakt.

Het betreft een relatief jonge invulling van de straatwand aan de Heuvel, die zich qua maat, schaal en vormgeving met plint en dakoverstek als bekroning past in de omgeving.

Heuvel 10 en 10a

Breed 2-laags pand op rechthoekige grondslag onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan de straat gedekt met gesmoorde kruispan met aan de rechterzijde een éénlaags bouwmasa onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan de straat gedekt met een gesmoorde enkele, platte Muldenpan. De wit geschilderde gevel is opgetrokken in metselwerk in kruisverband voorzien van een knipvoeg en aan de bovenzijde afgesloten door een bakgoot op klossen. Zowel de voorzijde, als de achterzijde van de hoofdbouwmasa zijn met de tweede bouwlaag opgehoogd, waardoor de onderzijde van de oorspronkelijke mansardekap werd vervangen door een bakstenen gevel en de mansardekap dus werd verbouwd tot het huidige zadeldak. Op de begane grond is de linker helft voorzien van een wit gepleisterde plint en drie staande gevelopeningen voorzien van een moderne invulling. De rechter helft is voorzien van een grote gevelopening met een pui van onder vier enkelruits bovenlichten, vier openslaande deuren. Boven de begane grond is een rij gevelankers aangebracht, die uitgevoerd is in twee typen sierankers. De

eerste verdieping heeft een brede gevelopening met zes identieke houten vensters met een middenstijl, die afgewisseld worden door een vlak paneel in een houten kozijn.

De aanbouw aan de rechterzijde ligt wat gedraaid ten opzichte van de hoofdmasa en heeft een gemetselde voorgevel, die aan de bovenzijde wordt afgesloten door een bakgoot en bijna geheel is voorzien van een grote gevelopening voorzien van een moderne pui.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Heuvel 12

Een éénlaags pand op rechthoekige grondslag onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan de straat gedekt met gesmoorde Oude hollepan met aan de linkerzijde een lager éénlaags bouwmassa onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan de straat gedekt met een gesmoorde Oude hollepan en op beide hoeken voorzien van een gemetselde schoorsteen. De 5-assige gemetselde gevel is in de jaren 70 van de 20e eeuw opnieuw opgetrokken in metselwerk in wildverband mogelijk voor de oude voorgevel en aan de bovenzijde afgesloten door een bakgoot. Op de begane grond zijn links vier identieke, staande vensteropeningen aangebracht met onder een getoogde boog voorzien van hardstenen geboorte- en sluitstenen een venster met een 6-ruits bovenlicht en een 9-ruits onderlicht gescheiden door een kalf. Links bevindt zich de entree met onder een getoogde boog voorzien van hardstenen geboorte- en sluitstenen een deuropening met onder een 6-ruits bovenlicht een paneeldeur. Op het dak zijn in de jaren 70 van de 20^e

eeuw twee dakkapellen aangebracht onder een zadeldak met de nok dwars op de straat voorzien van een fronton en twee stolpende 6-ruits ramen.

De aanbouw aan de linkerzijde ligt wat gedraaid ten opzichte van de hoofdmassa en de aanbouw op Heuvel 10a en heeft een gemetselde voorgevel, die ook in de jaren 70 van de 20^e eeuw opnieuw is opgetrokken aan de bovenzijde wordt afgesloten door een bakgoot en bijna geheel is voorzien van een grote gevelopening voorzien van een pui onder een getoogde boog met hardstenen geboorte- en sluitstenen. Met onder twee veelruits bovenlichten drie deuren met raam met roedenverdeling.

Heuvel 13 en 14

Een breed éénlaags woonwinkelpand op rechthoekige grondslag onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan de straat gedekt met grijze betonpan. De wit geschilderde 6-assige gevel is opgetrokken in metselwerk in kruisverband voorzien van een grijze plint, knipvoeg en aan de bovenzijde afgesloten door een kroonlijst met een glad gepleisterd fries en een geprofileerde bakgoot. Onder de kroonlijst is een rij gevelankers aangebracht, die zijn uitgevoerd in sierankers.

Op de begane grond is links een grote, oude winkelpui aangebracht met boven een verbijzonderde plint, een geprofileerde houten lijst voorzien van een gebroken driehoekig fronton. De lijst heeft aan de onderzijde kussens, die herhaald worden in de plint onder de stijlen en zowel in de plint als rondom op de lijst een vlakinvulling in Lodewijk XIVe stijl met in het midden van de houten stijlen en op de bovendorpel een rozet. Rechts hiervan is een deuropening aangebracht met onder een strek met afgeronde hoeken een houten kozijn voorzien van een bovenlicht met middenstijl en een paneeldeur met enkelruits raam. Rechts hiervan is een vensteropening aangebracht

met tussen een strek met afgeronde hoeken en een houten lekdorpel een houten 6-ruits schuifvenster. Rechts hiervan is een vensteropening aangebracht, die identiek is aan het venster in de derde gevelas. De vijfde gevelas heeft een deuropening, die identiek is aan de deuropening in de tweede gevelas. Rechts bevindt zich een grote vensteropening met tussen een stalen latei met drie rozetten en schuine houten lekdorpel een houten kozijn met een 3-ruits bovenlicht met geprofileerde verticale roeden een groot enkelruits onderlicht.

Boven de linker helft zijn omstreeks de jaren '30 van de twintigste eeuw twee lage dakkapellen geplaatst onder een plat dak met overstek en ieder voorzien van twee stolpende 4-ruits ramen met een excentrisch geplaatste verticale roede.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Heuvel 16

Een klein éénlaags woonwinkelpand op rechthoekige grondslag onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan de straat gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse pannen. De wit gepleisterde 3-assige gevel heeft een zwarte plint en aan de bovenzijde een kroonlijst met een zwarte geprofileerde onderrand een glad gepleisterd fries en een geprofileerde bakgoot. Op het dak zijn twee, jongere, forse dakkapellen aangebracht onder een plat dak met overstek en vensters met middenstijl.

De 3-assige voorgevel heeft in het midden een wit kordon en aan de bovenzijde van de gevelopeningen een wit ruw gepleisterd kordon. Op de begane grond is links een grote, oude winkelpui aangebracht met boven een uitkragende lekdorpel, in de plint een geprofileerde houten lijst voorzien van een kroonlijst. De lijst heeft in de plint uitkragende pilasters met een kwart-hol-kwart-bol profi-

lering, stijlen met in het midden een halfrondliseen als motief, die op circa 1 m hoogte worden doorbroken door een geprofileerde cordon en onder de kroonlijst geprofileerde consoles en in het fries boven de stijlen kussens en een ruitvormig motief in het midden.

In het midden van de gevel is binnen een geprofileerde kader een deuropening aangebracht met een houten kozijn voorzien van een enkelruits bovenlicht en een deur met enkelruits raam. Rechts hiervan is een vensteropening aangebracht met binnen een geprofileerd kader een houten venster voorzien van een enkelruits bovenlicht en een enkelruits onderlicht. Het kader heeft een profilering, die identiek is aan de profilering van de deuropening.

Onder de kroonlijst is in het midden boven de entree een vlaggenstokhouder met kroon aangebracht.

De kleurstelling van de detaillering van de diverse gevelornamenten is omstreeks 2020 aangepast. Hierdoor zijn de ornamenten en de ritmiek in de gevel onduidelijker geworden.

Heuvel 19a

Half vrijstaande villa uit het Interbellum van twee bouwlagen op Z-vormige grondslag onder een samengesteld, aan de onderzijde naar buiten knikkend schilddak met de nok dwars op de Heuvel, gedekt met een keramische rode lei heeft een gemetselde schoorsteen met ijzeren windvaan op de nok, een ruime overstek op uitstekende geprofileerde klossen. De villa is opgetrokken in Vlaams verband in een roodbruine baksteen.

De rechter voorzijde is over twee bouwlagen naar voren uitgebouwd onder een aangekapt schilddak met een wat lagere nok dwars op de straat. Links hiervan bevindt zich de hoofdentree onder een met een keramische rode leien gedekt lessenaarsdak met een zinken goot en een houten afgeschoorde constructie. In het linker zijschild is een modern dakvenster aangebracht. Op zowel het rechter zijschild als het achterschild is een dakkapel aangebracht onder een plat dak met overstek.

Voor het linker deel van de voorgevel is een lage stoep met een sierlantaarn aanwezig, die onder het lessenaarsdak aan de rechterzijde nog een afgeschuinde optrede heeft. In de gevel is aan de linkerkant een smalle vensteropening tussen een latei en een lekdorpel van geglazuurde lekdorpelstenen een houten kloostervenster geplaatst en aan de rechterzijde boven de optrede onder een latei een deuropening met een houten kozijn en houten deur met een 9-ruits raam aan de bovenzijde. Op de eerste verdieping is boven het lessenaarsdak een grote bijna vierkante vensteropening aangebracht met onder een latei een houten kozijn voorzien van een 6-ruits raam.

De uitbouw aan de rechterzijde van de voorgevel heeft in het midden aan de voorzijde een erker onder een plat dak met afgeschuinde hoeken, die aan weerszijden wordt geflankeerd door gemetselde bloembakken, die zijn afgedekt met een hardstenen plaat. De symmetrische erker heeft een strook bovenlichten voorzien van glas-in-lood en onderlichten met een roedeverdeling. Het onderlicht van de voorzijde wordt door een horizontale roede doormidden gedeeld en door vier verticale roeden in 5 ruiten naast elkaar. De twee buitenste roeden zijn doorgezet in het bovenlicht en verdelen daar het glas-in-lood in drie ongelijke delen. De onderlichten van de zijgevels worden ook door een horizontale roede doormidden gedeeld. In de linkerzijgevel van de vooraanbouw naast de entree is een smal hoog venster aangebracht met dezelfde 3-ruits indeling als de zijlichten van de erker voorzien van blank glas. Op de eerste verdieping een overdekt balkon met op een

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

gemetselde borstwering een zware afgeschoorde houten constructie. De gevel ligt hier wat terug en heeft een grote rechthoekige gevelopening onder een latei. In de opening is een pui aangebracht met in het midden dubbele, openslaande deuren voorzien van 4-ruits ramen met aan weerszijden een 4-ruits raam.

De 2-laags asymmetrische linker zijgevel heeft links een rechthoekig éénlaags deel van de zijgevel van een aanbouw aan de achterzijde, die hoger opgetrokken als borstwering. In dit deel van de gevel zijn naast elkaar twee rechthoekige 6-ruits schuifvensters aangebracht. In de linker zijgevel van de hoofdmassa zijn aan de linkerzijde twee vensterassen aangebracht voorzien van onder een latei een schuifvenster met een 3-ruits bovenlicht en een 6-ruits onderlicht en in het midden van de gevel drie naast elkaar aangebrachte kleine vensters met onder een latei een 4-ruits raam. Op de eerste verdieping is in de twee linker vensterassen onder een latei een vensteropening aangebracht voorzien van een 6-ruits raam. In het midden is een grote vensteropening met een getoogde bovenzijde aangebracht voorzien van een 9-ruitsindeling waar glas-in-lood in geplaatst is. In de hoek rechtsboven is een smalle vensteropening aangebracht voorzien van een 2-ruits raam.

Heuvel 20-21

Expressionistisch dubbel woonhuis uit 1929, op bijna vierkante grondslag opgetrokken in bruine baksteen in kruisverband onder een schilddak met de nok evenwijdig aan de straat en voorzien van een dakoverstek met een geprofileerde goot. Het schilddak is gedekt met gesmoorde Oude holle pannen.

Van de 5-assige voorgevel zijn de vier linker gevelassen symmetrisch uitgevoerd. De gevel heeft een plint met aan de bovenzijde een rollaag, een enkellaags kordon net boven de hoogte van de deur, een rollaag als kordon aan de onderzijde van de verdiepingvensters en wordt bekroond door een drie koppige hoge wat uitkragende laag, die boven de verdiepingvensters twee strekken hoog is en wordt voorzien van een platte bloktand. Op de begane grond is de eerste en de vierde gevelas uitgevoerd als een erker met afgeschuinde zijden onder een half schilddak met overstek en geprofileerde bakgoot en gedekt met leien in Maasdekking. In de tweede en derde gevelas is de entree aangebracht verdiept in een grote gevelopening voorzien van een gezamenlijke luifel en bovenlichten en in de vijfde gevelas een poort.

De linker erker heeft boven een hoge bakstenen lekdorpel aan de voorzijde een houten venster met glas-in-lood bovenlichten en twee stolpende enkelruits onderlichten aan weerszijden in de schuine zijden geflankeerd door bovenlichten voorzien van glas-in-lood en enkelruits onderlichten. De entree in de tweede en derde gevelas heeft aan de bovenzijde van de grote gevelopening een rand van twee strekken hoog voorzien van een platte bloktand. Hieronder zijn boven de luifel naast elkaar vier glas-in-lood vensters aangebracht van elkaar gescheiden door gemetselde penanten. Onder de luifel is in het midden een penant gemetseld in decoratief metselwerk, dat naar boven toe verjongt een aan de bovenzijde wordt bekroond door een geprofileerde console van de luifel. De toegang in de tweede gevelas heeft achter een modern rolluik een houten kozijn aan de linkerzijde voorzien van een jonge paneeldeur en rechts van een smal venster boven een hoge bakstenen lekdorpel. De derde gevelas is spiegel symmetrisch aan de tweede, maar heeft nog de oorspronkelijke als paneeldeur met klein bovenraampje uitgevoerde voordeur en een rolluik ontbreekt. De erker in de vierde gevelas is identiek aan de linker erker. De vijfde gevelas betreft een tussen een rollaag en bakstenen onderdorpel aangebrachte poort, die is voorzien van een opgeklampte houten deur.

Op de eerste verdieping wordt onder de verdiepingvensters in de eerste, vierde en vijfde gevelas de kordon onderbroken door

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

een hoge bakstenen lekdorpel. In de tweede en derde gevelas door een geprofileerde bloembak op geprofileerde klossen. In de linker vensteras is aan weerszijden de vensteropening voorzien van ingesneden hoeken met aan de bovenzijde een muizen-trapje. Hierin is een liggend, houten venster geplaatst met een verticale middenstijl en twee houten enkelruits ramen. In de tweede vensteras is wat smallere vensteropening aangebracht met aan weerszijden ingesneden hoeken met aan de bovenzijde een muizen-trapje. Hierin is een staand, houten venster geplaatst met een verticale middenstijl en twee houten enkelruits ramen. De derde vensteras is identiek aan de tweede, de vierde is identiek aan de eerste vensteras. In de vijfde vensteras is een vensteropening met aan weerszijden ingesneden hoeken met aan de bovenzijde een muizen-trapje aangebracht voorzien van een smal staand, houten venster voorzien van een houten enkelruits raam.

Heuvel vanuit Hofstraat gezien, 2002

Heuvel richting zuiden, vermoedelijk omstreeks 1910

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Heuvel 30-31

Een 2-laagse woonwinkelpand uit de Wederopbouwperiode onder een schilddak met de nok evenwijdig aan de straat gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse dakpannen, voorzien van twee schoorstenen met links een wat terugliggende 2-laagse deel onder een plat dak, waarin de entree naar de bovenwoning is ondergebracht. De voorgevel heeft een gemoderniseerde, grijze, verdiepingshoge plint met onder een zwarte, ondiepe luifel, een grote winkelpui, die doormidden wordt gedeeld door een verticale stijl. Op de in gele baksteen opgetrokken eerste verdieping zijn naast elkaar drie grote vensteropeningen aangebracht met onder een witte latei een kunststof 4-ruits venster. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een geprofileerde bakgoot op klossen met een vlak fries als kroonlijst. Recent is net boven de goot een grote kunststof dakkapel op het pand geplaatst, die bijna de hele breedte beslaat.

Heuvel 45-46

Een smal 3-laags woonwinkelpand op rechthoekige grondslag onder een wat overstekend plat dak. De historische breedtemaat geeft het pand een menselijke maat. Deze plek is al bebouwd sinds de eerste kadastrale kaart, dus mogelijk bevat het een oudere kern. De vensteropeningen en plint van de voorgevel uit de jaren '60 is later gewijzigd. De begane grond is uitgevoerd als natuurstenen plint. Hierboven is de gevel opgetrokken in gele baksteen voorzien van drie betonnen banden, die de boven en onderzijde van de gevelopeningen begrenzen. Op de eerste verdieping is een kunststof erker aangebracht en op de tweede verdieping drie naast elkaar geplaatste, enkelruits kunststof vensters. Op de oudere, in bruine baksteen opgetrokken, rechter zijgevel is een schildering aangebracht, die grotendeels zichtbaar is in het straatbeeld.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Heuvel 47

Woonwinkelpand van 2 bouwlagen op recht-hoekige grondslag met een puntdak. Achter het voorste deel is onder een lager samengesteld dak, van voor naar achter een deel onder een plat dak, een deel met zadeldak met de nok dwars op de Heuvel en nog een deel onder plat dak aanwezig. Het puntdak is gedekt met rode verbeterde Hollandse dakpannen met op de top een piron, een geprofileerde bakgoot op klossen boven de voor- en zijgevels en op het dakschild aan de Heuvel voorzien van een dakkapel onder een plat dak met overstek voorzien van drie 4-ruits ramen.

Het pand is te zien op de eerste kadastrale kaart en is getuige het metselwerk van de rechter zijgevel in de kern ouder dan 1832. In de rechter zijgevel zijn meerdere fasen in het

metselwerk te onderscheiden, zowel in de breedte als de hoogte. Het hoort dus bij de oudste nog bestaande bebouwing van het dorp Geldrop.

De voorgevel van het pand is opgetrokken in rood metselwerk en in de jaren 70 van de 20^e eeuw aangepast naar de huidige indeling met drie vensterassen. Op de begane grond is links onder een luifel de entree aangebracht met in het midden een deuropening, die aan weerszijden en de bovenzijde is voorzien van smalle zij- en bovenlichten. In de middelste vensteras is onder een luifel een 9-ruits venster aangebracht met een groot etalage-raam in het midden en rondom smalle zij-, boven en onderlichten. De rechter vensteropening is identiek aan de middelste. Op de verdieping zijn drie identieke vensteropeningen aangebracht met tussen twee rollagen een enkelruits raam.

Heuvel 50

Woonwinkelpand van 2 bouwlagen onder een schilddak met de nok evenwijdig aan de Heuvel. Het schilddak is gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse dakpannen en net boven de goot voorzien van vier spiegel symmetrisch geplaatste dakvensters.

Het pand is te zien in deze hoofdvorm en massa op de eerste kadastrale kaart en een foto uit 1915 en is in de kern ouder dan 1832. Het hoort dus bij de oudste nog bestaande bebouwing van het dorp Geldrop.

Het heeft in 1950 samen met het buurpand Heuvel 50a een nieuwe voorgevel gekregen in traditionalistische stijl. Deze gevel heeft tussen een hoog opgetrokken, grijs geschilderde plint van 1 bouwlaag en een kroonlijst van een zandstenen geprofileerde goot op zandstenen klossen metselwerk in rode handvormsteen in wildverband.

De grijze plint heeft onder een geprofileerde waterlijst drie grote gevelopeningen voorzien van een moderne aluminium pui met in de

rechter pui de entree. De linker pui heeft een grote ongedeelde ruit, de middelste is identiek aan de linker. De rechter pui is in drie staande delen verdeeld met naast een vast raam rechts dubbele openslaande deuren.

Op de verdieping zijn tussen twee bakstenen penanten vier vensterassen aangebracht met onder een in het metselwerk opgenomen getogen boog een grote staande vensteropening voorzien van een wat uitstekende, geprofileerde zandstenen lijst en lekdorpel. De linker vensteropening is voorzien van een verdiept gelegen, wit houten kozijn met een verdiept stalen 3-ruits bovenlicht en een ongedeelde onderlicht. Het tweede venster is voorzien van een verdiept gelegen, wit houten kozijn met een ongedeelde ruit. De twee rechter vensters zijn identiek aan het tweede venster.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Heuvel 50a

Woonwinkelpand van 2 bouwlagen onder een schilddak met plat met de nok evenwijdig aan de Heuvel. Het schilddak is gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse dakpannen en net boven de goot voorzien van drie op regelmatige afstand geplaatste dakkapellen onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan de Heuvel.

Op de eerste kadastrale kaart staat op deze plaats bebouwing ingetekend. Mogelijk heeft het pand een kern ouder dan 1832.

Het pand heeft samen met het buurpand Heuvel 50a in 1950 een nieuwe voorgevel gekregen in traditionalistische stijl. Deze gevel heeft tussen een hoog opgetrokken, grijs geschilderde plint van 1 bouwlaag en een kroonlijst van een zandstenen geprofileerde goot op zandstenen klossen metselwerk in rode handvormsteen in wildverband met aan weerszijden een gemetselde penant.

De grijze plint heeft onder een geprofileerde waterlijst drie gevelopeningen. De twee linker zijn voorzien van een moderne kunststof winkelpui met een verdeling in drie naast elkaar gelegen, staande delen en de rechter betreft de verdiept gelegen entree. Van de rechter pui zijn de twee linker delen openslaande deuren en het rechter deel een vast raam.

De wangen van de dakkapellen zijn voorzien van verticale houten delen, die aan de voorzijde worden afgeschermd door aan de onderzijde inknikkende houten delen onder een overstek op klossen met onder schuin geplaatste kraaldelen een vensteropening met een grijs kunststof kozijn, dat door Wienersprossen in vieren wordt gedeeld.

Op de 3-assige verdieping zijn onder een in het metselwerk opgenomen getogen boog een staande vensteropening voorzien van een wat uitstekende, geprofileerde zandstenen lijst en lekdorpel aangebracht. De linker vensteropening is een grote opening voorzien van een verdiept gelegen, grijs kunststof kozijn, dat door twee verticale stijlen en een kalf in zessen wordt verdeeld. De drie onderste vakken worden in tweeën gedeeld door een horizontale Wienersprossen, waardoor het venster negen min of meer gelijke vakken heeft. In het vak linksonder is een draairaam aangebracht. Het tweede venster is spiegel symmetrisch met het linker venster. Het rechter venster heeft een kleiner, hoger geplaatste vensteropening voorzien van een grijs kunststof kozijn, dat door Wienersprossen in vieren wordt gedeeld.

Hofstraat 4a

Koetshuis van rijks monumentale villa in eclectische stijl op Hofstraat 4. Het betreft een wit gepleisterd éénlaags pand op rechthoekige grondslag onder een mansardepunt dak gedekt met gesmoorde kruispannen en op de punt voorzien van een smeedijzeren windvaan. De gevels zijn voorzien van een blokkenpatroon en worden aan de bovenzijde bekroond door een geprofileerde overkragende goot en op de noord- en westgevel met een rij siersmeedankers.

In de oostgevel is rechts een grote gevelopening aangebracht met een getoogde bovenzijde met onder een houten 4-ruits getoogd bovenlicht grote dubbele openslaande houten deuren met 4-ruits ramen.

In de westgevel is links een staande vensteropening aangebracht met onder een getoogde boog een venster met een rechthoekig 2-ruits bovenlicht en een 4-ruits onderlicht gescheiden door een kalf.

In de noordgevel zijn links twee vensteropeningen aangebracht identiek aan het venster in de westgevel. Rechts ervan is een deuropening met getoogde bovenzijde aangebracht met een rechthoekig 2-ruits bovenlicht en een paneeldeur voorzien van een 4-ruits raam en rechts ervan een venster identiek aan het venster in de westgevel.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Langstraat 4

Breed woonwinkelpand van 2 bouwlagen onder een schilddak met de nok evenwijdig aan de Langstraat. Het schilddak is gedekt met gesmoorde Oude holle dakpannen en in het midden voorzien van een jonger glazen dakhuis onder een zadeldak met de nok dwars op de straat en een houten constructie. Door het rechter dakvlak steekt een bakstenen schoorsteen.

Het pand uit Wederopbouwperiode heeft een zandstenen gevel, die door acht zandstenen pilasters op een hardstenen plint wordt verdeeld in zeven vensterassen en aan de bovenzijde wordt afgesloten door een zandstenen kroonlijst, bestaande uit een fries met in het midden van iedere vensteras een uitgehouwen ruitvormige versiering en een geprofileerde goot. De pilasters worden aan de bovenzijde afgesloten door een triglief.

Op de begane grond is in de linker vensteras een verdiepingshoge automaat geplaatst. In de tweede vensteras is eenzelfde automaat geplaatst. De drie middelste vensterassen betreft de verdiept gelegen entree met achter een staalconstructie een moderne zwarte

aluminium pui. De zesde vensteras heeft nog de oorspronkelijke zandstenen borstwering met een uitgehouwen stermotief in het midden en tussen een zandstenen lekdorpel en zandstenen stijlen een aluminium raam met een enkelruits boven- en onderlicht. De zevende vensteras is voorzien van een moderne, verdiept gelegen, verdiepingshoge aluminium pui.

Op de eerste verdieping is in de linker vensteras boven een zandstenen borstwering met in het midden een uitgehouwen stermotief, tussen een zandstenen lekdorpel, een hoge zandstenen bovenlijst met zandstenen lekdorpel en zandstenen stijlen een aluminium raam met een enkelruits boven- en onderlicht geplaatst. De tweede en derde vensteras zijn identiek aan de linker vensteras. In de middelste gevelas is de daklijst doorbroken tot het glazen dakhuisje (1981). Deze as is ingevuld met een achter een houten hekwerk met gekruiste spijlen een wat verdiept gelegen aluminium pui met openslaande deuren. Boven de deuropening is over de hele hoogte van de bovenpanelen tot en met de goot van de andere vensterassen een grijze aluminium borstwering van het dakhuisje aangebracht, dat voorzien is van eenzelfde hekje als de deuropening op de verdieping. De drie rechter vensterassen zijn identiek aan de linker vensteras.

Later heeft het pand een stalen luifel gekregen, een nieuwe invulling van de drie middenassen op de begane grond en de middenas van de verdieping en het dak. Hierdoor is de zandstenen gevel beschadigd geraakt.

Langstraat 12

Woonwinkelpand van 2 bouwlagen onder een zadeldak met de nok dwars op de Langstraat. Het pand is opgetrokken in expressionistische/Amsterdamse School stijl en dateert uit 1932. Het, aan de onderzijde naar binnen knikkende zadeldak is gedekt met gesmoorde, verbeterde Hollandse dakpannen en op het linker dakvlak voorzien van een grote, ontsierende, jongere dakkapel. De goten steken aan de voorzijde uit en zijn hier uitgevoerd als bakgoten op klossen met een geprofileerde boven- en onderrand.

De gevel is opgetrokken in metselwerk in kruisverband, dat op de begane grond over de hele verdieping is afgedekt met natuursteen. Tussen groen marmere penanten is een stalen winkelpui uit de jaren '60 aangebracht met aan de linkerzijde boven een hardstenen

plint een groot etalagevenster en rechts onder een enkelruits bovenlicht een stalen deur met boven een vlakke borstwering een enkelruits raam.

Voorheen huisvestte het pand een furnituurenwinkel en VVV-kantoor genaamd "t Winkeltje". Deze naam staat nog op de winkelpui. Aan de bovenzijde van de begane grond is onder een vlak afgewerkte bakgoot over de hele breedte van het pand verdieping een zonwering aangebracht.

De symmetrische eerste verdieping en topgevel hebben in het midden een 2-laags driehoekige erker, die aan de bovenzijde is voorzien van een leien gedekt puntdak en aan de onderzijde verjongt in een driehoekige punt naar de voorgevel. Aan weerszijden is een identieke, bijna vierkante vensteropening aangebracht voorzien van een houten kozijn en twee stolpende 3-ruits ladderramen.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Langstraat 22

Breed modernistisch woonwinkelpand van 2 bouwlagen onder een plat dak. De gevel is voorzien van een kader van donker geglazuurde bakstenen op de penanten aan weerszijden en op de vlakke lijst ertussen als afsluiting aan de bovenzijde. Deze lijst wordt inmiddels afgedekt door recent aangebrachte, grote, vlakke, witte beplating.

De begane grond is in drieën gedeeld en voorzien van een luifel, die net onder de verdiepingshoogte is geplaatst en erboven nog een strook vensters heeft. Links bevindt zich de verdiept gelegen entree en opgang naar de verdieping. Rechts hiervan is een houten winkelpui met een verdeling van drie naast elkaar gelegen, staande delen. Hiervan is de linker de deuropening. Rechts is een winkelpui, uit de bouwtijd, met een verdiept gelegen entree en aan weerszijden een etalage aangebracht.

De eerste verdieping heeft tussen twee dichte, vlak afgewerkte, witte, horizontale stroken een hoge strook met gevelopeningen die variëren in diepte. Links is iets verdiept een smalle,

strook met verticale houten delen aangebracht, die aan de rechterzijde aansluit op een brede, rechthoekige, stalen erker met een verdeling van drie naast elkaar gelegen, staande delen, die ieder door een horizontale roede worden verdeeld in een laag liggend onderlicht en een groot bijna vierkant bovenlicht. Deze indeling is ook doorgezet in de smalle linkerzijgevel van de erker. Aan de rechterzijde van de erker bevindt zich een loggia. De rechter zijgevel van de erker bevat een stalen taatsraam. De loggia heeft een verdiept gelegen houten pui met onder lage bovenlichten in het midden de toegang voorzien van een deur met enkelruits raam en aan weerszijden een staand enkelruits venster. Aan de rechterzijde wordt de pui afgesloten door een dicht vlak van verticale houten delen.

Langstraat 28-30

Een dubbel, éénlaags woonwinkelpand op rechthoekige grondslag onder een mansarddak met de nok evenwijdig aan de straat gedekt met gesmoorde dubbele Muldenpan met aan de voorzijde twee brede dakkapellen onder plat dak uit de jaren 70 van de 20e eeuw en in het midden van de nok voorzien van een gemetselde schoorsteen en op de rechter hoek van een hoog opgetrokken schoorsteen behorende tot het rechter buurpand.

De 5-assige gemetselde gevel is in de jaren 70 van de 20^e eeuw opnieuw opgetrokken in metselwerk in wildverband en aan de bovenzijde afgesloten door een rij staafankers, een muizentand en rollaag en geprofileerde bakgoot op klossen. Wat links van het midden is een verticale bouwnaad in het metselwerk aanwezig. Rechts hiervan en op de rechter hoek is een naar beneden verjongende console uitgemetseld. Op de begane grond is links onder een rollaag een pui aangebracht met onder een rij kleine bovenlichtjes een luifel en links een etalagevenster met gemetselde borstwering en lekdorpel en met rechts ervan

de entree met een paneeldeur met 4-ruits raam. Rechts zijn drie identieke, staande vensteropeningen aangebracht met onder een strek een venster met een 2x5-ruits bovenlicht en een enkelruits onderlicht gescheiden door een kalf. Rechts bevindt zich de entree met onder een 4-ruits bovenlicht een deuropening met onder luifel met geprofileerde rand op klossen een paneeldeur met 9-ruits raam.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Langstraat 32-34

Breed woonwinkelpand van 2 bouwlagen op L-vormige grondslag onder een zadeldak met een wigvormige nok evenwijdig aan de straat. Het zadeldak is gedekt met gesmoorde Oude holle dakpannen en op de nok voorzien van drie schoorstenen en aan de voorzijde van drie dakkapellen met 2-ruits ramen voorzien van een verticale middenstijl.

Op de eerste kadastrale kaart staat al behoorlijk wat bebouwing. Gezien de nokvorm en plaats heeft het pand mogelijk een oudere kern.

Het heeft in de jaren '50 samen met het toenmalige buurpand een nieuwe voorgevel gekregen in traditionalistische stijl. Deze gevel heeft tussen een hoog opgetrokken, grijs geschilderde plint van 1 bouwlaag met een waterlijst en een kroonlijst van een zandstenen geprofileerde goot op zandstenen klossen metselwerk in gele handvormsteen in wildverband. Aan beide zijkanten wordt dit metselwerk begrensd door een rood penant

van de zijgevel, dat aan de bovenzijde boven een kwartronde betonnen console uitkraagt en bovendaks wordt afgedekt met een betonnen band.

De plint betreft mogelijk oorspronkelijke natuursteen, die later geschilderd is. Hierin zijn zes gevelassen aangebracht. Links bevindt zich verdiept een smalle deur met enkelruits bovenlicht. Rechts hiervan is een groot, rechthoekig enkelruits etalagevenster aangebracht. Hiernaast een smal staand enkelruits venster. In de vierde gevelas is de entree aangebracht met dubbele deuren aan weerszijden geflankeerd door een enkelruits raam. In de vijfde gevelas een groot, rechthoekig enkelruits etalagevenster aangebracht en rechts een deuropening identiek aan de deuropening links.

De eerste verdieping heeft vier vensterassen. Hiervan zijn er drie op regelmatige afstand van elkaar wat links in de gevel geplaatst en de vierde wat naar rechts. Tussen het derde en vierde venster is een zandstenen beeldhouwwerk in de gevel opgenomen. De linker vensteropening heeft onder een rollaag op een betonnen dorpel een houten kozijn met daarin een houten raam, voorzien van een stalen 2-ruits raam als bovenlicht boven een 2-ruits onderlicht. De andere drie vensters zijn hieraan identiek.

Achter Langstraat 27: Vincentiusstraat 3-7

Sobere functionele aanbouw aan Langstraat 27 onder een zadeldak gedekt met grijze betonpannen en een zinken mastgoot. Het pand op rechthoekige grondslag is opgetrokken in wit geschilderde baksteen in kruisverband voorzien van een grijs geschilderde plint en een rollaag op een kordon aan de bovenzijde.

De 7-assige symmetrische voorgevel heeft ter hoogte van de verdiepings- en zoldervloer twee rijen van zeven staafankers tussen alle gevelassen. Alleen bij de aansluiting op het pand aan de Langstraat ontbreken ze.

De linker vensteropening op de begane grond heeft tussen een getoogde boog en een lekdorpel van zwarte raamdorpelstenen een verdiept gelegen houten kozijn voorzien van een enkelruits bovenlicht met getoogde bovenzijde een enkelruits onderlicht. Rechts hiervan is een deuropening aangebracht met tussen een getoogde boog en een hardstenen dorpel een verdiept gelegen houten kozijn voorzien van een enkelruits bovenlicht met

getoogde bovenzijde en een moderne deur. In de derde, vijfde en zevende gevelas is een venster aangebracht, dat identiek is aan het linker venster. De deuropeningen in de vierde en zesde gevelas komen overeen met de deur in de tweede gevelas.

De linker vensteropening op de eerste verdieping heeft tussen een getoogde boog en een lekdorpel van zwarte raamdorpelstenen een verdiept gelegen houten T-venster met getoogde bovenzijde. Alle andere vensters op de verdieping zijn hieraan identiek.

De rechter zijgevel is over de onderste anderhalve bouwlaag wat opgedikt en voorzien van muurlood, wat mogelijk verband houdt met een eerder gesloopte aanbouw.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Langstraat 99

Woonwinkelpand van 2 bouwlagen onder een schilddak met de nok dwars op de straat. Het schilddak is gedekt met gesmoorde Tuile-du-nord dakpannen.

De 2-assige voorgevel is opgetrokken in wit geschilderd metselwerk in kruisverband met een luifel boven de begane grond en sluit aan de bovenzijde af met een bakgoot. Onder de luifel is een deel van de gevel afgeplaat. Aan de linkerzijde is een pui aangebracht met onder een 3-ruits bovenlicht een groot enkelruits onderlicht. In de rechter gevelas is verdiept de entree aangebracht voorzien van een moderne deur met 9-ruits raam.

Op de eerste verdieping is in de linker gevelas een vensteropening aangebracht die boven het vensters wordt voorzien van een platte bloktand en is voorzien van een T-venster. De rechter vensteras heeft een bijna identieke

uitmonstering, alleen is het bovenlicht daar voorzien van een ventilatierooster.

De voorgevel van het pand is door de verbouwingen op de begane grond en het schilderen flink aangetast. Het betreft echter wel een plek die reeds lange tijd is bebouwd en het pand bevat zodoende mogelijk een oudere kern, die bijdraagt aan het belang om de historische massa intact te houden.

Korte Kerkstraat 6-6a

Woonwinkelpand van 2 bouwlagen onder een zadeldak met de nok evenwijdig aan de straat en een schoorsteen rechts op de nok. Het zadeldak is gedekt met rode verbeterde Hollandse dakpannen en aan de voorzijde voorzien van twee symmetrisch geplaatste dakkapellen onder een plat dak met overstek en ieder drie houten, enkelruits ramen.

De voorgevel heeft tussen een hoog opgetrokken, donkergrijs geschilderde plint van 1 bouwlaag en onder een geprofileerde bakgoot wit geschilderd metselwerk met in de linker bovenhoek een gemetselde console bij de goot.

De grijze plint heeft twee grote gevelopeningen voorzien van een moderne winkelpui. De puien zijn in drie staande delen verdeeld met een rij bovenlichten en in het midden van de linker pui de entree.

Op de verdieping zijn drie vensterassen aangebracht met tussen een rollaag en een lek-dorpel een grote rechthoekige vensteropening. De linker vensteropening is voorzien van een

houten kozijn, dat door twee stijlen en een kalf in zes vakken wordt verdeeld en voorzien van 3 ongedeelde bovenlichten drie, iets hogere, ongedeelde onderlichten. Het tweede venster is voorzien van een houten kruiskozijn voorzien van vier enkelruits ramen. Het rechter venster is identiek aan het linker venster.

In de Wederopbouwperiode is het rechter deel van het oorspronkelijke complex van drie woningen verbouwd. Hierbij is de kap vervangen door een derde verdieping onder plat dak en heeft dit deel van het pand een nieuwe voorgevel gekregen, die het nu nog heeft en nog herkenbaar is aan de aanwezige kroonlijst met "kantelen". De onderste twee verdiepingen zijn hierbij vermoedelijk gespaard gebleven.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Nieuwendijk 17

Een pand uit 1958 van drie bouwlagen onder een plat dak met aan de rechterzijde een schoorsteen op het dak. De 3-assige, wit geschilderde, symmetrische voorgevel is gemetseld in halfsteens verband, heeft rondom een donker kader van gemetselde penanten, een rechte bovenlijst met blokmotief als bekroning en een donker geschilderde plint. In het midden is verdiept een entree aangebracht met onder een enkelruits bovenlicht een moderne deur. Aan weerszijden van de entree is boven de plint een rechthoekig kozijn met onder drie, lage, enkelruits bovenlichten, drie hoge enkelruits onderlichten aangebracht. Op de eerste verdieping is in de linker vensteras tussen een lekdorpel van raamdorpelstenen en een rollaag een kunststof 4-ruits vensters aangebracht. De andere vensters op de eerste verdieping zijn hieraan identiek. De vensters

op de tweede verdieping zijn wat kleiner, maar hebben een overeenkomstige uitmonstering als de vensters op de eerste verdieping.

Nieuwendijk 19

Pand in neorenaissance stijl. Op rechthoekige grondslag 2-laags in metselwerk opgetrokken pand onder een mansardekap met de nok dwars op de straat. De in kruisverband gemetselde 2-laags voorgevel met topgevel is voorzien van een donkere plint met aan de bovenzijde een versnijding en van speklagen, maar die zijn nauwelijks meer te onderscheiden door het aangebrachte schilderwerk en wordt aan de bovenzijde begrensd door een rij overstekende grijze dakpannen. De 2-assige symmetrische voorgevel heeft op de begane grond in de linker as de entree. Op de verdieping is onder de vensters een waterlijst aangebracht en aan de bovenzijde van beide verdiepingen geeft een rij van drie sierankers de hoogte van de verdiepingsvloer aan. De entree heeft onder een getoogde boog met geboortestenen met een kussen en een sluitsteen met kussen en fronton een boognis versierd met een kleurrijk tegeltableau met bloemmotief in art nouveau stijl. Hieronder is aan weerszijden van een middenstijl onder

een enkelruits bovenlicht een moderne glazen toegangsdeur aangebracht. In de rechter vensteras is op de begane grond op de plint een vensteropening aangebracht, die oorspronkelijk overeenkomstig aan de entree was gedetailleerd, maar nu aan de bovenzijde wordt afgedekt door ontsierende reclameuitingen en een rolluik. Hierdoor is onduidelijk in hoeverre de oorspronkelijke getoogde bovenzijde met boognis nog aanwezig is.

Op de eerste verdieping is in de linker vensteras op de waterlijst een grote vensteropening aangebracht voorzien van een getoogde boog met geboortestenen met een kussen en een sluitsteen met kussen en fronton met eronder een zwart geschilderde boognis voorzien van een modern kozijn met onder drie, lage, enkelruits bovenlichten, drie hoge enkelruits onderlichten. Het rechter venster op de verdieping is hieraan identiek. In de topgevel is en beide gevelassen een kleiner vensteras aangebracht onder een getoogde boog met geboortestenen met een kussen en een sluitsteen met kussen en fronton een bovenlicht met getoogde bovenzijde en eronder een 2-ruits raam met verticale middenstijl. Midden tussen deze bogen is een rond gat met rollaag ingemetseld vermoedelijk ten behoeve van een vlaggenstok.

Door het verdwijnen van de ornamenten van de topgevel, zoals de consoles van de schouderstukken en de drie pinakels met windvaan, en het weg schilderen van de speklagen is de stijl van de gevel niet meer goed herkenbaar als neorenaissance.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Stationsstraat 1

Woonwinkelpand van 2 bouwlagen onder een samengesteld schilddak met het rechter deel van de nok evenwijdig aan de Stationsstraat en het linker deel van de nok evenwijdig aan de Korte Kerkstraat, waar deze aan de zuidzijde wat is verlaagd. Het zadeldak is gedekt met gesmoorde verbeterde Hollandse dakpannen en aan de voorzijde voorzien van een dakkapel onder een plat dak met overstek en een middenstijl met aan weerszijden twee stolpende houten, enkelruits ramen.

Door de ligging op de hoek heeft het pand aan drie zijden een gevel aan de straat. De gevels zijn opgetrokken in roodbruine baksteen in kettingverband. De gevel aan de Stationsstraat (=voorgevel) heeft drie gevelassen, de linker zijgevel heeft twee gevelassen en de rechter zijgevel heeft één gevelas. De voorgevel is op de begane grond voorzien van een luifel met eronder voor iedere penant een betimmering met geprofileerde stijlen en een paneelverdeling van een laag paneel als lambrisering en een hoog paneel erboven. In

de vensteropeningen zijn puien geplaatst met ieder een roedeverdeling in 12 vakken. Hiervan zijn de onderste drie dichtgezet met hout en de andere negen met spiegelglas.

In de rechter zijgevel is tussen twee van dergelijke panelen rechts en één links een deuropening voorzien van dubbele deuren met 6-ruits ramen aangebracht. In de linker zijgevel is in de linker gevelas een deuropening aangebracht met openslaande deuren identiek aan die in de rechter zijgevel. In de rechter gevelas worden drie panelen afgewisseld met twee deuren voorzien van 6-ruits ramen.

In de voorgevel hebben de vensteropeningen op de eerste verdieping verschillende breedtes. Links is tussen een rollaag en een lekdorpel van raamdorpelstenen een staand kozijn met kalf aanwezig met onder een 3-ruits bovenlicht voorzien van glas-in-lood een enkelruits onderlicht. In het midden is tussen een rollaag en een lekdorpel van raamdorpelstenen een breed uitbuikend venster geplaatst met twee, wat naar buiten geplaatste, verticale stijlen met daartussen een wat naar buiten geplaatst 3-ruits bovenlicht voorzien van glas-in-lood en een enkelruits onderlicht, dat aan weerszijden wordt geflankeerd door wat schuin naar binnen geplaatste ramen met dezelfde indeling van een 3-ruits bovenlicht voorzien van glas-in-lood en een enkelruits onderlicht.

De rechter vensteropening heeft conform de andere een rollaag en lekdorpel en is voorzien van een kozijn met dezelfde indeling. Hier is het raam echter afgeplaat en voorzien van een ventilatie opening aan de bovenzijde.

De vensteropeningen op de eerste verdieping van beide zijgevels zijn voorzien van een rollaag en lekdorpel met raamdorpelstenen met erin een houten kozijn met kalf en aan weerszijden van een middenstijl een 3-ruits bovenlicht voorzien van glas-in-lood en een enkelruits onderlicht.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Bogardeind 1

Hoekpand uit 1908 met een tweezijdige oriëntatie onder een plat dak. Het pand heeft een rechthoekige grondslag met afgeschuinde hoek op de hoek van de Langstraat en de Bogardeind en is tussen een gepleisterde grijze plint en een in siermetselwerk uitgewerkte kroonlijst opgetrokken in wit geschilderde baksteen in kruisverband. Het rechter deel van de gevel aan het Bogardeind is wat lager uitgevoerd en wordt afgesloten met een klein geprofileerd overstek op geprofileerde klossen.

De kroonlijst bestaat uit een rechte wat uitkragende lijst aan de onderzijde, een fries met verticaal even ver als de lijst aan de onderzijde uitkragende penantjes op consoles, die de kroonlijst in gelijke rechthoekige vakken verdelen en een kwart rond profiel aan de

bovenzijde van de vakken en boven een wat hogere vlakke opstand een geprofileerde lijst aan de bovenzijde. Op iedere hoek is een vierkant pinakel op een console gemetseld, die wordt afgedekt met een puntvormige steen met verdiepte frontons erin.

In de gevels zijn vier kordons, bestaande uit een vlak afgestucte lijst, die op beiden verdiepingen net boven de onder- en bovenzijde van de vensters aangebracht.

De voorgevel aan de Langstraat is uitgevoerd met drie gevelassen, de afgeschuinde zijde heeft één vensteras en de gevel aan de Bogardeind twee. De linker vensteropening aan de Langstraat op de begane grond heeft tussen een onderdorpel van zwarte lekdorpelstenen en een getoogde boog een grote rechthoekige vensteropening voorzien van een houten kozijn met afgeschuinde kanten met kapellen en onder een 3-ruits bovenlicht een enkelruits onderlicht. De vensteropening rechts hiervan is identiek aan de linker. De vensteropening in de derde gevelas is rechthoekig en heeft tussen een latei en een onderdorpel van lekdorpelstenen een kozijn identiek aan het linker kozijn. In de afgeschuinde hoek bevindt zich de entree met onder een afgeplaat bovenlicht een moderne deur. De vensteropeningen in de rechter zijgevel zijn identiek aan de vensteropening in de derde gevelas aan de Langstraat.

Op de eerste verdieping hebben alle vensteropeningen een jonge invulling gekregen. In het linker venster aan de Langstraat is tussen een hardstenen lekdorpel en getoogde boog een kunststof T-venster geplaatst met een verdeling met Wienersprossen in het bovenlicht. In middelste vensteras is een vergelijkbaar venster aangebracht met aan weerszijden van een verticale middenstijl een enkelruits bovenlicht met eronder een dubbel onderlicht. Het venster in de derde gevelas, de schuine zijde en het linker verdiepingsvenster aan de Bogardeind zijn alle drie identiek aan het linker venster aan de Langstraat. Het rechter venster op de verdieping aan het Bogardeind is een kleinere rechthoekige vensteropening met boven een lekdorpel van bruine lekdorpelstenen een kunststof venster met twee enkelruits ramen met een verticale middenstijl.

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

Molenstraat 1

Hoekpand uit 1920 met een tweezijdige oriëntatie onder een mansarde puntdak gedekt met leien in Maasdekking met een uitkragend dak voorzien van een geprofileerde goot, een geprofileerde rand bij de knik van de mansardekap en drie schoorstenen in bruine baksteen, waarvan twee met een metselwerk afdekking aan de bovenzijde. Het pand heeft een bijna vierkante grondslag met afgeschuinde hoek op de hoek van de Molenstraat en de Heuvel en is tussen een grijs geschilderde plint met geprofileerde bovenrand en een in het metselwerk uitgewerkte kroonlijst opgetrokken in wit geschilderde baksteen in kruisverband. De kroonlijst bestaat uit een kordon met een bloktand aan de onderzijde en een dubbele bloktandlijst aan de bovenzijde van een vlak fries. Drie kordons, bestaande uit een dubbel uitkragende, vlakke afgewerkte lijst, die de onderzijde van de vensters en de verdiepingsvloer benadrukken geven gevels aan de straten een horizontale geleiding. Onder de vensteropeningen is de lijst uitgevoerd als hardstenen lekdorpel.

De voorgevel aan de Molenstraat is uitgevoerd met vier gevelassen, de afgeschuinde zijde heeft één vensteras en de gevel aan de Heuvel drie. De linker vensteropening aan de Heuvel op de begane grond heeft een wat verdiept gelegen borstwering, die op de lekdorpel aansluit met een bloktand. De vensteropening heeft aan de bovenzijde een getoogde boog voorzien van geboortestenen en een sluitsteen met kussen en fronton. Hieronder is verdiept een houten T-venster met getoogde bovenzijde geplaatst. Alle andere vensters in de gevels aan de straat zijn hieraan identiek.

In de voorgevel aan de Molenstraat is in de tweede gevelas de entree aangebracht met onder een getoogde boog voorzien van geboortestenen en een sluitsteen met kussen en fronton een trap van twee geprofileerde hardstenen treden. Hierboven is verdiept in een met metselwerk wat versmalde gevelopening een houten kozijn aangebracht met boven een half een enkelruits bovenlicht met getoogde bovenzijde en onder het half een historische paneeldeur met een borstwering van twee panelen en erboven twee enkelruits ramen onder een fronton.

Molenstraat 8

Vrijstaand voormalig fabriekspand uit 1900 bestaande uit twee delen, die één onlosmakelijk geheel vormen van een 2-laags kantoorgebouw op rechthoekige grondslag onder een mansardedak met de nok dwars op de straat en gedekt met een dubbele Muldenpan en een tegen de zuidoostgevel gebouwde kleine 1-laags fabriekshal onder drie sheddaken met de nok evenwijdig aan de straat en gedekt met een gesmoorde dakpan. Het kantoor is opgetrokken in rode baksteen en voorzien van een grijze gepleisterde plint. De fabriekshal is opgetrokken in rode baksteen in kruisverband voorzien van een bakstenen plint met een versnijding aan de bovenzijde.

De voorgevel is de symmetrische 3-assige noordwestgevel van het kantoor met in de middelste vensteras de entree. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een bloktandlijst met een geprofileerde goot. Op de begane grond is in de linker vensteras tussen een hardstenen lekdorpel en een getoogde boog een houten T-venster geplaatst met een getoogde bovenzijde. In de middelste gevelas is onder een getoogde boog een deuropening

aangebracht voorzien van een houten kozijn met onder een bovenlicht met getoogde bovenzijde een paneeldeur. De vensteropening in de rechter vensteras is identiek aan de linker vensteropening. Op de eerste verdieping is in iedere vensteras een venster aangebracht, dat identiek is aan het venster links op de begane grond. Ook staat in iedere vensteras op het dak een kleine met zink bekleedde dakkapel onder een zadeldak voorzien van een staand, enkelruits raam.

De symmetrische noordoostgevel heeft links één bouwlaag met erboven wat terugliggende een rij dakvensters en rechts een 2-laags deel, die aan de bovenzijde wordt afgesloten door een geknikte topgevel op schouderstukken en met een schoorsteen op de top, die voorzien is van enkele vertandingen en een kussen. De gevel van het kantoordeel is bijna geheel uitgevoerd als spaarnis met aan weerszijden penanten en de bovenzijde een blokvormige vertanding. In de spaarnis zijn op de begane grond en eerste verdieping twee vensterassen aangebracht, die allen zijn voorzien van vensters identiek aan het venster linksonder in de voorgevel. In de topgevel is in het midden een kleinere, vergelijkbare vensteropening aangebracht.

In het lage linkerdeel van de gevel zijn vier door penanten gescheiden traveeën in de gevel aangebracht. Ieder travee heeft tussen de penanten een gemetselde plint met aan de bovenzijde een versnijding met erboven een nis met aan de bovenzijde een hoge rollaag. In deze spaarnis is nog een kleiner vlak

Bijlage 1: Cultuurhistorische beschrijving van de panden

uitgespaard met aan de bovenzijde een rollaag. In de tweede en derde travee is de kleinere spaarnis ingevuld met een vensteropening met drie smalle staande ramen gescheiden door donkere gemetselde penanten.

De blind uitgevoerde zuidoost-gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten door een rij van drie staafankers, een bloktandlijst en geprofileerde goot. Op het dak staan drie kleine, met zink bekleedde dakkapellen onder een zadeldak voorzien van een staand, enkelruits raam. De onderzijde van de gevel wordt afgedekt door de tegen het kantoor aangebouwde fabriekshal met drie sheddaken. Dit bouwdeel is waarschijnlijk in 2004 nauwgezet herbouwd conform de historische situatie, materialisatie en detaillering. Mogelijk zijn daarbij wel de historische constructie-onderdelen in het interieur herbruikt. De zuidoost-gevel van de fabriekshal bestaat uit drie delen met asymmetrische puntvormige topgevels, die van elkaar worden gescheiden door een penant en aan de bovenzijde afgesloten door een rollaag. In alle topgevels een ronde verdiepte blindnis aangebracht.

In de zuidwestgevel zijn in het hoge deel op de verdieping twee vensterassen aanwezig, die zijn voorzien van een venster identiek aan het venster op de begane grond van de voor-gevel. In het lage bouwdeel zijn in alle vier de traveeën puien met openslaande deuren aangebracht.

Bijlage 2: Bronnen

Bronnen en beeldmateriaal

- Heemkundekring Heeze-Leende-Zesgehuchten, <https://www.heemkundekring-hlz.nl/>
- Historisch Documentatie Centrum Geldrop-Mierlo, <https://www.hdc-geldrop-mierlo.nl>
- Geldrop in Beeld
- Fotograaf Marco Machielse
- Eindhovens Dagblad, www.ed.nl
- Middenstandsbelangen, www.middenstandsbelangen.nl
- Geldrop-foto.nl
- Fotograaf John van Groenedaal
- Gemeente Geldrop-Mierlo, vergunningen, foto's
- Catalogus cultuurhistorische inventarisatie gemeente Geldrop-Mierlo
- Geldrop in oude ansichten, C.H.A.M. van Bokhoven, 1969
- Alles wat hier leeft, spint, twermt of weeft. Geschiedenis van Geldrop en Zesgehuchten, Jean Coenen, 1987
- 'Boeren en fabrikeurs. Een historische tocht door Geldrop & Zesgehuchten', een uitgave van de Heemkundekring 'de Heerlijkheid Heeze-Leende-Zesgehuchten', 2018.
- Cultuurhistorische inventarisatie Provincie Noord-Brabant - Geldrop, 1984
- <http://fotos.serc.nl/>
- <https://www.geldrop-mierlo.nl/monumenten>
- https://nl.m.wikipedia.org/wiki/Bestand:Molenstraat_21_Geldrop_Vm_fabriek_A.v.d._Heuvel.jpg
- <https://katoenpad.nl/historie/>
- <https://www.visitgeldropmierlo.nl/>
- Architecten|en|en Eindhoven
- RESETarchitecture Den Bosch
- <https://vincentiusgeldrop.nl/historie>
- Centrum Geldrop: een plek met hart, Deel 1: Ontwikkelingsvisie, Gemeente Geldrop-Mierlo, juli 2013
- Centrum Geldrop: een plek met hart, Beeldkwaliteitplan, Vastgesteld door de gemeenteraad op 11 juli 2016
- Ontwikkelingsvisie Centrum Geldrop: Op weg naar een compact, vitaal en gastvrij centrum, vastgesteld door de gemeenteraad in december 2019
- Teksten van Michelle de Louw en Jan Gijsberts over textielverleden Geldrop centrum
- Gesprek met dhr. Van Laarhoven en dhr. Henneman van de Heemkundekring 'De Heerlijkheid Heeze-Leende-Zesgehuchten'
- Cultuurhistorische beschrijvingen, februari 2023, Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant, Veronie Delmee